

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. kovo 3 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Gražinos Davidonienės (pranešėja), Birutės Janavičiūtės ir Sigitos Rudėnaitės (kolegijos pirmininkė),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „MT Group“ kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. gegužės 21 d. nutarties peržiūrėjimo sujungtose civilinėse bylose pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „MT Group“ ieškinius atsakovei akcinei bendrovei „Amber Grid“, tretieji asmenys „Rafako S.A.“, uždaroji akcinė bendrovė „Alvora“, uždaroji akcinė bendrovė „Šiaulių dujotiekio statyba“, išvadą teikianti institucija Viešųjų pirkinių tarnyba.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl materialiosios teisės normų, kuriomis reguliuojamas tiekėjų pasiūlymų vertinimas ekonominio naudingumo aspektu, įskaitant pakartotinių jų vertinimą, ir materialiosios bei proceso teisės normų, kuriomis reguliuojamas tiekėjų teisių gynbos įgyvendinimas ikiteisminėje ginčo stadijoje ir teismo procese, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovė UAB „MT Group“ (toliau – ir ieškovė) ieškiniiais teismo prašė:
 - 2.1. panaikinti atsakovės AB „Amber Grid“ (toliau – ir atsakovė, perkantysis subjektas) 2019 m. spalio 29 d. Sprendimą pakartotinai vertinti ūkio subjektų grupės UAB „MT Group“ ir „Rafako S.A.“ (toliau – kartu tiekėjas „MT Group-Rafako“) galutinį pasiūlymą viešajame pirkime „Dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos dalies Lietuvos Respublikos teritorijoje statybos darbai“ (toliau – Pirkimas);
 - 2.2. panaikinti atsakovės 2019 m. lapkričio 8 d. balų perskaičiavimo sprendimo dalį dėl nepagrįstai sumažintų balų tiekėjui „MT Group-Rafako“ pagal ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijus K_2 , E_1 , E_2 , E_3 ir E_5 ;
 - 2.3. panaikinti atsakovės 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimą sudaryti pasiūlymų eilę ir nustatyti laimėtoją;
 - 2.4. pripažinti negaliojančia atsakovės ir UAB „Alvora“ bei UAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ konsorciumo (toliau – tiekėjas „Alvora-ŠDS“) 2019 m. gruodžio 23 d. sudarytą viešojo darbų pirkimo sutartį (toliau – Sutartis);
 - 2.5. įpareigoti atsakovę įstaityti pažeidimus ir:
 - 2.5.1. grįžti į prieš pažeidimus buvusią padėtį, t. y. nustatyti naują galutinių pasiūlymų pateikimo terminą visiems Pirkimo dalyviams, kurie buvo pateikę pirminius pasiūlymus;
 - 2.5.2. netenkinus prieš tai buvusio reikalavimo, panaikinti 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimą sudaryti pasiūlymų eilę dėl tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo neatitikties Pirkimo dokumentų reikalavimams, ekonominio naudingumo kriterijams bei šiam tiekėjui suteikus nepagrįstą konkurencinį pranašumą;
 - 2.5.3. įpareigoti atsakovę kreiptis į Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisiją (toliau – Saugumo komisija), siekiant įvertinti UAB „KRS“ ir Baltarusijos įmonės Beltruboprovodstroj“ konsorciumo (toliau – tiekėjas „KRS-Beltruboprovodstroj“), tiekėjo „Alvora-ŠDS“ atitiktį nacionalinio saugumo interesams, o Saugumo komisijai nusprendus, kad jie netenkina nacionalinio saugumo interesų, tokių pasiūlymą atmesti;
 - 2.5.4. netenkinus pirmiau nurodytų reikalavimų, nutraukti Pirkimo procedūras dėl esminių pažeidimų;
 - 2.6. išreikalausiti iš atsakovės tiekėjo „Alvora-ŠDS“ nekonfidencialius duomenis, įvardytus patikslintame ieškinyje.
3. Ieškovė nurodė, kad ji kartu su jungtinės veiklos partnere Lenkijos įmone „Rafako S.A.“ pateikė atsakovės vykdytame Pirkime ekonomiškai naudingiausią ir pranašiausią pasiūlymą, tačiau atsakovė 2019 m. rugpjūčio 1 d. sprendimu nutarė Pirkimo laimėtoju pripažinti tiekėją „Alvora-ŠDS“. Šis sprendimas buvo apskųstas ir Vilniaus apygardos teisme buvo inicijuota civilinė byla Nr. e2-4048-653/2019, bet ji buvo nutraukta, nes perkantysis subjektas, nesulaukęs bylos baigties, 2019 m. spalio 29 d. sprendimu nusprendė panaikinti minėtą pasiūlymų eilės sprendimą ir

grįžti į galutinio pasiūlymo pakartotinį vertinimą. Atlikusi pakartotinį vertinimą, atsakovė 2019 m. lapkričio 8 d. sprendimu sumažino tiekėjo „MT Group-Rafako“ pasiūlymui paskirtų balų skaičių ir 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimu Pirkimo laimėtoju vėl pripažino tiekėją „Alvora-ŠDS“, su juo 2019 m. gruodžio 23 d. sudarė Sutartį.

4. Ieškovės teigimu, atsakovė, žinodama Pirkimo dalyvių galutinių pasiūlymų kainas, neturėjo teisės pervertinti tiekėjų galutinių pasiūlymų ekonominio naudingumo balų. Be to, nors atsakovė nurodė, kad grįžo į balų perskaiciavimo stadiją, atsižvelgdama į Viešųjų pirkimų taisyklės (toliau – ir VPT) išvadas, tačiau atliko daug platesnę visų ekonominio naudingumo balų peržiūrą, be kita ko, ir ieškovės atžvilgiu. Atsakovė, pervertinusi pasiūlymus, nepagrįstai atėmė iš tiekėjo „MT Group-Rafako“ 3 balus už parametą K2 „Pajėgumai“ dėl Pajėgumų paskirstymo plano, nes, neteisėtai neįskaitydama šaltkalvio R. V., nepagrįstai konstatavo, jog Pajėgumų paskirstymo plane nurodyti tik 34 šaltkalviai vietoj reikalaujamų 35. Be to, atsakovė netinkamai vertino Pajėgumų paskirstymo plano detalumo lygmenį ir nepagrįstai nusprendė, kad plane nenurodyti kontrolinio įtaiso paleidimo ir priėmimo kamerų įrengimo darbai, nors šie darbai buvo įtraukti į čiaupų aikštelės įrengimo darbus. Ieškovės manymu, atsakovė taip pat nepagrįstai atėmė po 1 balą už ieškovės specialistus E1, E2, E5 bei 2 balus už specialistą E3, nors jie turėjo Pirkimo dokumentuose reikalaujamą profesinę patirtį.
5. Ieškovė taip pat nurodė, kad atsakovė jos 2019 m. gruodžio 20 d. pretenziją dėl sprendimo sudaryti pasiūlymų eilę nepagrįstai paliko nenagrinėtą, kaip pateiktą praleidus terminą ir kaip pateiktą pakartotinai, nors ši pretenzija buvo vienintelė tokia teikta dėl atsakovės 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimo. Be to, ignoruodamas atidėjimo terminus tą pačią dieną, t. y. 2019 m. gruodžio 23 d., perkantysis subjektas su Pirkimo laimėtoju sudarė Sutartį. Ieškovei tik 2019 m. gruodžio 23 d. buvo pateikti papildomi tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo duomenys, todėl su jais susipažinusi ieškovė pateikė 2020 m. sausio 2 d. pretenziją, tačiau šią atsakovė ir vėl nepagrįstai atsisakė nagrinėti.
6. Ieškovės nuomone, atsakovė suteikė nepagrįstą ir neteisėtą konkurencinį pranašumą tiekėjui „Alvora-ŠDS“ teikiant galutinį kainos pasiūlymą, nes Sutartčiai vykdyti jam leido nepasitelkti visų papildomų specialistų, kurie buvo išviešinti paraiškoje, o tiekėjas „MT Group-Rafako“ privalėjo ir pasitelkė visus paraiškos papildomus specialistus, nors jų nepasitelkdamas būtų galėjęs pasiūlyti 4 mln. Eur mažesnę kainą. Konkurencinis pranašumas tiekėjui „Alvora-ŠDS“ buvo suteiktas ir sprendžiant dėl jo atitikties nacionaliniam saugumui, nes kitas tiekėjas „KRS-Beltruboprovodstroj“ buvo tikrinamas atitikties nacionalinio saugumo interesams aspektu dar nepriėmus Saugumo plano, o tiekėjas „Alvora-ŠDS“ buvo vertinamas jau po šio plano patvirtinimo. Ieškovės nuomone, tiekėjas „Alvora-ŠDS“ kelia realią grėsmę ir rizikas nacionalinio saugumo interesams, todėl pasiūlymų eilės sprendimas turi būti panaikintas ir iš naujo turi būti krepstasi į Saugumo komisiją, siekiant įvertinti tiekėjų „KRS-Beltruboprovodstroj“ ir „Alvora-ŠDS“ atitiktį nacionalinio saugumo interesams.
7. Ieškovė taip pat nurodė, kad tiekėjas „Alvora-ŠDS“ apskritai turėjo būti pašalintas iš Pirkimo dėl to, kad teikė klaidinančią informaciją apie atitiktį nacionalinio saugumo interesams, ypatingojo statinio statybos vadovo V. Ž. profesinę patirtį ir apie pasitelktų specialistų skaičių pirminiame pasiūlyme, taip pat neteisėtai iš atsakovės gavo tiekėjo „MT Group-Rafako“ konfidencialius pasiūlymo duomenis, o tai leido jam galutinio pasiūlymo teikimo metu pasiūlyti 23 proc. mažesnę už pirminio pasiūlymo galutinę kainą, be to, paraiškos pateikimo dieną šio tiekėjo kvalifikacijai pagrįsti trūko 4 suvirintojų.
8. Ieškovės teigimu, tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymas turėjo būti atmestas dėl to, jog šis tiekėjas neatitinka teisės verstis veikla reikalavimų – neturi atestato, suteikiančio teisę vykdyti statybos darbus kultūros paveldo teritorijoje, jo apsaugos zonoje ir kultūros paveldo vietovėje, o subiekte UAB „Įžvalga“ neturi kvalifikacijos vykdyti bendrusius statybos darbus dujų inžineriniuose tinkluose. Be to, atsakovė tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymui nepagrįstai suteikė 1 balą už ypatingojo statinio specialiujų darbų vadovo profesinę patirtį pagal E4 vertinimo kriterijų Šakių dujų skirstymo stoties projekte, nors tai nėra naujos statybos ar rekonstrukcijos projektas.
9. Taip pat pažymėtina, kad atsakovė nepagrįstai nesuteikė ieškovei teisės susipažinti su dalimi tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo dokumentų, t. y. šio tiekėjo specialistų vardais ir pavardėmis ir kitų pasitelktų pajėgumų pavadinimais, pasiūlymo dokumentais, kurie turėjo būti pateikti pagal Pirkimo dokumentų 8.10.3 punktą, užsakovų atsiliepimais apie šio tiekėjo pasitelktų subjektų, specialistų profesinę patirtį, Pajėgumų paskirstymo plano priedais, Jungtinės veiklos sutarties duomenimis dėl darbų pasiskirstymo tarp jungtinės veiklos partnerių, ketinimų protokolų su subiektais ir kitais ūkio subjektais duomenimis dėl pirkimo darbų pasiskirstymo.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

10. Vilniaus apygardos teismas 2020 m. vasario 28 d. sprendimu ieškovės ieškinį tenkino iš dalies – pripažino neteisėta atsakovės 2019 m. lapkričio 8 d. sprendimo dalį, kuria tiekėjo „MT Group-Rafako“ pasiūlymui nesuteiktas 1 balas pagal parametą „Ypatingojo statinio specialiujų darbų vadovas (E2)“ ir 2 balai pagal parametą „Ypatingojo statinio specialiujų darbų vadovas (E3)“, ir laikė, kad tiekėjo „MT Group-Rafako“ pasiūlymui pagal nurodytus parametrus iš viso skirtina po 2 balus, atitinkamai 2019 m. lapkričio 8 d. sprendime esančios lentelės kriterijaus „Kompetencija“ eilutėje stulpelio „Tiekėjui įvertinimo metu skirti balai“ nurodytiną balų skaičių – 9, o stulpelio „Tiekėjui skirti balai suskaičiavus visų dalyvių balus“ nurodytiną balų skaičių – 7, o eilutėje „Iš viso: A+K+E+G“ stulpelio „Tiekėjui skirti balai suskaičiavus visų dalyvių balus“ nurodytiną balų skaičių – 13; pripažino neteisėta atsakovės 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimo dalį dėl tiekėjo „MT Group-Rafako“ suteiktų galutinių ekonominio naudingumo balų skaičiaus, pripažįstant, kad jis yra 91,9255. Kitą ieškinio dalį teismas atmėtė, o bylos dalį dėl ieškovės reikalavimo pripažinti neteisėtu atsakovės Viešųjų pirkimų komisijos 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimą nutraukė, paskirstė bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
11. Teismas nurodė, kad VPT išvadose, kuriomis remdamasi atsakovė priėmė 2019 m. spalio 29 d. sprendimą pervertinti tiekėjų pasiūlymus, buvo konstatuoti neteisėti perkančiojo subjekto veiksmai aiškinant ir taikant Pirkimo sąlygas, būtent konkrečius jose įtvirtintus tiekėjų galutinių pasiūlymų ekonominio naudingumo vertinimo kriterijus, jų parametrus, bei nustatytas Pirkimo sąlygų, jų aiškinimo prieštaravimus, jų taikymas kitaip, negu buvo anksčiau paties perkančiojo subjekto išaiškinta tiekėjams. Atsižvelgdamas į tai, teismas nusprendė, kad, esant tokiai situacijai, atsakovė pagrįstai nusprendė panaikinti ankstesnį netinkamą sprendimą dėl pasiūlymų eilės sudarymo bei atlikti pakartotinį visų tiekėjų pasiūlymų vertinimą, vienodai ir tinkamai aiškinant Pirkimo sąlygas bei teisingai taikant ekonominio naudingumo vertinimo kriterijus ir jų parametrus visiems, o ne tik kai kuriems tiekėjams.
12. Nors Pirkimo sąlygose buvo nustatyta, kad susipažinimas su tiekėjų galutiniais pasiūlymais turi vykti dviejuose posėdžiuose (pirmajame posėdyje atveriami vokai, kuriuose yra galutinių pasiūlymų techniniai duomenys ir dokumentai (pasiūlymų A dalys), o antrajame – vokai, kuriuose nurodytos kainos (pasiūlymų B dalys), tačiau teismas pažymėjo, jog nagrinėjamu atveju, iškilus poreikiui pervertinti tiekėjų pasiūlymus, grįžti į situaciją, kai prieš pasiūlymų vertinimą perkančiajam subjektui nebūtų žinomi nei techniniai pasiūlymų aspektai, nei kaina, objektyviai nebuvo įmanoma. Tačiau tokia situacija nereiškia neteisėtų Pirkimo procedūrų vykdymo ir nesudaro pagrindo jas nutraukti, nes toks formalus, tačiau objektyviai pateisinamas nukrypimas nuo Pirkimo sąlygų nepažeidžia viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų, kadangi pagal Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo (Komunalinių pirkimų įstatymas) (toliau – KPI) nuostatas dviejų posėdžių procedūros gali nebūti, jei pirkimas vyksta, kaip nagrinėjamu atveju, derybų būdu.
13. Teismas taip pat pažymėjo, kad visi Pirkimo sąlygų 14.2 punkte nustatyti vertinimo kriterijai ir jų reikšmės buvo vertinami kiekybiškai, t. y. pagal objektyvius, aiškius, konkrečią reikšmę turinčius, palyginamus, standartizuotai išmatuojamus, pagal matematinės formules apskaičiuojamus ir kokybinio, subjektyvaus aspekto neturinčius rodiklius. Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad pati ieškovė, gavusi perkančiojo subjekto po ginčijamo sprendimo jai siūstą prašymą patikslinti ir paaiškinti kai kuriuos tiekėjo „MT Group-Rafako“ pasiūlymo dokumentus ir

duomenis, tokių prašymą įvykdė ir tokiu būdu savo konkludentiniais veiksmais išreiškė sutikimą su pakartotinio jos pačios pasiūlymo vertinimo galimybe.

14. Teismas, įvertinęs Pirkimo sąlygų ir jų išaiškinimų turinį, konstatavo, kad tam, jog tiekėjui pagal parametą „Pajėgumai (K2)“ būtų suteikti 3 ekonominio naudingumo balai, turėjo būti šių sąlygų visuma: 1) Pajėgumų paskirstymo plane turi būti nurodyti visi Pirkimo sąlygų 8.10.2.1–8.10.2.2 punktuose išvardyti duomenys, be kita ko, kontrolinio įtaiso paleidimo ir priėmimo kamerų įrengimo darbai; 2) Pajėgumų paskirstymo plane turėjo būti pasiūlyti ne tik tiekėjo paraškoje nurodyti konkretūs specialistai, bet ir atitinkamas 14.11.2 punkte pateiktoje lentelėje nurodytas konkrečių specialistų bei įrangos kiekis (pavyzdžiui, pasiūlyta mažiausiai dar 35 vnt. šaltkalvių (montuotojų (izoliuotojų)). Pajėgumų paskirstymo plane pasiūlyti bent 35 konkretūs šaltkalviai neturi būti pasiūlyti paraškoje. Tiekėjas „MT Group-Rafako“ paraškoje pasiūlė 10 specialistų, o Pajėgumų paskirstymo plane nurodė 35 šaltkalvius, tačiau vienas iš Pajėgumų paskirstymo plane nurodytų šaltkalvių R. V., jau buvo nurodytas ieškovės paraškoje, o tai reiškia, kad tiekėjo „MT Group-Rafako“ pateiktame Pajėgumų paskirstymo plane, be paraškoje nurodytų konkrečių specialistų, buvo pasiūlyti 34 kiti (nauji, papildomi), paraškoje nenurodyti, specialistai (šaltkalviai), t. y. mažiau negu Pirkimo sąlygų 14.11.2. lentelėje nurodytas minimalus papildomų specialistų (šaltkalvių) kiekis, leidžiantis tiekėjui suteikti 3 balus.
15. Teismas taip pat nusprendė, kad tiekėjo „MT Group-Rafako“ kartu su galutiniu pasiūlymu pateiktame Pajėgumų paskirstymo plane nėra atskirai nurodyti duomenys apie kontrolinio įtaiso paleidimo ir priėmimo kamerų įrengimo darbus – jie nėra išskirti į atskirą poziciją, nurodant darbų atlikimo terminus mėnesiais. Teismo vertinimu, ieškovės teiginiai, kad parengtas planas iš tikrųjų apėmė ir šiuos darbus, įtrauktus į čiaupų aikštelių įrengimo darbus, į šiuos darbus ieškovė atsižvelgė nustatydama pasiūlymo kainą, be to, minėti darbai būtų atėityje išskirti Darbų vykdymo grafike, negali reikšti, jog ieškovės parengtas planas atitinka visus Pirkimo sąlygose nustatytus reikalavimus.
16. Teismas pažymėjo, kad pagal Pirkimo sąlygų 14.14 punktą už ypatingojo statinio statybos darbų vadovus E1, E2, E3 skiriami 2 balai, jei šis specialistas per pastaruosius 5 metus tinkamai įvykdė 2 ir daugiau sutarčių, kurias vykdant ėjo ypatingojo statinio specialiujų darbų vadovo pareigas, ir pagal kiekvieną jų buvo: a) pastatytas vienas magistralinis dujotiekis ar jo atkarpa, kurio vamzdžio skersmuo ne mažesnis kaip 700 mm, o ilgis – ne mažesnis kaip 10 km; ir b) įrengtas bent 1 linijinis magistralinio dujotiekio uždarymo įtaisas, kurio skersmuo ne mažesnis kaip 700 mm; atitinkamai skiriamas 1 balas, jeigu tokių sutarčių skaičius yra 1, ir skiriama 0 balų, jeigu nėra įvykdyta tokių sutarčių.
17. Teismas nurodė, kad ieškovė kartu su pasiūlymu nepateikė Klaipėdos–Kuršėnų dujotiekio statybos projekto užsakovo pažymos apie tai, kad tiekėjo pagal kriterijų E1 nurodytas specialistas V. D. šiame projekte ėjo ypatingojo statinio specialiujų darbų vadovo pareigas, kuriose būtų nurodyti kiti Pirkimo sąlygų 8.10.7 punkte reikalaujami duomenys. Šiame projekte generaliniu rangovu buvo UAB „Alvora“ kartu su partnerėmis UAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ ir AB „Kauno dujotiekio statyba“, o įmonė „PPSPipeline Systems GmbH“, kurios darbuotoju ir buvo ieškovės pasiūlyme nurodytas specialistas V. D., veikė kaip subrangovė, kuriai buvo pavesta atlikti tik tam tikrą darbų dalį. Projekto užsakovės AB „Amber Grid“ 2015 m. sausio 29 d. sutikimas dėl darbų atlikimo, teismo vertinimu, taip pat neįrodo, kad minėtas asmuo ginčo projekte ėjo būtent ypatingojo statinio specialiujų darbų vadovo pareigas, o ne buvo dalies darbų subrangovo paskirtas statybos vadovas. Statinio statybos vadovą skiria rangovas įsakymu ar kitu tvarkomuoju dokumentu.
18. Teismas nusprendė, kad tiekėjo „MT Group-Rafako“ pateiktų dokumentų, susijusių su siūlomo specialisto pagal E2 parametą patirtimi bei kompetencija, visuma leido atsakovei spręsti dėl specialisto E. D. patirties, įgytos dirbant Šėcino–Lūveko dujotiekio statybos projekte, atitikties Pirkimo sąlygų 14.14 punkto reikalavimams, ir už dalyvavimą vykdant šią sutartį suteikti tiekėjo „MT Group-Rafako“ pasiūlymui dar vieną balą. Teismas pažymėjo, kad šalys nekvestionuoja aplinkybės, jog minėtame projekte E. D. ėjo būtent ypatingojo statinio specialiujų darbų vadovo pareigas ir dirbo bei veikė projekte rangovės vardu, o dėl darbų atlikimo pobūdžio ir apimtys, datų, vietos ir rezultatų tinkamumo perkantysis subjektas galėjo spręsti net iš 3 užsakovų pateiktų pažymų. Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad iš pradžių atsakovė laikė tiekėjo „MT Group-Rafako“ specialisto patirtį Šėcino–Lūveko dujotiekio statybos projekte pagal E2 parametą tinkama. Iki naujo pasiūlymų įvertinimo 2019 m. lapkričio 8 d. sprendimu jokių naujų aplinkybių, kurios būtų susijusios būtent su šiuo ekonominio naudingumo vertinimo kriterijaus parametru, neatsirado, todėl nėra aišku ir atsakovė šioje byloje nepagrindė, kodėl iš naujo vertinama tiekėjo „MT Group-Rafako“ pasiūlymą pagal E2 parametą jį vertino visiškai kitaip, negu tą buvo padariusi anksčiau.
19. Teismas taip pat nusprendė, kad tiekėjo „MT Group-Rafako“ pateiktų dokumentų, susijusių su siūlomo specialisto pagal E3 parametą patirtimi bei kompetencija, visuma leido atsakovei spręsti dėl specialisto J. H. V. U. (J. H. V. U.) patirties, įgytos užsakovės Vokietijos bendrovės „Gascade Gastransport GmbH“ projektuose „Nowa“ ir „Mida“, atitikties Pirkimo sąlygų 14.14 punkto reikalavimams bei sudarė pagrindą už dalyvavimą vykdant šias sutartis suteikti tiekėjo „MT Group-Rafako“ pasiūlymui 2 balus. Teismas pažymėjo, kad apie tai, jog nurodytuose projektuose J. H. V. U. atliko būtent ypatingojo statinio specialiujų darbų vadovui būdingas funkcijas ir pareigas, taip pat apie tai, kad vykdant nurodytus projektus buvo įrengtas bent 1 linijinis magistralinis dujotiekio uždarymo įtaisas (čiaupas), kurio skersmuo – ne mažesnis kaip 700 mm, atsakovė galėjo spręsti iš Lietuvos Respublikos statybos produkcijos sertifikavimo centro 2015 m. lapkričio 17 d. išduoto teisės pripažinimo eiti būtent ypatingojo statinio specialiujų statybos darbų vadovo pareigas dokumento, užsakovės 2017 m. gruodžio 6 d. pažymos, rangovės bendrovės „PPSPipeline Systems GmbH“ 2018 m. liepos 28 d. rekomendacinio laiško, bendrovės „Gascade Gastransport GmbH“ 2014 m. balandžio 4 d. pažymos, bendrovės rangovės „PPS Pipeline Systems GmbH“ projekto aprašymo bei rekomendacinio laiško, bendrovės „Gascade Gastransport GmbH“ 2019 m. lapkričio 8 d. atsakymo el. laišku tiesiogiai atsakovei.
20. Teismas nurodė, kad tai, jog dalis nurodytų dokumentų yra išduoti ne užsakovės bendrovės „Gascade Gastransport GmbH“, o rangovės „PPS Pipeline Systems GmbH“, nereiškia, kad tokie dokumentai negalėjo būti prilyginami ir vertinami kaip lygiavertiniai užsakovų pažymoms, nes jie buvo išduoti geriausiai apie vykdytas sutartis ir jų techninius aspektus galinčio išmanyti subjekto – rangovo, be to, byloje nėra duomenų, jog ši rangovė būtų kaip nors susijusi su tiekėju „MT Group-Rafako“, būtų suinteresuota ir šališka. Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad pirminiame sprendime dėl pasiūlymų eilės ir laimėtojo nustatymo atsakovė laikė tiekėjo „MT Group-Rafako“ specialisto pagal E3 parametą patirtį tinkama. Iki pakartotinio pasiūlymų įvertinimo 2019 m. lapkričio 8 d. sprendimu jokių naujų aplinkybių, kurios būtų susijusios būtent su šiuo ekonominio naudingumo vertinimo kriterijaus parametru, neatsirado, todėl nėra aišku ir atsakovė nepagrindė, kodėl iš naujo vertinama tiekėjo „MT Group-Rafako“ pasiūlymą pagal E3 parametą jį vertino visiškai kitaip, negu tą buvo padariusi anksčiau.
21. Teismas pažymėjo, kad projekto vadovo E5 pozicijai tiekėjas „MT Group-Rafako“ pasiūlė A. M., šiam atsakovė skyrė 1 balą už Magistralinio dujotiekio atšakos nuo atšakos į Šilutės DSS į Klaipėdos antrąją DSS ir Klaipėdos DSS2 projektą, o kitus projektus vertin kaip neatitinkančius Pirkimo sąlygų reikalavimų. Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad atsakovei pateiktame projektų vadovo A. M. atliktų projektų sąrašė buvo nurodyti net 8 projektai, tačiau ieškovė nei atsakovei, nei teismui nenurodė, kokio konkrečiai projekto vertinimas buvo, jos nuomone, atliktas netinkamai ir kodėl. Atsižvelgdamas į tai, teismas padarė išvadą, kad nėra pagrindo spręsti, jog tiekėjo „MT Group-Rafako“ pasiūlymas pagal parametą E5 įvertintas netinkamai.
22. Teismas nurodė, kad sprendžiant dėl pretenzijos priimtumo ir galimo pakartotinumo svarbu įvertinti ne tik joje pareikštą reikalavimą dėl naujai priimto sprendimo panaikinimo, bet ir tuos argumentus, kuriais tiekėjas grindžia savo nesutikimą su naujai perkančiojo subjekto priimtu sprendimu. Nors 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzija formaliai buvo pateikta per KPI 108 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytą terminą, tačiau, įvertinęs 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijos turinį, byloje esančius rašytinius įrodymus, šalių paaiškinimus, teismas pripažino, kad atsakovė pagrįstai vertino ieškovės pretenzijoje nurodytas aplinkybes kaip iškeliamas pakartotinai ar pateiktas praleidus įstatyme įtvirtintus terminus ir turėjo teisinį pagrindą minėtą pretenziją palikti nenagrinėtą.
23. Teismas konstatavo, kad atsakovė pagrįstai ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijos A dalį (dėl konkurencinio pranašumo suteikimo tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymui, teikiant galutinį kainos pasiūlymą) paliko nenagrinėtą, kaip pateiktą praleidus KPI įtvirtintą terminą nes ieškovės nurodyti kaip galimai neteisėti perkančiojo subjekto veiksmai galėjo būti ieškovės skundžiami anksčiau ir negali būti laikomi paaiškęsiais tik atsakovei priėmus 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimą. Teismas pažymėjo, kad apie tai, kokius specialistus tiekėjas „Alvora-

ŠDS“ nurodė parašikoje ir galutiniame pasiūlyme, ieškovei tapo žinoma dar 2019 m. rugpjūčio 16 d., kai jai buvo suteikti atitinkami duomenys ir ji per Centrinę viešųjų pirkimų informacinę sistemą (toliau – ir CVP IS) susipažino su tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo nekonfidencialia dalimi, tačiau nei teikdama 2019 m. rugpjūčio 12 d. pretenziją dėl pirminio 2019 m. rugpjūčio 1 d. pasiūlymų eilės sprendimo, nei reikšdama pirminį ieškinį teismui, nei po 2019 m. spalio 29 d. sprendimo pervertinti pasiūlymus atsakovei teiktoje 2019 m. lapkričio 8 d. pretenzijoje, o vėliau ir teismui 2019 m. lapkričio 22 d. pateiktame ieškinyje ieškovė nekėlė klausimo dėl atsakovės sprendimo iš naujo vertinti būtent ginčijamo turinio tiekėjo „Alvora-ŠDS“ galutinį pasiūlymą.

24. Teismas taip pat nusprendė, kad atsakovė ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijos B dalį dėl konkurencinio pranašumo suteikimo tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymui, vertinant tiekėjų „KRS-Beltruboprovodstroj“ ir „Alvora-ŠDS“ atitiktį nacionalinio saugumo interesams, pagrįstai paliko nenagrinėtą, kaip pateiktą praleidus KPI įtvirtintą terminą. Teismas pažymėjo, kad apie tai, jog Pirkime bus pakartotinais atliekamas tik tiekėjų „Alvora-ŠDS“ bei „MT Group-Rafako“ pasiūlymų vertinimas, ieškovei vėliausiai galėjo tapti žinoma iš atsakovės 2019 m. lapkričio 14 d. rašto, kuriame nurodyta, kad bus atliekamos pakartotinės tik nepašalintų tiekėjų pasiūlymų vertinimo procedūros.
25. Teismas taip pat pažymėjo, kad tiek dėl pretenzijos perkančiajam subjektui, tiek dėl ieškinio teismui dalies, kiek tai susiję su tiekėjo „KRS-Beltruboprovodstroj“ ir potencialaus sandorio su juo atitikties nacionalinio saugumo interesams vertinimu, ieškovė apskritai negali būti laikoma suinteresuotu subjektu. Be to, teismas nurodė, kad tiekėjo atitikties nacionalinio saugumo interesams vertinimas (taip pat ir įvykusio įvertinimo peržiūrėjimas) nėra perkančiojo subjekto kompetencija ir atitinkamai negali būti kokių nors jos teisėtų ar neteisėtų veiksmų rezultatas, kartu ir tiekėjo pretenzijos perkančiajam subjektui, o vėliau ir ieškinio bendrosios kompetencijos teismui dalykas. Saugumo komisijos sprendimai dėl ginčo pirkime dalyvavusių tiekėjų ir sandorių su jais atitikties nacionalinio saugumo interesams ginčytini Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.
26. Teismas nurodė, kad informaciją, jog tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pateikto galutinio pasiūlymo kaina buvo žymiai mažesnė už pirminio pasiūlymo kainą, ieškovė turėjo dar 2019 m. rugpjūčio mėn., kai atsakovė pateikė ieškovei susipažinti tiekėjo „Alvora-ŠDS“ galutinio pasiūlymo A ir B nekonfidencialiąsias dalis, be to, ši informacija buvo žinoma ieškovei ir per visą civilinės bylos [Nr. e2-4048-653/2019](#) nagrinėjimo laiką, todėl teismas padarė išvadą, kad aplinkybė, susijusi su galimai neteisėtu konfidencialios informacijos gavimu, kaip tiekėjo pašalinimo iš Pirkimo procedūrų pagrindu, ieškovei buvo ir galėjo būti žinoma žymiai anksčiau, nei buvo priimtas ginčijamas atsakovės 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimas, todėl ir pretenzija dėl tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pašalinimo iš Pirkimo galėjo ir turėjo būti teikiama žymiai anksčiau.
27. Atsižvelgdamas į tai, teismas pripažino pagrįstą atsakovės atsakymą nagrinėti ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijos C dalį dėl tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pašalinimo iš Pirkimo procedūrų dėl konfidencialių duomenų apie tiekėją „MT Group-Rafako“ gavimo, kaip pateiktą praleidus KPI įtvirtintą terminą. Teismas pažymėjo, kad dėl nurodytos priežasties plačiau vertinti ieškovės ieškinyje nurodytas aplinkybes bei spręsti dėl su šiuo aspektu susijusių reikalavimų neturi teisinio pagrindo, juo labiau kad ieškovė į bylą nepateikė absoliučiai jokių įrodymų, kurie pagrįstų ieškinyje nurodytas aplinkybes dėl neteisėto konfidencialios informacijos gavimo, jos neteisėto atskleidimo.
28. Teismas pažymėjo, kad apie tai, kiek konkrečiai ir kokius būtent specialistus, įskaitant ir suvirintojus, buvo nurodęs tiekėjas „Alvora-ŠDS“ savo parašikoje ir galutiniame pasiūlyme, ieškovei vėliausiai tapo žinoma 2019 m. rugpjūčio 16 d., kai ji susipažino su tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo A ir B nekonfidencialiomis dalimis, tai taip pat buvo žinoma per visą civilinės bylos [Nr. e2-4048-653/2019](#) nagrinėjimo eigą, tačiau nei 2019 m. rugpjūčio 12 d., nei 2019 m. rugpjūčio 19 d., nei vėlesnėse pretenzijose perkančiajam subjektui, taip pat per teisminį minėtos bylos nagrinėjimą ieškovė nekėlė klausimo ir nereikšė reikalavimo dėl tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo atmetimo būtent šiuo pagrindu dėl neatitikties atitinkamam kvalifikacijos reikalavimui.
29. Be to, iš atsakovės 2019 m. spalio 29 d. bei 2019 m. lapkričio 8 d. sprendimų, 2019 m. lapkričio 14 d. rašto ieškovei turėjo būti suprantama ir aišku, jog perkantysis subjektas iš naujo ketina vertinti ir vertino tik iki tol nepašalintų iš Pirkimo tiekėjų ir tiekėjų, kurių pasiūlymai nebuvo atmesti jokiais pagrindais, pasiūlymus, ir tas vertinimas apima ne jų atitiktį kvalifikacijos reikalavimams, pašalinimo pagrindų nebuvimą ir kitus dar ankstesnėse Pirkimo stadijose atliktus veiksmus, bet baltų suteikimą kiekvienam iš tiekėjų pagal Pirkimo sąlygose nustatytus ekonominio naudingumo kriterijus, tačiau iki pat 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijos ieškovė nereikšė atsakovei jokių pretenzijų dėl tiekėjo „Alvora-ŠDS“ (ne)atitikties kvalifikacijos reikalavimui dėl suvirintojų vertinimo. Atsižvelgdamas į tai, teismas nusprendė, kad atsakovė teisėtai atsisakė nagrinėti ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijos D dalį dėl tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo neatitikties kvalifikacijos reikalavimui dėl specialistų (suvirintojų) kaip pateiktą praleidus KPI nustatytą terminą, atitinkamai ir teismas neturi pagrindo iš esmės spręsti dėl tiekėjo „Alvora-ŠDS“ atitikties Pirkimo dokumentuose nustatytam kvalifikaciniam reikalavimui.
30. Teismas sutiko su atsakovės pozicija, kad ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijos E dalis dėl tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pašalinimo iš Pirkimo procedūrų dėl klaidinančios informacijos suteikimo taip pat pateikta praleidus KPI nustatytą terminą nes apie, ieškovės nuomone, klaidinančios informacijos pateikimą ieškovė žinojo ir galėjo žinoti anksčiau, negu perkantysis subjektas priėmė 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimą.
31. Teismas nurodė, kad ieškovė, pateikdama 2019 m. rugpjūčio 26 d. pretenziją dėl pirminio atsakovės 2019 m. rugpjūčio 1 d. sprendimo dėl pasiūlymų eilės sudarymo ir laimėtojo nustatymo, kėlė klausimą dėl tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasitelktos subtiektės UAB „Įžvalga“ atitikties Pirkimo sąlygų kvalifikacijos reikalavimui dėl teisės vykdyti bendrusios statybos darbus dujų inžineriniuose tinkluose bei reikalavo atmesti tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymą, kaip neatitinkantį nurodytų reikalavimų, tačiau išnagrinėjusi šią pretenziją dalį atsakovė 2019 m. rugpjūčio 27 d. sprendimu ją laikė nepagrįsta ir atmetė. Ieškovė, ginčydama šį atsakovės 2019 m. rugpjūčio 1 d. sprendimą, ieškinio reikalavimo aplinkybėmis dėl UAB „Įžvalga“ teisės verstis veikla negrindė. Atsižvelgdamas į tai, teismas nusprendė, kad ieškovė dar 2019 m. rugpjūtį įgyvendino savo teisę skųsti ir kvestionuoti perkančiojo subjekto veiksmus, kiek tai susiję su tiekėjo „Alvora-ŠDS“ atitiktimi Pirkimo sąlygų reikalavimams, pasitelkiant subtiektę UAB „Įžvalga“, todėl atsakovė, 2019 m. gruodžio 20 d. gavusi pakartotinę pretenziją dėl šio klausimo (pretenzijos F.II dalis), turėjo teisinį pagrindą ją atsisakyti nagrinėti.
32. Dėl 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijos F.I dalies (dėl tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo neatitikties kvalifikacijos reikalavimui dėl teisės vykdyti statybos darbus kultūros paveldo teritorijoje) teismas nusprendė, kad atsakovė nepagrįstai konstatavo, jog šis klausimas jau buvo išspręstas atsakovės atsakymu į ieškovės 2019 m. rugpjūčio 12 d. pretenziją ir yra iškeltas pakartotinai. Ieškovė civilinėje byloje [Nr. e2-4048-653/2019](#) taip pat kėlė klausimus dėl šio kvalifikacijos reikalavimo, taigi, nutraukus bylą, šis klausimas liko neišnagrinėtas iš esmės. Tačiau teismas nusprendė, kad šiuo atveju ieškovė praleidus KPI nustatytą terminą ginčyti ir šį perkančiojo subjekto veiksmą kadangi apie tai, jog tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymas nėra atmetas nei dėl neatitikties ieškovės nurodytam reikalavimui dėl teisės verstis veikla kultūros paveldo teritorijoje, nei dėl neatitikties jokiais kitam kvalifikacijos reikalavimui, ieškovei vėliausiai tapo ir galėjo tapti žinoma gavus perkančiojo subjekto 2019 m. lapkričio 14 d. raštą. Atsižvelgiant į tai, atsakovė turėjo teisinį pagrindą atsisakyti nagrinėti 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijos F.I dalį.
33. Atsižvelgdamas į tai, kad atsakovė 2019 m. gruodžio 23 d. sprendimu pagrįstai atsisakė nagrinėti ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenziją, teismas nusprendė, jog dėl ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijos pagrindu pareikšto ieškinio reikalavimo panaikinti atsakovės 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimą, kuriuo buvo sudaryta pasiūlymų eilė ir Pirkimo laimėtoju pripažintas tiekėjas „Alvora-ŠDS“, byla turi būti nutraukta. Kadangi ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzija apskritai nebuvo nagrinėjama iš esmės, teismas nusprendė, kad atsakovė neturėjo pagrindo taikyti KPI 109 straipsnio 2 dalies normą dėl negalėjimo sudaryti pirkimo sutartį dar 10 dienų po pretenzijos išnagrinėjimo.
34. Tai, kad ieškovė tik 2019 m. gruodžio 23 d. faktiškai susipažino su atsakovės pateiktais tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo dokumentais, teismo vertinimu, taip pat nesudaro pagrindo spręsti, jog tiek 10 dienų pirkimo sutarties sudarymo atidėjimo terminas, tiek 10 dienų terminas,

per kurį pretenziją gavęs perkantysis subjektas negali sudaryti pirkimo sutarties, turi būti skaičiuojamas būtent nuo pretenziją teikiančio tiekėjo susipažinimo su laimėjusio tiekėjo pirkimo dokumentais dienos.

35. Teismas padarė išvadą, kad atsakovė pagrįstai atsisakė nagrinėti ieškovės 2020 m. sausio 2 d. pretenziją, nes ši buvo pateikta sudarius Sutartį, tačiau pažymėjo, jog tokiu atveju pastarojoje pretenzijoje nurodytos aplinkybės nagrinėtinos iš esmės paties teismo, išskyrus aplinkybes, susijusias su tiekėjo „Alvora-SDS“ pasiūlymo neatitiktini kvalifikacijos reikalavimui dėl suvirintojų, nes šiuo aspektu ieškovė jau pasisakė savo 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijoje ir teismas jau įvertino kaip pagrįstą perkančiojo subjekto atsisakymą nagrinėti šią ieškovės pretenzijos dalį.
36. Teismas, įvertinęs ieškovės ieškinio argumentus dėl tiekėjui „Alvora-ŠDS“ nepagrįstai skirto 1 balo už ypatingojo statinio specialijų darbų vadovo E4 patirtį Šakių dujų skirstymo stoties projekte, nurodė, jog už šį projektą tiekėjui „Alvora-SDS“ balai nebuvo skirti. Teismas pažymėjo, kad ieškovė, sužinojusi apie šią aplinkybę, dublike nurodė jau visiškai naujas faktines aplinkybes – tai, kad Magistralinio dujotiekio Klaipėda–Kursėnai DN 800 statybos darbus projektas neatitinka parametrai E4 nustatytų reikalavimų, šios aplinkybės nebuvo nurodytos nei 2020 m. sausio 2 d. pretenzijoje, nei teismui pateiktame patikslintame ieškinyje. Teismas nurodė, kad ieškinio pagrindas gali būti keičiamas tik Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 141 straipsnyje nustatyta tvarka, galimybės keisti ieškinio pagrindą ir dalyką paruošiamuosiuose procesiniuose dokumentuose, tokiuose kaip dublike, [CPK](#) nenustatyta.
37. Atsižvelgdamas į tai, teismas nusprendė, kad nėra pagrindo vertinti visiškai naujas dublike ieškovės nurodytas aplinkybes, kuriomis ieškovė pradėjo grįsti reikalavimą dėl perkančiojo subjekto 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimo panaikinimo. Be to, teismas atkreipė dėmesį į tai, kad net ir tuo atveju, jeigu ieškovės dublike nurodytos naujai iškeltos aplinkybės ir būtų teismo pripažintos pagrįstomis ir įrodytomis bei būtų pagrindas konstatuoti konsorciui „Alvora-SDS“ nepagrįstai skirtą 1 balą pagal parametą E4, tai tik nežymiai pakeistų galutinį šiam tiekėjui pagal kriterijų „Kompetencija E“ skirto balų skaičių (nuo 9 balų iki 8 balų) bei iš esmės nepakeistų galutinį Pirkimo rezultatą, pagal kuriuos tiekėjas „Alvora-SDS“ vis tiek būtų pripažintas Pirkimo laimėtoju.
38. Teismas padarė išvadą, kad atsakovė tinkamai įvertino tiekėjo „Alvora-ŠDS“ prašomos įslaptinti informacijos pobūdį ir iš esmės tinkamai nusprendė bei nustatė, kurie iš duomenų teiktini ieškovei susipažinti, o kurie vis dėlto atitinka komercinės paslapties bei konfidencialių pasiūlymo aspektų požymius ir yra saugotini, taip pat tinkamai vadovavosi proporcingumo principu ir suteikė ieškovei maksimaliai leistinos apimties informaciją, kuri nagrinėjamu atveju buvo pakankama galimai pažeistoms ieškovės teisėms ginti ir niekaip neapribojo tokių ieškovės galimybių.
39. Teismas konstatavo, kad nors atsakovė nepagrįstai nesuteikė tiekėjo „MT Group-Rafako“ pasiūlymui 1 balo pagal kriterijaus „Kompetencija (E)“ parametą „Ypatingojo statinio specialijų darbų vadovas (E2)“ bei 2 balų pagal kriterijaus „Kompetencija (E)“ parametą „Ypatingojo statinio specialijų darbų vadovas (E3)“, tačiau konstatuoti pažeidimai šiuo atveju neturėjo įtakos tiekėjo „MT Group-Rafako“ galimybėms sudaryti Sutartį, nes tiekėjas „Alvora-SDS“ vis tiek surinko didesnę balų skaičių, todėl nėra pagrindo pripažinti Sutartį negaliojančia. Be to, teismo vertinimu, nagrinėjamu atveju egzistuojant pagrindas taikyti KPI 112 straipsnio 2 dalies normą, įtvirtinančią teismo teisę nepripažinti sudarytos pirkimo sutarties negaliojančia ir taikyti alternatyvias sankcijas, jeigu dėl viešojo intereso, įskaitant su pirkimo sutartimi susijusius ekonominius interesus, dėl kurių pirkimo sutarties pripažinimas negaliojančia turėtų neproporcingų pasekmių, būtina išsaugoti pirkimo sutarties pasekmes.
40. Teismas taip pat nusprendė netenkinti ieškovės 2020 m. vasario 26 d., t. y. likus dviem dienoms iki teismo sprendimo paskelbimo, pateikto prašymo atnaujinti bylos nagrinėjimą iš esmės ir priimti ieškovės rašytinius paaiškinimus dėl tiekėjo „Alvora-SDS“ pasiūlymo vertinimo pagal parametą E3 ir dėl Sutarties pripažinimo negaliojančia. Teismas pažymėjo, kad visi su Sutarties pripažinimu negaliojančia susiję argumentai, motyvai, reikšminga teismų praktika ir įrodymai jau buvo pateikti tiek patikslintuose ieškiniuose, tiek dublikuose ir triplikuose, todėl tokių argumentų atkartojimas, papildymas, išplėtimas negali sudaryti pagrindo iš esmės atnaujinti bylos nagrinėjimą.
41. Be to, teismas pažymėjo, kad ieškovė, dar 2019 m. rugpjūčio mėnesį susipažinusi su dalimi tiekėjo „Alvora-SDS“ pasiūlymo dokumentų bei tuo pagrindu inicijavusi ankstesnę civilinę bylą, tiek vėliau inicijavusi nagrinėjamą civilinę bylą, atstovaujama profesionalaus advokato, turėjo teisę ir galimybę pareikšti visus norimus reikalavimus byloje ir tokia teise aktyviai naudotis, ne kartą tikslindama ieškinio pagrindą, vis pildydama jį naujomis aplinkybėmis, kvestionuodama tiek tiekėjo „MT Group-Rafako“, tiek ir tiekėjo „Alvora-SDS“ pasiūlymų vertinimą pagal įvairius ekonominio naudingumo kriterijus ir parametrus. Taigi ieškovės nurodoma aplinkybė, kad neva tik iš 2020 m. vasario 18 d. atsakovės pateikto triplikojai paaiškėjo galimai perkančiojo subjekto padaryti pažeidimai vertinant tiekėjo „Alvora-SDS“ pasiūlymą pagal ekonominio naudingumo kriterijaus „Kompetencija“ parametą „Ypatingojo statinio statybos darbų vadovas (E3)“, nesudaro pagrindo vėl nagrinėti bylą iš esmės, nes tai atitinkamai lemtų ir ieškinio pagrindo pakeitimą (papildymą), taip pat pažeistų ir proceso operatyvumo, koncentruotumo principus.
42. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnaginėjusi bylą pagal ieškovės ir atsakovės apeliacinius skundus, 2020 m. gegužės 21 d. nutartimi paliko nepakeistą Vilniaus apygardos teismo 2020 m. vasario 28 d. sprendimą, paskirstė bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
43. Teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad atsakovei pateikti dokumentai patvirtina tiekėjo „MT Group-Rafako“ pasiūlyme kaip ypatingojo statinio specialijų darbų vadovo pagal parametą E2 pasiūlyto specialisto E. D. patirties Šėcino–Lvukeko dujotiekio projekte atitiktį Pirkimo sąlygų 14.14 punkto keliamiems reikalavimams. Dėl to tiekėjo „MT Group-Rafako“ pasiūlymui atsakovė nepagrįstai nesuteikė papildomo balo už E2 parametą. Projekto užsakovės bendrovės „ZRUGspolka zo.o.“ 2019 m. balandžio 10 d. pažyma patvirtina, kad E. D. vykdė statybos vadovo dujų technologijos darbams pareigas vykdant Šėcino–Lvukeko magistralinio dujotiekio DN700 statybas Lenkijoje nuo 2013 m. balandžio iki 2014 m. sausio mėn. Darbai atlikti visa apimtimi pagal įstatymų ir klientų reikalavimus. Bendrovės „ZRUGspolka zo.o.“ 2019 m. lapkričio 4 d. ir 2019 m. lapkričio 18 d. pažymos patvirtina, kad įgyvendinant šį projektą buvo pastatytos 5 uždarymo įtaisų aikštelės DN700 ir prie šių uždarymo įtaisų aikštelių statybos dirbo būtent E. D. Tai, kad Šėcino–Lvukeko dujotiekio projekte pastatyto magistralinio dujotiekio ilgis yra ne mažesnis kaip 10 km, patvirtina bendrovės „ZRUGspolka zo.o.“ 2014 m. vasario 4 d. rekomendacija. Nors šioje rekomendacijoje nėra nurodomas pats E. D., o pažymima, kad darbus atliko AB „Kauno dujotiekio statyba“, tačiau byloje nėra ginčo, jog E. D. tuo metu buvo AB „Kauno dujotiekio statyba“ darbuotojas.
44. Įvertinusi bylos duomenis, teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo vertinimu, kad tiekėjas „MT Group-Rafako“ turėjo gauti papildomus 2 balus už specialisto J. H. V. U., kaip ypatingojo statinio specialijų darbų vadovo pagal parametą E3, patirtį. Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad „Nowal“ ir „Midal“ projektų užsakovė buvo Vokietijos įmonė „Gascade Gastransport GmbH“, minėti projektai buvo įgyvendinami Vokietijoje, todėl, atsižvelgiant į Vokietijoje galiojančių statybų teisinį reglamentavimą, bendrovės „Gascade Gastransport GmbH“ pateiktose pažymose nurodytos J. H. V. U. pareigos, išvertus jas į lietuvių kalbą, gali būti įvardijamos kitaip nei „ypatingojo statinio specialijų darbų vadovas“, todėl svarbu atsižvelgti į tai, už kokius darbus buvo atsakingas nurodytas specialistas.
45. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į specialijų statybos darbų apibrėžtį, pateiktą statybos techninio reglamento STR 1.06.01:2016 „Statybos darbai. Statinio statybos priežiūra“ 1 priedo 1.2 punkte, padarė išvadą, kad specialisto J. H. V. U. pareigos gali būti prilyginamos ypatingojo statinio specialijų statybos darbų vadovo pareigoms, nes: 1) projektų užsakovės bendrovės „Gascade Gastransport GmbH“ 2014 m. balandžio 4 d. ir 2017 m. gruodžio 6 d. rekomendaciniuose laiškuose J. H. V. U. įvardijamas kaip projekto vadovas, 2019 m. lapkričio 8 d. elektroniniame laiške – kaip generalinis projekto vadovas; 2) „Nowal“ ir „Midal“ projektų rangovė buvo bendrovė „PPS Pipeline Systems GmbH“, kuri savo 2018 m. liepos 28 d. rekomendaciniuose laiškuose nurodė, kad „Nowal“ ir „Midal“ projektuose J. H. V.

U. buvo statybos vadovu dujų technologijos darbams.

46. Pasisakydama dėl pakartotinio tiekėjų pasiūlymų vertinimo teisėjų kolegija nurodė, kad šiuo atveju taikytina kasacinio teismo praktikoje suformuluota teisės aiškinimo taisyklė dėl galimybės perkančiosioms organizacijoms panaikinti savo priimtus sprendimus ir pakartotinai atlikti kurią nors viešojo pirkimo procedūrą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. lapkričio 2 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-407/2011](#); 2013 m. gruodžio 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-656/2013; 2015 m. gruodžio 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-674/969/2015](#)). Be to, perkantysis subjektas turi teisę panaikinti savo priimtus sprendimus ne tik įpareigotas VPT, bet ir savo iniciatyva, jei, jo nuomone, ankstesnis pasiūlymų vertinimas buvo netinkamas.
47. Teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo pozicija, kad atsakovės padarytas pažeidimas, atliekant pakartotinį pasiūlymų vertinimą (ekonominio naudingumo balų skyrimą), nesilaikant Pirkimo sąlygų 13.1–13.2 punktuose nustatytos procedūros, yra neesminis ir nesudarantis pagrindo pervertinimo procedūras pripažinti neteisėtomis. Pirkimas buvo vykdomas skelbiamų derybų būdu, taigi darytina išvada, kad KPI 57 straipsnio 5 dalyje nustatyta pasiūlymų vertinimo dviejose posėdžiuose tvarka pagal KPI nėra privaloma. Tokią išvadą galima daryti ir iš KPI trečiojo skirsnio, reglamentuojančio skelbiamų derybų vykdymo tvarką, nuostatų, t. y. KPI 73 straipsnio 5 dalies, kurioje nustatyta, kad, vertinant pasiūlymus, kuriuose nurodytos galutinės tiekėjų siūlomos kainos ar sąnaudos, taip pat galutiniai duomenys, kurie vertinami pagal kainos ar sąnaudų ir kokybės santykį, gali būti netaikomi šio įstatymo 64 straipsnio 7 dalyje nustatyti reikalavimai.
48. Taigi, atsižvelgdama į KPI nustatytą teisinį reglamentavimą ir kasacinio teismo praktiką, kurioje nurodoma, kad pirkimų komisijos sprendimo panaikinimas pateisinamas tik dėl esminių pažeidimų, kuriais pažeidžiamos imperatyviosios VPĮ nuostatos, teisėjų kolegija padarė išvadą, jog Pirkimo sąlygose nustatytos pasiūlymų vertinimo procedūros nesilaikymas pakartotinai vertinant tiekėjų pasiūlymus nelaikytinas esminiu, pažeidžiančiu VPĮ įtvirtintus principus ar imperatyviasias VPĮ ar KPI nuostatas. Be to, Pirkimo sąlygose nustatytos tvarkos atsakovė nesilaikė tik pakartotinai vertindama pasiūlymus, o tokius veiksmus lėmė VPT įpareigojimas nutraukti Pirkimo procedūras iš šio naujo vertinti tiekėjų pasiūlymus, o sugrįžti į iki pažeidimų buvusią stadiją taip, kad būtų galima laikytis Pirkimo sąlygų 13.1–13.2 punktuose nustatytos procedūros, buvo objektyviai neįmanoma.
49. Teisėjų kolegija, atmesdama ieškovės argumentus, kad atsakovė, žinodama galutinę pasiūlymų kainą, turėjo plačią diskreciją skirti neobjektyvius ekonominio naudingumo balus už kokybinius pasiūlymo parametrus, pritarė pirmosios instancijos teismo vertinimui, jog visi Pirkimo sąlygų 14.2 punkte nustatyti vertinimo kriterijai (kaina (P), Sutartį vykdysiančių darbuotojų atlyginimas (A), projekto valdymo efektyvumas (K), kompetencija (E), garantijos (G)) buvo vertinami kiekybiškai, t. y. pagal objektyvius, aiškius, konkrečią reikšmę turinčius, palyginamus, standartizuotai išmatuojamus, pagal matematinės formules apskaičiuojamus ir kokybinio, subjektyvaus aspekto neturinčius rodiklius.
50. Taip pat teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad ieškovės pozicija dėl pakartotinio tiekėjų pasiūlymų vertinimo yra nenuosekli, nes ieškovė, teigdama, jog pakartotinis pasiūlymų vertinimas, esant žinomoms galutinių pasiūlymų kainoms, nėra galimas, kartu sutinka su tiekėjo „Alvora-SDS“ pasiūlymo pakartotiniu vertinimu, netgi siekia tiekėjo „KRS-Beltruboprovodstroj“ sugrąžinimo į pakartotinį pasiūlymų vertinimą. Tačiau tiekėjas „KRS-Beltruboprovodstroj“ pagrįstai nebuvo sugrąžintas į pakartotines pasiūlymų vertinimo procedūras, nes jis neskundė nei neigiamos Saugumo komisijos išvados, nei pašalinimo iš Pirkimo procedūrų.
51. Teisėjų kolegija padarė išvadą, kad pirmosios instancijos teismas tinkamai įvertino atsakovės veiksmus apskaičiuojant balus už tiekėjo „MT Group-Rafako“ pateiktą Pajėgumų paskirstymo planą ir pagrįstai nusprendė, kad tiekėjo „MT Group-Rafako“ pasiūlymui pagal parametą K2 nebuvo pagrindo suteikti 3 balus ne tik dėl nepakankamo šaltkalvių nurodymo, bet ir dėl Pajėgumų paskirstymo plano turinio trūkumų. Įvertinusi Pirkimo sąlygų 14.11 punktą, kuris nustato balų skyrimą už parametą K2, teisėjų kolegija nurodė, kad ieškovė, teigdama, kad darbuotojo R. V. nurodymas tiek paraiškoje, tiek Pajėgumų paskirstymo plane tarp papildomų (ne paraiškoje nurodytų) specialistų yra tinkamas, netinkamai aiškina Pirkimo sąlygas ir neatsižvelgia į atsakovės pateiktus Pirkimo sąlygų išaiškinimus.
52. Pagal Pirkimo sąlygų 14.11.2 punktą 3 balai už Pajėgumų paskirstymo planą gali būti skiriami, jeigu Pajėgumų paskirstymo planas ne tik atitinka visus Pirkimo sąlygų 8.10.2 punkto reikalavimus, bet jame turi būti siūlomi ne tik paraiškoje nurodyti specialistai, bet ir siūlomi bei aprašyti papildomi specialistai – be kita ko, mažiausiai 35 šaltkalviai. Iš Pirkimo sąlygų A-4 priedo (pirminio / galutinio pasiūlymo A dalis. Techninė informacija) 6 punkto taip pat matyti, kad Pirkimo sąlygų 14.11 punkte reikalaujami pasitelkti specialistai neapima paraiškoje nurodytų specialistų. Teisėjų kolegija pabrėžė, kad pažymėtos Pirkimo dokumentų nuostatos aiškiai atskiria paraiškoje nurodytus ir Pirkimo sąlygų 14.11 punkto lentelėje nurodomus papildomus specialistus ir leidžia suprasti, jog šie specialistai negali dubliuotis.
53. Be to, atsakovės 2018 m. liepos 26 d. paaiškinime teigiama, kad jeigu tiekėjas paraiškoje nurodys papildomų specialistų, tačiau Pajėgumų paskirstymo plane nurodys ne visus iš šių į paraišką įtrauktų papildomų specialistų, tiekėjui už parametą Pajėgumai (K2) bus skiriamas 0 balų (Pirkimo sąlygų 14.11.1 ir 8.10.2.2 punktai). Dėl to tiekėjui, siekiančiam gauti Pirkimo sąlygose nustatytą įvertinimą balais, visi, net ir kaip papildomi ieškovės įvardijami paraiškoje nurodyti specialistai turėjo būti nurodyti Pajėgumų paskirstymo plane, o 14.11.2 punkto lentelėje išvardyti specialistai, tarp kurių ir 35 šaltkalviai, turėjo būti siūlomi papildomai, t. y. prie paraiškoje išvardytų ir į Pajėgumų paskirstymo planą įtrauktų specialistų.
54. Kadangi tiekėjas „MT Group-Rafako“ savo pasiūlyme nurodė lygiai 35 šaltkalvius, tarp kurių įtraukė ir paraiškoje nurodytą R. V., darytina išvada, kad atsakovė pagrįstai šio specialisto neįskaičiavo į ieškovės siūlomų šaltkalvių skaičių ir atitinkamai už Pajėgumų paskirstymo planą pagal Pirkimo sąlygų 14.11.2 punktą pagrįstai neskyrė 3 balų, nes, be R. V., tiekėjas „MT Group-Rafako“ pasiūlė tik 34 šaltkalvius iš reikalaujamų 35.
55. Teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad tiekėjas „MT Group-Rafako“ negalėjo gauti 3 balų už parametą K2 ir dėl to, kad Pajėgumų paskirstymo planas neatitinka Pirkimo sąlygų 8.10.2 punkte jam keliamų turinio reikalavimų. Pagal Pirkimo sąlygų 8.10.2.1 ir 8.10.2.1.13 punktus Pajėgumų paskirstymo plane turėjo būti nurodyta kontrolinio įtaiso paleidimo ir priėmimo kamerų įrengimo darbų trukmė mėnesių tikslumu. Nors tiekėjas „MT Group-Rafako“ Pajėgumų paskirstymo plane nurodė kontrolinio įtaiso paleidimo ir priėmimo kamerų įrengimo darbus, šiems darbams atlikti suformavo specialistų komandą, nurodė, kad darbai bus atliekami I ir IV darbų etapuose, tačiau nei rašytinėje, nei grafinėje Pajėgumų paskirstymo plano dalyje nenurodė kontrolinio įtaiso paleidimo ir priėmimo kamerų įrengimo darbų trukmės.
56. Teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo vertinimu, kad atsakovė pagrįstai neįskaitė tiekėjo „MT Group-Rafako“ pasiūlyto specialisto V. D. (E1) patirties magistralinio dujotiekio Klaipėda–Kursėnai statybos objekte Tiekėjas, norėdamas gauti maksimaliai 2 balus pagal Pirkimo sąlygų 14.14 punktą, turėjo nurodyti siūlomo ypatingojo statinio statybos darbų vadovą 2 ar daugiau tinkamai įvykdytų šiame punkte nurodytų sutarčių. Remdamasi bylos duomenimis, teisėjų kolegija nurodė, kad Klaipėda–Kursėnai objekte V. D. buvo paskirtas tik dalies ypatingojo statinio statybos vadovu, o viso ypatingojo statinio statybos vadovu buvo V. Ž.. Šio projekto rangovė buvo UAB „Alvora“, kuri dalį magistralinio dujotiekio Klaipėda–Kursėnai DN800 statybos darbų (27,75 km ruože) subrangos sutarties pagrindu pavedė atlikti bendrovei „PPSPipeline Systems GmbH“, o pastaroji 2014 m. liepos 23 d. įsakymu objekte ypatingojo statinio dalies statybos vadovu paskyrė savo darbuotoją V. D.. V. D. ypatingojo statinio dalies statybos vadovu (nuo PK 00+00 iki 276+42) buvo paskirtas ir rangovės UAB „Alvora“ 2014 m. liepos 28 d. įsakymu Nr. 68.
57. Nors V. D. ypatingojo statinio dalies statybos vadovu buvo paskirtas ne tik subrangovo, bet ir generalinio rangovo įsakymu, tačiau šis specialistas buvo subrangovės bendrovės „PPSPipeline Systems GmbH“ darbuotojas, todėl jo vadovavimo patirtis gali apimti tik subrangovei „PPSPipeline Systems GmbH“ pavestus atlikti darbus. Atsižvelgdama į byloje esantį 2014 m. gruodžio 29 d. susitarimą dėl 2014 m. gegužės 12 d. subrangos sutarties pakeitimo, kuriuo padidinama rangovo (UAB „Alvora“) vykdomų darbų apimtis ir atitinkamai sumažinama subrangovo atliekamų darbų apimtis, teisėjų kolegija nurodė, kad bendrovė „PPSPipeline Systems GmbH“ pagal subrangos

sutartį faktiškai atliko tik nedidelę dalį magistralinio dujotiekio įrengimo ir linijinio magistralinio dujotiekio uždarymo įtaisų įrengimo darbų. Tačiau šių darbų akivaizdžiai nepakanka, kad tuo metu bendrovėje „PPS Pipeline Systems GmbH“ dirbęs specialistas V. D. būtų pripažįstamas turintis pagal Pirkimo sąlygų 14.14 punktą reikalaujamą ypatingojo statinio statybos vadovo E1 patirtį.

58. Teisėjų kolegija atmetė kaip nepagrįstus ieškovės argumentus dėl atsakovės netinkamai atlikto tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlyto specialisto patirties vertinimo pagal kriterijų E4, pritardama pirmosios instancijos teismo pozicijai, kad ieškovė nei ieškinyje, nei pretenzijose nekvestionavo šio specialisto patirties Klaipėda–Kursėnai DN800 statybos darbų projekte. Be to, pati atsakovė pritaria, kad už pareigas magistralinio dujotiekio Klaipėda–Kursėnai DN800 statybos darbų projekte specialistui negali būti skiriamas balas, tačiau specialistas yra ėjęs ypatingojo statinio specialiujų darbų vadovo pareigas vykdant kitus projektus, dėl kurių ieškovė jokių pastabų neturėjo.
59. Remdamasi CPK 251, 256 straipsniais ir atsižvelgdama į tai, kad ieškovė turėjo teisę ir galimybę pareikšti visus norimus reikalavimus byloje, tokia teise aktyviai naudojosi, ne kartą tikslino ieškinio pagrindą, vis pildydama jį naujomis aplinkybėmis, o ieškovės teiginiai, jog atsakovė pagal kriterijų E3 neteisėtai leido tiekėjui „Alvora-ŠDS“ pakeisti specialiujų statybos darbų vadovą iš P. G. į A. P., yra pagrįsti tik prielaidomis ir spėjimais, teisėjų kolegija nusprendė, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai neatnaujinio bylos nagrinėjimo iš esmės. Vien tai, kad tiekėjas „Alvora-ŠDS“ prašė atsakovės sukeisti minėtus specialistus, nereiškia, kad tokia teisė tiekėjui buvo suteikta. Kolegija pažymėjo, kad atsakovė nurodė, jog neleido keisti nurodytų specialistų, be to, A. P. kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai buvo tarp atsakovės vertintų dokumentų, nes jis buvo nurodytas tiekėjo „Alvora-ŠDS“ paraiškoje.
60. Teisėjų kolegijos vertinimu, pirmosios instancijos teismas tinkamai taikė CPK 423² straipsnio 3 dalį ir nutraukė bylą dėl atsakovės 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimo panaikinimo pagal ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenziją, nenagrinėdamas iš esmės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijoje išdėstytų argumentų. Nors teisėjų kolegija sutiko su ieškove, kad reikalavimas panaikinti atsakovės 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimą buvo pareikštas nuo pranešimo apie sprendimą nepaėjus KPI 108 straipsnio 1 dalyje nustatytam terminui, be to, reikalavimo panaikinti 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimą ieškovė nebuvo reikšusi anksčiau, tačiau pirmosios instancijos teismas teisingai pabrėžė, jog, sprendžiant dėl pretenzijos pakartotinumą ar jos pateikimo termino, svarbus ne tik joje pareikštas reikalavimas, bet ir argumentai, kuriais tiekėjas grindžia savo nesutikiną su pretenzija skundžiamu sprendimu. Teisėjų kolegija padarė išvadą, kad ieškovė 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijoje iš esmės nenurodė jokių naujų aplinkybių ar atsakovės veiksmų (sprendimų), kurių nebūtų žinojusi anksčiau, nei buvo priimtas 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimas:
- 60.1. Ieškovės pretenzijos D ir F dalys, kuriose ieškovė argumentuoja, kad tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymas turėjo būti atmestas dėl neatitikties kvalifikacijos reikalavimams, pareikštos akivaizdžiai praleidus KPI nustatytą pretenzijų pateikimo terminą. Tai, kad tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymas nebuvo atmestas, ieškovės sužinojo ne iš 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimo, o turėjo ir galėjo suprasti iš 2019 m. spalio 29 d. rašto, kuriame buvo aiškiai nurodyta, kad galutinio pasiūlymo nagrinėjimas ir vertinimas vyksta pagal Pirkimo sąlygų 13 ir 14 skyriuose nustatytas taisykles, t. y. neapims tiekėjų atitikties kvalifikacijos reikalavimams patikrinimo, pašalinimo pagrindų nebuvimo ir kitų ankstesnėse viešojo pirkimo stadijose atliktų veiksmų; iš atsakovės 2019 m. lapkričio 8 d. ir 14 d. sprendimų, iš kurių akivaizdu, kad ekonominio naudingumo balai buvo suteikti ir tiekėjui „Alvora-ŠDS“. Be to, dėl tiekėjo „Alvora-ŠDS“ teisės vykdyti darbus kultūros paveldo teritorijoje pasisakyta dar 2019 m. rugpjūčio 14 d. atsakovės atsakyme į ieškovės 2019 m. rugpjūčio 12 d. pretenziją, o dėl UAB „Įžvalga“ kvalifikacijos pasisakyta atsakovės 2019 m. rugpjūčio 27 d. atsakyme į ieškovės 2019 m. rugpjūčio 26 d. pretenziją.
- 60.2. Ieškovės pretenzijos A dalis, kurioje ieškovė teigia, kad tiekėjui „Alvora-ŠDS“ buvo suteiktas konkurencinis pranašumas teikiant galutinį kainos pasiūlymą, nes, galutiniame pasiūlyme nepasiteldamas visų paraiškoje nurodytų specialistų, galėjo pateikti konkurencingesnį galutinį darbų kainos pasiūlymą, pareikšta akivaizdžiai praleidus KPI nustatytą pretenzijų pateikimo terminą 2019 m. rugpjūčio 16 d. susipažinus su tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymu ieškovei tapo žinoma, kad šis tiekėjas galutiniame pasiūlyme nepasiteldė visų savo paraiškoje nurodytų specialistų, o iš atsakovės 2019 m. spalio 29 d. sprendimo dėl ankstesnio pasiūlymų eilės sprendimo pasinaikinimo ir pasiūlymų pakartotinio vertinimo ieškovė turėjo ir galėjo būti suprantama, jog vykdant pakartotinį pasiūlymų vertinimą tiekėjams nebus suteikta galimybė teikti naujus galutinius pasiūlymus.
- 60.3. Ieškovės pretenzijos B dalis, kurioje ieškovė teigia, esą tiekėjui „Alvora-ŠDS“ buvo suteiktas konkurencinis pranašumas ir dėl to, kad buvo atliktas netinkamas tiekėjų „Alvora-ŠDS“ ir „KRS Beltruboprovodstroj“ atitikties nacionalinio saugumo interesams vertinimas, taip pat pareikšta praleidus KPI nustatytą pretenzijų pateikimo terminą. Ieškovei dar 2019 m. spalio 29 d. turėjo būti žinomos aplinkybės, kad galimas sandoris su tiekėju „Alvora-ŠDS“ buvo pripažintas atitinkančiu nacionalinio saugumo interesus, o dėl tokio galimo sandorio su tiekėju „KRS Beltruboprovodstroj“ buvo priimta priešinga išvada ir šis tiekėjas pašalintas iš Pirkimo.
- 60.4. Taip pat ieškovės pretenzijos C ir E dalys, kuriose ieškovė teigia, kad, atskleidus tiekėjo „MT Group-Rafako“ pirminio pasiūlymo kainą, tiekėjas „Alvora-ŠDS“ turėjo būti pašalintas iš Pirkimo, be to, tiekėjas „Alvora-ŠDS“ teikė atsakovei melagingą bei klaidinančią informaciją apie ekonominio naudingumo vertinimo kriterijus, pasitelktų specialistų skaičių, atitiktį nacionalinio saugumo reikalavimams, pareikštos praleidus KPI nustatytą pretenzijų pateikimo terminą. Apie tai, jog tiekėjo „Alvora-ŠDS“ galutinio pasiūlymo kaina yra žemesnė nei pirminio pasiūlymo kaina, ieškovei tapo žinoma 2019 m. rugpjūtį. Ieškovės kaip melaginga įvardijama informacija jai taip pat turėjo būti žinoma nuo tada, kai ji susipažino su tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo dokumentais 2019 m. rugpjūčio 16 d. Apie tai, kad bus atliekamas tik ekonominio naudingumo balų perskaiciavimas, o ne iš naujo vertinama tiekėjų kvalifikacija ar pašalinimo pagrindai, ieškovei turėjo tapti žinoma iš atsakovės 2019 m. spalio 29 d. sprendimo, o kad tiekėjas „Alvora-ŠDS“ tikrai nepašalintas iš Pirkimo – iš atsakovės 2019 m. lapkričio 8 ir 14 d. sprendimų.
61. Teisėjų kolegija pripažino, kad tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasitelktų specialistų vardų ir pavardžių atskleidimas ieškovei nėra būtinas jos teisei į gynybą įgyvendinti. Tiekėjas „Alvora-ŠDS“ pagrindė duomenų apie siūlomus specialistus svarbą ir tokių duomenų atitiktį komercinės paslapties reikalavimams – tiek tiekėjas „Alvora-ŠDS“, tiek ieškovė vykdo veiklą dujų tinklų statybos srityje, konkuruoja tarpusavyje ir dėl darbuotojų, todėl jų sąrašo, kuris tiekėjo laikomas komercine paslaptimi, atskleidimas galėtų sudaryti sąlygas pervilioti specialistus, taip įgyjant prieš konkurentą pranašumą ateities pirkimuose. Ieškovei buvo pateikta susipažinti specialistų nuasmeninti atestatai, pažymėjimai, projektų sąrašai ir tokie duomenys, teisėjų kolegijos vertinimu, yra pakankami išvadoms dėl tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo įvertinimo teisingumo padaryti, taip pat nesukliudė ieškovei tinkamai ginti savo teisių.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

62. Kasaciniu skundu ieškovė prašo: 1) sustabdyti civilinę bylą ir kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą (toliau – Teisingumo Teismas, ESTT), kad šis priimtų prejudicinį sprendimą dėl Tarybos 1992 m. vasario 25 d. Direktyvos 92/13/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių Bendrijos taisyklių taikymą viešųjų pirkimų tvarkai vandens, energetikos, transporto ir telekomunikacijų sektoriuose, suderinimo (toliau – Direktyva 92/13) 1 straipsnio 5 dalies aiškinimo ir taikymo; 2) panaikinti Vilniaus apygardos teismo 2020 m. vasario 28 d. sprendimo ir Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. gegužės 21 d. nutarties dalis, kuriomis teismai atmetė ieškovės ieškinio reikalavimus ir nutraukė civilinę bylą; 3) priimti naują sprendimą, kuriuo būtų patenkinti visi ieškovės reikalavimai; 4) priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- 62.1. Teismai, nusprendę, kad atsakovė turėjo teisę panaikinti anksčiau dalyviams skirtus ekonominio naudingumo balus už jų pasiūlymų kokybę ir juos perskačiuoti pakartotinio pasiūlymų vertinimo metu, nors atsakovė jau buvo susipažinusi su Pirkimo dalyvių galutinių

pasiūlymų kainomis, netinkamai aiškino ir taikė KPI 57 straipsnio 5 dalį, nustatančią reikalavimą pasiūlymų susipažinimą bei vertinimą vykdyti dviejuose atskiruose pirkimo komisijos posėdžiuose. Esamu atveju, atsakovei žinant galutines pasiūlymų kainas bei neinicijavus naujų galutinių kainų pateikimo bei susipažinimo procedūros, atsakovė pakartotinio vertinimo metu galėjo subjektyviai perskačiuoti Pirkimo dalyvių pasiūlymų kokybinius balus bei taip iš anksto prognozuoti Pirkimo laimėtoją.

- 62.2. Atsakovė, nesivadovaudama Pirkimo dokumentuose nustatyta dviejų viešojo pirkimo komisijos posėdžių procedūra, pažeidė KPI 48 straipsnio 2 dalies 10 ir 22 punktus, kuriais nustatoma, jog būtent viešojo pirkimo dokumentuose turi būti nustatyti dalyvių pasiūlymų vertinimo kriterijai ir sąlygos, susipažinimo su pasiūlymais ir nagrinėjimo procedūros. Taip pat teismai nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. vasario 14 d. nutartini civilinėje byloje [Nr. e3K-7-23-248/2017](#) suformuluotų išaiškinimų, kad perkantieji subjektai turi griežtai laikytis savo pačių nustatytų kriterijų ir pasiūlymus vertinti išimtinai pagal pirkimo sąlygas. Iš esmės atsakovės vykdytų skelbiamų derybų procedūra prilygo atviro konkurso procedūrai, nes galutiniai pasiūlymai buvo teikiami tiek dėl kainų, tiek dėl ekonominio naudingumo kriterijų įvertinimo.
- 62.3. Teismai, nusprenddami, kad Pirkimo sąlygose nustatyti kokybės kriterijai yra kiekybiškai pamatuojami ir todėl pakartotinis pasiūlymų vertinimas ir balų perskaiciavimas buvo objektyvus, nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. vasario 6 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. e3K-3-39-690/2015](#) suformuluotų išaiškinimų, jog viešojo pirkimo sąlygos bei jų turinys turi būti aiškinami atsižvelgiant į tikrąją perkančiojo subjekto valią. Atsakovė, Pirkimo sąlygose įtvirtindama susipažinimą su pasiūlymais dviejuose Pirkimo komisijos posėdžiuose, *de facto* (faktiškai) ir *de jure* (teisiskai) pripažino, kad Pirkimo dokumentuose pasirinkti kokybės kriterijai nėra vien tik kiekybiškai pamatuojami rodikliai. Tai, kad atsakovė tame pačiame Pirkime tą patį ieškovės pasiūlymą įvertino du kartus ir vertinimai buvo kardinaliai priešingi, patvirtina, jog Pirkimo sąlygose nustatyti kokybiniai rodikliai (kuriais buvo vertinama dalyvių specialistų profesinė patirtis atitinkamuose projektuose arba parengtas Pajėgumų paskirstymo planas) yra kiekybiškai nepamatuojami ir subjektyvūs.
- 62.4. Teismai, padarę išvadą, kad ieškovė tinkamai nesilaikė privalomos ikiteisminės ginčo tvarkos ginčijant atsakovės 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimą dėl pasiūlymų eilės, netinkamai aiškino ir taikė KPI 108 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyto 10 kalendorinių dienų termino skaičiavimo pradžios momentą ir nukrypo nuo kasacinio teismo praktikos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 9 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-362-415/2015](#); 2016 m. kovo 30 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-177-916/2016](#)). Pagal nurodytą teisės normą ir kasacinio teismo praktiką terminų skaičiavimui aktualus teisinės pasekmės sukeliantis perkančiojo subjekto sprendimas. Dalyviai, teikdami pretenzijas, turi teisę ginčyti perkančiojo subjekto sprendimus ir veiksmus, o ne tiesiog kito viešojo pirkimo dalyvio pasiūlymo atitiktį pirkimo sąlygoms. Dėl to teismai nepagrįstai 10 kalendorinių dienų terminą pretenzijai pateikti skaičiavo ne nuo atsakovės 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimo, kuriuo galutinai įvertintas trečiųjų asmenų pasiūlymas, o nuo neva atitinkamų pažeidimų paaiškinimo dienos. Nei 2019 m. spalio 29 d. sprendimu apie pakartotinį pasiūlymų vertinimą, nei 2019 m. lapkričio 8 d. ir 2019 m. lapkričio 14 d. sprendimais dėl perskaiciuotų ieškovės ekonominio naudingumo balų atsakovė nepranešė apie galutinį sprendimą dėl trečiųjų asmenų pasiūlymo.
- 62.5. Teismai nepagrįstai kvalifikavo 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijos dalį kaip pakartotinę, nes ieškovė šią pretenziją teikė dėl *de facto* ir *de jure* savarankiško atsakovės 2019 m. gruodžio 10 d. pasiūlymų eilės sprendimo, kuris buvo priimtas šiai panaikinus ankstesnį 2019 m. rugpjūčio 1 d. Sprendimą sudaryti pasiūlymų eilę ir po to, kai atsakovė pakartotinai įvertino dalyvių pasiūlymus. Pretenzijos, kurios teikiamos dėl skirtingų perkančiojo subjekto sprendimų, kurie skyrėsi ne tik savo data, bet ir kokybiniu turiniu, nėra pakartotinės ir turėjo būti išnagrinėtos iš esmės.
- 62.6. Teismai, nusprenddami, kad atsakovė, 2019 m. gruodžio 23 d. sprendimu atmetusi ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenziją, neprivalėjo laikytis draudimo sudaryti viešojo pirkimo sutartį su laimėtoju anksčiau, nei pasibaigs 10 dienų terminas nuo atsakymo į pretenziją išsiuntimo dienos, netinkamai aiškino ir taikė KPI 109 straipsnio 2 dalį, nukrypo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. balandžio 6 d. nutartini civilinėje byloje [Nr. e3K-3-237-415/2016](#) pateiktų išaiškinimų dėl peržiūros procedūros veiksmingumo principo, suponuojančio efektyvių perkančiojo subjekto bei subjektų sprendimų apskundimo priemonių buvimą bei galimybę jomis realiai pasinaudoti.
- 62.7. Teismai, aiškindami ir taikydami Pirkimo sąlygų 14.11.2 punkto turinį dėl 3 ekonominio naudingumo balų skyrimo pagrindų kitaip nei pati atsakovė, nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. vasario 6 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. e3K-3-39-690/2015](#) pateiktų išaiškinimų, kad viešojo pirkimo sąlygos ir jų turinys turi būti nustatomi atsižvelgiant į tikrąją paties perkančiojo subjekto valią. Pagal atsakovės pateiktą Pirkimo dokumentų 14.11.2 punkto išaiškinimą Pajėgumų paskirstymo plane (galutinių pasiūlymų dieną) Pirkimo dalyviai turėjo nurodyti minimaliai būtinus specialistus, be kurių Pirkimo dalyvis neatitiktų kvalifikacijos reikalavimų, ir paraiškoje identifikuotus papildomus specialistus bei nurodyti jų atitinkamas užduotis. Tuo tarpu teismai nepagrįstai nusprendė, kad 3 balai už Pajėgumų paskirstymo planą skiriami, jei Pirkimo dalyvis galutiname pasiūlyme nurodo visiškai naujus 35 šaltkalvius, kurių apskritai negalėjo būti paraiškoje. Kadangi ieškovė Pajėgumų paskirstymo plane tinkamai nurodė 35 papildomus šaltkalvius, be kita ko, ir šaltkalvį R. V., atsakovė balų perskaiciavimo sprendimu nepagrįstai panaikino anksčiau skirtus 3 ekonominio naudingumo balus už Pajėgumų paskirstymo planą.
- 62.8. Teismai, pažeisdami kasacinio teismo suformuluotas turiningojo pasiūlymo siarąja prasme duomenų įvertinimo taisykles, padarė nepagrįstą išvadą, kad ieškovės su pasiūlymu pateiktas Pajėgumų paskirstymo planas neatitiko ir Pirkimo sąlygų 8.10.2.1.13 punkto, nes jame neva kontrolinio įtaiso paleidimo ir priėmimo kamerų įrengimo darbų trukmė nebuvo išreikšta mėnesių tikslumu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 12 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-43/2012](#)). Ieškovė Pajėgumų paskirstymo plano rašytinėje dalyje nurodė, kad kontrolinio įtaiso paleidimo ir priėmimo kamerų įrengimo darbai bus vykdomi I ir IV darbų etapuose, o Pajėgumų paskirstymo plano grafinėje dalyje I ir IV darbų etapus išskyrė mėnesių ir net savaičių tikslumu.
- 62.9. Teismai pažeidė [CPK](#) 176, 185 straipsniuose nustatytas įrodymų tyrimo ir vertinimo taisykles bei 256 straipsnį, nes: 1) nusprendė, kad nėra pagrindo atnaujinti bylos nagrinėjimo iš esmės, nors ieškovė tik pirmosios instancijos teisme posėdžio dieną 2020 m. vasario 18 d. sužinojo naują informaciją, jog atsakovė po galutinių pasiūlymų pateikimo Pirkime leido tretiesiems asmenims pakeisti vieną specialistą kitu specialistu, kurio kvalifikacija buvo vertinama pagal Pirkime nustatytus ekonominio naudingumo balus; 2) apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai, nesant jokių įrodymų nusprendė, kad atsakovė neleido tretiesiems asmenims pakeisti vieno specialisto kitu po galutinių pasiūlymų pateikimo termino pabaigos.
- 62.10. Teismai netinkamai išaiškino Pirkimo procedūros ir sandorio atitikties nacionalinio saugumo interesams procedūros santykį, todėl pažeidė KPI 29 straipsnio 1 dalyje nustatytus skaidrumo, lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir kitus viešųjų pirkimų principus, nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 2 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. 3K-3-25/2009](#) suformuluotų išaiškinimų dėl nepagrįsto konkurencinio pranašumo kriterijaus taikymo viešuosiuose pirkimuose. Atsakovė savo veiksmams sukūrė nepagrįstą konkurencinio pranašumo situaciją tretiesiems asmenims kitų Pirkimo dalyvių atžvilgiu, nes trečiųjų asmenų atitikties nacionalinio saugumo interesams patikra buvo vykdoma tuomet, kai atsakovė jau buvo parengusi Saugumo planą, o anksčiau pašalinto Pirkimo dalyvio UAB „KRS“ su Baltarusijos „OAO Beltruboprovodstroj“ patikra buvo vykdoma nesant atsakovės parengto Saugumo plano. Taigi, atsakovės Saugumo planas reikšmingai prisidėjo prie trečiųjų asmenų atitikties nacionalinio saugumo interesais. Be to, Viešųjų pirkimų taryba savo išvadoje taip pat buvo nurodžiusi, kad atsakovė privalo įvertinti visus viešojo Pirkimo dalyvius pagal vienodą Saugumo plano redakciją, tačiau atsakovė šio pažeidimo pakartotinio vertinimo metu neištaisė.
- 62.11. Atsižvelgiant į tai, kad teismai išaiškino, jog KPI 109 straipsnio 2 dalyje, kuri įgyvendina Direktyvos 92/13/EEB 1 straipsnio 5

dalis nuostata, nustatytas draudimas sudaryti viešojo pirkimo sutartį anksčiau, nei pasibaigs 10 kalendorinių dienų terminas nuo atsakymo į pretenziją išsiuntimo dienos, netaikomas tais atvejais, kai perkantysis subjektas atitinkamą pretenziją kvalifikuoja kaip pateiktą praleidus terminą ir (arba) esant pakartotinei, tikslinga kreiptis į ESTT su prašymu priimti prejudicinį sprendimą šiuo klausimu:

Ar Direktyvos 92/13/EEB 1 straipsnio 5 dalis turi būti aiškinama taip, kad perkantysis subjektas gali sudaryti sutartį nesilaikydamas 10 kalendorinių dienų laikotarpio, kuris pradedamas skaičiuoti nuo kitos dienos po to, kai perkantysis subjektas išsiunčia atsakymą faksu arba elektroninėmis priemonėmis, jeigu perkantysis subjektas nusprendžia nenagrinėti suinteresuoto asmens prašymo dėl peržiūros dėl praleisto termino pateikti tokį prašymą arba tokio prašymo pakartotinumą?

63. Atsakovė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo skundžiamus teismų procesinius sprendimus palikti nepakeistus, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

63.1. Atsakovė teisėtai ir pagrįstai nusprendė atlikti pakartotinį tiekėjų pasiūlymų vertinimą, nepažeidė pirkimų principų (KPI 29 straipsnio 1 dalis) bei šiuo sprendimu nepažeidė jokių ieškovės teisių, nes: 1) 2019 m. spalio 29 d. suinteresuotiems Pirkimo dalyviams pateikė raštą, kuriame nurodė aiškius pagrindus ir priežastis, dėl kurių turėjo atlikti pakartotinį pasiūlymų vertinimą; 2) KPI nedraudžia tokios skelbiamų derybų vykdymo tvarkos, kai derybos vykdomos ir pasiūlymo ekonominis naudingumas vertinamas, susipažinus su tiekėjų pasiūlytomis kainomis. KPI 57 straipsnio 5 dalyje aiškiai įtvirtinta, kad, vykdant pirkimo procedūras skelbiamų derybų būdu, nėra privaloma reikalauti pasiūlymus teikti dviuose atskirose dalyse („vokuose“), o su kainos pasiūlymais susipažinti tik po to, kai įvertinami techninių pasiūlymų duomenys. Nors pakartotinis pirkimo procedūrų atlikimas ir pasiūlymų vertinimas nėra nei KPI, nei Pirkimo dokumentuose reglamentuojamas, tačiau tai nereikia, jog šie veiksmai negalimi; 3) ieškovė, nurodydama, kad skelbiamų derybų atvejis, kai procedūrinė pirkimo eiga yra modifikuota, netaikoma KPI 57 straipsnio 5 dalis ir 73 straipsnio 5 dalis, netinkamai aiškina šias normas, iškraipo jose nurodytas sąvokas; 4) priešingai nei teigia ieškovė, visi Pirkimo sąlygų 14 skyriuje pateikti ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijai buvo vertinami kiekybiškai ir pagal objektyvius, o ne subjektyvaus vertinimo kriterijus, balai skiriami matematiškai palyginant skaitines atskirų pasiūlymų parametrų reikšmes. Nors Pajėgumų paskirstymo planas susijęs su tam tikru vertinamuoju elementu, tačiau jis yra susijęs su teisės doktrinoje ir Teisingumo Teismo nagrinėtu „pagrindimo“ aspektu, o ne kriterijaus (balų skyrimo) pobūdžiu. Be to, Pirkimo sąlygose yra suformuluoti labai aiškūs, objektyvūs ir pamatuojami pajėgumų paskirstymo plano duomenų pateikimo reikalavimai; 5) ieškovė, pripažindama konkurento pakartotinį pasiūlymų vertinimą, o savo pačios pasiūlymo pakartotinį vertinimą laikydama negalimu, elgiasi nesąžiningai, pažeidžia kasacinio teismo suformuotas socialiai atsakingo ieškovo veiksmų ribas ir siekia nelygiavertio pasiūlymų vertinimo; 6) ieškovė, 2019 m. lapkričio 5 d. pateikdama paaiškinimus dėl savo pasiūlymo, pripažino atsakovės vykdomas pakartotines Pirkimo procedūras; 7) atsakovė dėl pakartotinio Pirkimo procedūrų vykdymo konsultavosi su VPT, procedūros vykdytos dalyvaujant Centrinės projektų valdymo agentūros stebėtojams bei užtikrinant skaidrumo ir tiekėjų lygiateisiškumo principų laikymąsi. Pagal kasacinio teismo praktiką, jeigu perkantysis subjektas sugrįžta į tam tikrą pasiūlymų vertinimo stadiją, peržiūredamas savo atliktų veiksmų ir priimtų sprendimų teisėtumą, jis turi kartoti pirkimo procedūrų veiksmus lygiavertiškai visų tiekėjų atžvilgiu.

63.2. Bylos faktinės aplinkybės ir ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijos turinys patvirtina, kad ieškovė praleido KPI nustatytą terminą išteisnine tvarka ginčyti atsakovės sprendimus dėl pretenzijoje nurodytų pažeidimų ir ši pretenzija buvo pakartotinė. Atsakovės 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimas, kuriuo buvo nustatyta pasiūlymų eilė, yra kelių Pirkime priimtų sprendimų ir atliktų procedūrinių veiksmų pasekmė. Atskirus sprendimus (dėl pakartotinio pasiūlymų vertinimo; sandorio su tiekėju „Alvora-ŠDS“ atitikties nacionalinio saugumo interesams vertinimo; dėl tiekėjui atskleistos tiekėjo „Alvora-ŠDS“ konfidencialios su kitų tiekėjų pasiūlymais susijusios informacijos (pirminių pasiūlymų kainų); dėl tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo A dalies vertinimo; tiekėjo „Alvora-ŠDS“ ir jo subrangovės UAB „Įžvalga“ teisės verstis veikla; atsakovės 2019 m. rugpjūčio 14 d. sprendimo motyvų) ieškovė turėjo teisę ginčyti, tačiau šios teisės neįgyvendino KPI nustatytais terminais.

63.3. Priešingai nei nurodo ieškovė, tiek atsakovė, tiek teismai vienodai aiškino Pirkimo sąlygų 14.11 punkto turinį. Sistemškai vertinant Pirkimo sąlygas ir jų paaiškinimus, tiekėjas Pajėgumų pasiskirstymo plane privalejo konkrečiai nurodyti: 1) mažiausiai visus paraiškoje nurodytus specialistus ir ūkio subjektus, kurių pajėgumais remiasi, grįsdamas atitiktį Pirkimo sąlygose nustatytiems kvalifikacijos reikalavimams, ir 2) papildomai nurodyti 14.11.2 punkto lentelėje prašomus papildomus darbuotojus, įskaitant 35 šaltkalvius. Dėl to darbuotojai, nurodyti paraiškoje ir Pajėgumų paskirstymo plane, negalėjo dubliuotis, t. y. paraiškoje nurodyti darbuotojai nėra laikomi papildomais darbuotojais, kurie Pajėgumų paskirstymo plane nurodomi, vadovaujantis 14.11.2 punkto nuostatomis.

63.4. Nėra ginčo, kad ieškovė paraiškoje nurodė R. V., kuriuo grindžiama atitiktis Pirkimo sąlygų A-3 priedo 2 lentelės 9.10 punkto 7 papunktyje nurodytam kvalifikacijos reikalavimui, ir kartu jį nurodė kaip vieną iš tariamų papildomų (naujų) 35 šaltkalvių, nurodytų Pajėgumų paskirstymo plane. Taigi, tas pats asmuo yra nurodomas paraiškoje ir Pajėgumų paskirstymo plane, o tokia situacija neatitiko Pirkimo sąlygų 14.11.2 punkto. Ieškovė, norėdama perkelti darbuotoją iš paraiškos į Pajėgumų paskirstymo planą arba 2019 m. balandžio 15 d. raštu pateikti papildomus darbuotojus, siekė neleisti pasiūlymo esmės pakeitimo (KPI 64 straipsnio 8 dalis).

63.5. Priešingai nei teigia ieškovė, atsakovė tinkamai, remdamasi Pirkimo sąlygomis, įvertino ieškovės pasiūlymą ir nustatė, kad jos Pajėgumų paskirstymo planas neatitiko Pirkimo sąlygų 8.10.2.1.13 punkto reikalavimo nurodyti konkrečios atskiros darbų grupės trukmę. Pagal Pirkimo sąlygų 8.10.2.1 punktą Pajėgumų paskirstymo plane turėjo būti nurodyta kiekvienos darbų grupės, pateiktos ne mažesniu nei Pirkimo sąlygų 8.10.2.1 punkte nurodytą sudedamųjų dalių tikslumu, atlikimo trukmė (be datų) mėnesių tikslumu (darbų grupės kiekvienam techninėje specifikacijoje nurodytam darbų etapui nurodomas atskirai, jei tokie darbai tamė darbų etape atliekami). Pati ieškovė teismo proceso metu pripažino, kad kontrolinio įtaiso paleidimo ir priėmimo kamerų darbų grupės nurodant jos terminus atskirai neišskyrė, o įtraukė ją į kitų darbo grupių apimtį (čiaupų aikštelių (CA) įrengimo ir Santaikos dujų apskaitos ir slėgio ribojimo stoties (Santaikos DASRS) darbų).

63.6. Teismai pagrįstai nusprendė, kad nėra pagrindo atnaujinti bylos nagrinėjimą iš esmės. Ieškovė išteisminėje ginčo stadijoje ir teisme nekėlė reikalavimų dėl trečiųjų asmenų vertinimo, neva atsakovė leido tiekėjui „Alvora-ŠDS“ keisti vieną specialistą kitu. Be to, vertinant trečiojo asmens tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymą pagal ekonominio naudingumo vertinimo kriterijų E3 buvo vertinama P. G. kompetencija, jo nekeičiant jokių kitų specialistų, ir tai patvirtina atsakovės 2019 m. lapkričio 8 d. protokolo Nr. 191108/13 ištrauka.

63.7. Ieškovės pozicija, kad atsakovė atliko sandorio atitikties nacionalinio saugumo interesams patikrą arba darė jai įtaką, neva suteikė konkurencinį pranašumą tiekėjui „Alvora-ŠDS“, neatitinka tikrovės. Ieškovė neteisingai aiškina Saugumo plano rengimo ir tvirtinimo teisinį reglamentavimą. Saugumo planas, jo rengimo aplinkybės nėra susijusios su Pirkimo procedūromis ar Pirkimo dalyvių pasiūlymų vertinimu. Saugumo planas yra susijęs su fiziniu, kibernetiniu, personalo saugumo, informacinio slaptumo priemonių įvedimu įmonėje remiantis Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme (toliau – NSUSOA) nustatytais reikalavimais ir įstatyme įtvirtintais Saugumo plano tikslais, o ne su Saugumo komisijos vykdoma sandorio atitikties nacionaliniams saugumo interesams vertinimo procedūra. Taigi, atsakovė nevykdo nacionalinio saugumo patikros, ji, remdamasi Pirkimo sąlygų 1.12 punktu, prieš nustatydama Pirkimo laimėtoją, įvykdė Pirkimo sąlygose ir imperatyvią NSUSOA nurodytą prievolę bei kreipėsi į Komisiją dėl sandorio su galimu Pirkimo laimėtoju atitikties nacionalinio saugumo interesams patikros. Ieškovė, nesutikdama su Komisijos sprendimu dėl nacionalinio saugumo vertinimo patikros, kuris atsakovei yra privalomas, turi ginčyti Komisijos sprendimą administracine tvarka.

63.8. Byloje neegzistuoja pagrindas kreiptis į Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo, ieškovės keliamas klausimas byloje nėra teisiskai reikšmingas. Nei Direktyvos 92/13 1 straipsnio 5 dalyje, nei KPI nėra įtvirtintas reikalavimas stabdyti viešojo pirkimo sutarties

sudarymą, jei pirkime pretenzija buvo gauta pakartotinai ar praleidus terminą. Be to, ieškovė byloje neįrodinėjo sudarytos Sutarties neteisėtumo dėl to, kad šią sutartį atsakovė sudarė atsakiusi nagrinėti ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenziją.

- 63.9. Net jei teismas nuspręstų dėl tam tikrų pažeidimų, turėtų būti suteiktas prioritetas Sutarties išsaugojimui, atsižvelgiant į viešąjį interesą ir Pirkimo svarbą: Pirkimo objektas yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinčios infrastruktūros statyba; projekto įgyvendinimas svarbus Lietuvos Respublikos ekonomikai, statybos darbų neužbaigus iki 2021 m. gruodžio 31 d. būtų netenkama 1,5 mln. Eur Europos Sąjungos paramos; būtų patiriama žala dėl pajamų praradimo (nesant dujų srauto, atsakovė negautų pajamų už pajėgumų pardavinimą, šios pajamos leistų sumažinti dujų tarifus Lietuvos vartotojams); dalis projekto dalių yra kritiškai svarbios dujų perdavimo sistemos patikimumui.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl bylos nagrinėjimo kasaciniame teisme ribų

64. Nagrinėjamoje byloje ieškovė kasaciniu skundu kelia teisės klausimus dėl perkančiojo subjekto sprendimo atlikti tiekėjų galutinių pasiūlymų pakartotinį vertinimą, tiekėjo „MT Group-Rafako“ pasiūlymo vertinimo, kiek tai susiję su ekonominio naudingumo balų skyrimu pagal Pirkimo sąlygų 14.11 punktą, sprendimų nenagrinėti tiekėjo pateiktos pretenzijos ir sudaryti Sutartį teisėtumo, taip pat Perkančiojo subjekto kompetencijos nacionalinio saugumo interesams patikros procedūroje, taip pat dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių bylos nagrinėjimo iš esmės atnaujinimo pagrindus. Be kita ko, ieškovė kasaciniame skunde prašo kreiptis į Teisingumo Teismą dėl Europos Sąjungos teisės aiškinimo.
65. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai pasisakė ir dėl kitų klausimų, pavyzdžiui, dėl 2020 m. sausio 2 d. pretenzijos nagrinėjimo aplinkybių, tačiau ginčo šalys teismų išvadų dėl jų įstatymų nustatyta tvarka nekvestionuoja. Taigi, tik pirmiau nurodyti (šios nutarties 64 punktas) teisiniai kasacinio skundo argumentai sudaro nagrinėjamos bylos kasacijos ribas ([CPK](#) 353 straipsnio 1, 2 dalys) (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 9 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e3K-3-362-415/2015).
66. Įvertinus tai, kad ginčas byloje apima, viena vertus, skirtingo pobūdžio teisinius klausimus, kurie, kita vertus, itin tarpusavyje susiję, atsižvelgiant į ginčo eigos aplinkybes, siekiant tinkamai identifikuoti kasaciniame skunde keliamas teisės aiškinimo ir taikymo problemas, tikslinga nurodyti esmines ginčo aplinkybes, dėl kurių byloje nėra ginčo:
- 66.1. 2019 m. rugpjūčio 1 d. perkantysis subjektas priėmė sprendimą dėl pasiūlymų eilės, kuriuo laimėtoju pripažintas tiekėjas „Alvora-ŠDS“, jo pasiūlymui skirta 91,0299 ekonominio naudingumo balo, antroje pasiūlymų eilės vietoje atsidūrė tiekėjas „MT Group-Rafako“, kurio pasiūlymas surinko 88,8229 ekonominio naudingumo balo.
- 66.2. 2019 m. rugpjūčio 5 d. tiekėjas „MT Group-Rafako“ kreipėsi į perkantįjį subjektą su prašymu pateikti susipažinti tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo informaciją: paraiškos formą, susitarimus su subtiekejais ir kitais ūkio subjektais, kurių pajėgumais remiamasi, EBVPD (Europos bendrąjį viešųjų pirkimų dokumentą), jungtinės veiklos sutarties išrašą, tiekėjo pašalinimo pagrindų nebuvimą patvirtinančius dokumentus, kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus, Pirkimo metu pateiktus paaiškinimus ir patikslinimus, pirminio ir galutinio pasiūlymų duomenis, Saugumo komisijos sprendimą, patvirtinantį tiekėjo „Alvora-ŠDS“ atitiktį nacionalinio saugumo reikalavimams.
- 66.3. 2019 m. rugpjūčio 6 d. perkantysis subjektas informavo tiekėją „MT Group-Rafako“, kad, gavęs ir įvertinęs tiekėjo „Alvora-ŠDS“ paaiškinimus dėl jo pasiūlymo konfidencialumo aspektų, pateiks susipažinti tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo nekonfidencialią informaciją.
- 66.4. 2019 m. rugpjūčio 8 d. tiekėjas „MT Group-Rafako“ pakartotinai kreipėsi į perkantįjį subjektą su prašymu pateikti dalį tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo informacijos, kuri negali būti laikoma konfidencialia: duomenis dėl tiekėjo pašalinimo pagrindų nebuvimo, kvalifikacijos dokumentus, informaciją apie pasitelktus ūkio subjektus, subtiekejus, duomenis apie suteiktus ekonominio naudingumo balus.
- 66.5. 2019 m. rugpjūčio 12 d. tiekėjas „MT Group-Rafako“ pateikė perkančiajam subjektui pretenziją dėl 2019 m. rugpjūčio 1 d. sprendimo dėl pasiūlymų eilės, prašė pripažinti laimėtoju savo pateiktą pasiūlymą. Nurodė, kad perkantysis subjektas suteikė nepagrįstą konkurencinį pranašumą tiekėjui „Alvora-ŠDS“ tam, kad tiekėjas „Alvora-ŠDS“ atitiktų nacionalinio saugumo interesus, leido „Alvora-ŠDS“ pakeisti pasiūlymo esmę, be to, šis tiekėjas neturi teisės vykdyti darbus kultūros paveldo teritorijoje.
- 66.6. 2019 m. rugpjūčio 14 d. perkantysis subjektas netenkino 2019 m. rugpjūčio 12 d. pretenzijos.
- 66.7. 2019 m. rugpjūčio 16 d. perkantysis subjektas pateikė tiekėjui „MT Group-Rafako“ susipažinti tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo informaciją, kurią laikė nekonfidencialia: paraiškos formą, įrodymus dėl susitarimų su subrangovais, EBVPD, pirminio pasiūlymo A ir B formas, sąmatas be kainų ir įkainių, dalį Pajėgumų paskirstymo plano, įrangos sąrašą, pasiūlymo užtikrinimo dokumentus, galutinio pasiūlymo A ir B formas, tam tikrus galutinio pasiūlymo priedus.
- 66.8. 2019 m. rugpjūčio 19 d. tiekėjas „MT Group-Rafako“ pateikė perkančiajam subjektui pretenziją, kuria pakartotinai ginčijo 2019 m. rugpjūčio 1 d. sprendimą dėl pasiūlymų eilės ir prašė pripažinti laimėtoju tiekėją „MT Group-Rafako“, nurodydamas, kad tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymui nepagrįstai skirti 3 balai pagal parametą K2 (Pirkimo sąlygų 14.11 punktas).
- 66.9. 2019 m. rugpjūčio 26 d. tiekėjas „MT Group-Rafako“ pateikė perkančiajam subjektui pretenziją, kuria savo poziciją dėl 2019 m. rugpjūčio 1 d. sprendimo dėl pasiūlymų eilės nepagrįstumo grindė papildomai nurodydamas, kad: tiekėjui „Alvora-ŠDS“ nepagrįstai skirtas 1 balas pagal parametą E₁ (už specialisto profesinę patirtį) (Pirkimo sąlygų 14.14 punktas); tiekėjo „Alvora-ŠDS“ subrangovė UAB „Įžvalga“ neturi teisės vykdyti bendruosius statybos darbus dujų inžineriniuose tinkluose (Pirkimo sąlygų A-3 priedo 9.2 punktas); tiekėjas „Alvora-ŠDS“ neatitiko kvalifikacijos reikalavimo paraiškos pateikimo dieną turėti 16 suvirintojų su atitinkama patirtimi (Pirkimo sąlygų A-3 priedo 9.10 punkto 3 dalis); tiekėjas „Alvora-ŠDS“ pateikė melagingą informaciją dėl savo pasitelktų specialiųjų statybos darbų vadovų skaičiaus (Pirkimo sąlygų A-3 priedo 3.2 punktas).
- 66.10. 2019 m. rugpjūčio 27 d. priimtais sprendimais perkantysis subjektas netekino ieškovės 2019 m. rugpjūčio 19 d. ir 26 d.

pretenzijų.

- 66.11. 2019 m. rugpjūčio 27 d. Vilniaus apygardos teisme gautas ieškovės ieškinys, kuriuo, remdamasi 2019 m. rugpjūčio 12, 19 ir 26 d. pretenzijų argumentais, ieškovė prašė panaikinti atsakovės 2019 m. rugpjūčio 1 d. sprendimą dėl pasiūlymų eilės ir atmesti tiekėjo „Alvora-SDS“ pasiūlymą. Ieškinys priimtas, pagal jį iškelta civilinė byla [Nr. e2-4048-653/2019](#) (toliau – ir civilinė byla Nr. 1).
- 66.12. 2019 m. rugsėjo 9 d. ieškovė civilinėje byloje Nr. 1 patikslino ieškinį, šiuo patikslinimu ji, be kita ko, ginčijo perkančiojo subjekto 2019 m. rugpjūčio 16 d. sprendimą, kuriuo atsakyta suteikti susipažinti tiekėjo „Alvora-SDS“ pasiūlymo informaciją, kuri, ieškovės teigimu, nelaikytina konfidencialia.
- 66.13. 2019 m. spalio 29 d. perkantysis subjektas informavo Pirkimo dalyvius apie 2019 m. rugpjūčio 1 d. sprendimo dėl pasiūlymų eilės, įskaitant ir dėl ekonominio naudingumo balų tiekėjams skyrimo, panaikinimą. Nurodė, kad tokį sprendimą priėmė, atsizvelgdamas į civilinėje byloje Nr. 1 paaiškęsias naujas aplinkybes, dokumentus, VPT išvados išaiškinimus dėl tam tikrų Pirkimo procedūrų pažeidimų.
- 66.14. 2019 m. spalio 29 d. perkantysis subjektas kreipėsi į tiekėją „MT Group-Rafako“, nurodydamas, kad, atlikdamas šio dalyvio galutinio pasiūlymo nagrinėjimą ir vertinimą, nustatė tam tikrų netikslumų, todėl prašė pateikti paaiškinimus dėl galutinio pasiūlymo.
- 66.15. 2019 m. spalio 30 d. Vilniaus apygardos teisme gauti perkančiojo subjekto rašytiniai paaiškinimai ir prašymas nutraukti civilinę bylą Nr. 1. Perkantysis subjektas nurodė, kad įvertinęs byloje naujai paaiškęsias aplinkybes ir gautus šalių pateiktus papildomus dokumentus, VPT išvadose pateiktus išaiškinimus, priėmė sprendimą panaikinti 2019 m. rugpjūčio 1 d. sprendimą dėl pasiūlymų eilės, įskaitant ir dėl ekonominio naudingumo balų skyrimo tiekėjams bei pasiūlymų atitikties Pirkimo sąlygų reikalavimams, ir atlikti pakartotinį pasiūlymų vertinimą. Pažymėjo, kad, panaikinus nurodytą sprendimą, ieškovės ieškinyje keliami klausimai bus sprendžiami iš naujo, atliekant pakartotinį Pirkimo dalyvių pasiūlymų vertinimą, kreipiantis į nepašalintus tiekėjus dėl pasiūlymų paaiškinimo, ir kt.
- 66.16. 2019 m. lapkričio 4 d. ieškovė kreipėsi į perkantįjį subjektą, prašydama paaiškinti, kodėl atliekamas tiekėjo „MT Group-Rafako“ galutinio pasiūlymo vertinimas, nors dėl jo pirmojo vertinimo metu nebuvo gauta jokių pastabų.
- 66.17. 2019 m. lapkričio 5 d. tiekėjas „MT Group-Rafako“, atsakydamas į atsakovės 2019 m. spalio 29 d. kreipimąsi, pateikė perkančiajam subjektui savo galutinio pasiūlymo paaiškinimus. Be kita ko, nurodė, kad Pajėgumų paskirstymo plano grafike kontrolinio įtaiso paleidimo ir priėmimo kamerų įrengimo darbai yra įtraukti į čiaupų aikštelės įrengimo darbų apimtį ir sutampa su šių darbų terminais ir trukme (Pirkimo sąlygų 8.10.21.13 punktą).
- 66.18. 2019 m. lapkričio 6 d. perkantysis subjektas pateikė ieškovei paaiškinimus dėl pakartotinio pasiūlymų vertinimo, pažymėdamas, kad sprendimo atlikti pakartotinį galutinių pasiūlymų vertinimą motyvai buvo nurodyti tiekėjams 2019 m. spalio 29 d. rašte ir tos pačios dienos rašytiniuose paaiškinimuose civilinėje byloje Nr. 1.
- 66.19. 2019 m. lapkričio 8 d. Vilniaus apygardos teismas, tenkindamas perkančiojo subjekto prašymą, nutartimi nutraukė civilinę bylą Nr. 1.
- 66.20. 2019 m. lapkričio 8 d. tiekėjas „MT Group-Rafako“ pateikė perkančiajam subjektui pretenziją dėl 2019 m. spalio 29 d. sprendimo atlikti šio tiekėjo galutinio pasiūlymo pakartotinį vertinimą.
- 66.21. 2019 m. lapkričio 8 d. perkantysis subjektas, atlikęs pakartotinį tiekėjo „MT Group-Rafako“ galutinio pasiūlymo A dalies vertinimą, priėmė sprendimą dėl šio dalyvio ekonominio naudingumo balų perskaiciavimo ir už A dalį skyrė 10,6667 balo.
- 66.22. 2019 m. lapkričio 11 d. perkantysis subjektas netenkino tiekėjo „MT Group-Rafako“ 2019 m. lapkričio 8 d. pretenzijos, nurodydamas, kad dalyvis, pateikdamas paaiškinimus dėl galutinio pasiūlymo, sutiko su pakartotiniu jo pasiūlymo vertinimu; pagal KPI, teismų praktiką, perkantysis subjektas turi teisę peržiūrėti priimtus sprendimus, be to, Pirkimo sąlygų ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijai vertinami kiekybiškai.
- 66.23. 2019 m. lapkričio 12 d. ieškovė per CVP IS kreipėsi į perkantįjį subjektą prašydama pateikti motyvus dėl 2019 m. lapkričio 8 d. balų perskaiciavimo sprendimo.
- 66.24. 2019 m. lapkričio 14 d. perkantysis subjektas pateikė ieškovei paaiškinimus dėl balų perskaiciavimo sprendimo. Atkreipė dėmesį, kad, remiantis KPI 64 straipsniu, Pirkimo sąlygų 13.9 punktu, pakartotinės Pirkimo procedūros vykdomos tik dėl nepašalintų tiekėjų galutinių pasiūlymų. Paaiškindamas dėl balų neskysties pagal parametras K_2 , be kita ko, pažymėjo, kad 2019 m. balandžio 16 d. tiekėjas „MT Group-Rafako“ pasiūlymo paaiškinime pats pripažino, jog parašikoje ir Pajėgumų paskirstymo plane prie papildomų 35 šaltkalvių nurodė tą patį specialistą ir, norėdamas įtaisyti tai, siekė pasiūlyti kitus du naujus šaltkalvius, be to, dalyvis Pajėgumų paskirstymo plane nenurodė kontrolinio įtaiso paleidimo ir priėmimo kamerų įrengimo darbų.
- 66.25. 2019 m. lapkričio 18 d. tiekėjas „MT Group-Rafako“, nesutikdamas su jo pasiūlymo 2019 m. lapkričio 8 d. balų perskaiciavimo sprendimu, pateikė perkančiajam subjektui pretenziją. Nurodė, kad perkantysis subjektas nepagrįstai nesuteikė tiekėjo „MT Group-Rafako“ pasiūlymui balų pagal parametras K_2 , teigdamas, jog Pajėgumų paskirstymo plane nurodė 35 papildomus šaltkalvius, įskaitant ir R. V., kuris parašikoje pagal Pirkimo sąlygų 9.10.7 punktą buvo nurodytas kaip papildomas specialistas, kuriuo nesiremiama kvalifikacijai pagrįsti, kontrolinio įtaiso paleidimo ir priėmimo kamerų įrengimo darbus nurodė kaip įtrauktus į čiaupų aikštelės įrengimo darbus (Pirkimo sąlygų 8.10.2 ir 14.11 punktai), tinkamai pagrindė specialistų (V. D., E. D., J. H. V. U., V. B., A. M.) patirtį pagal kriterijų E (Pirkimo sąlygų 14.14 punktą).
- 66.26. 2019 m. lapkričio 21 d. Vilniaus apygardos teisme gautas ieškovės ieškinys, pagal jį iškelta civilinė byla [Nr. e2-537-855/2020](#) (toliau – civilinė byla Nr. 2). Ieškiniu ieškovė prašė panaikinti perkančiojo subjekto 2019 m. spalio 29 d. sprendimą atlikti tiekėjo „MT Group-Rafako“ pakartotinį galutinio pasiūlymo vertinimą arba nutraukti Pirkimo procedūras.
- 66.27. 2019 m. lapkričio 25 d. tiekėjas „MT Group-Rafako“ pateikė perkančiajam subjektui papildomą pretenziją dėl 2019 m. lapkričio 8 d. balų perskaiciavimo sprendimo, nurodydamas papildomus argumentus dėl nepagrįstai neskirtų balų už atitinkamų specialistų patirtį pagal kriterijų E.
- 66.28. 2019 m. lapkričio 26 d. perkantysis subjektas nusprendė iš dalies tenkinti 2019 m. lapkričio 18 d. ir 25 d. tiekėjo „MT Group-Rafako“ pretenzijas ir suteikti jo pasiūlymui papildomą 1 balą pagal parametras E_4 už specialisto A. B. patirtį, nustatant, kad bendras įvertinimas pagal kriterijų E – 5,444 balo.
- 66.29. 2019 m. lapkričio 29 d. tiekėjas „MT Group-Rafako“ raštu kreipėsi į perkantįjį subjektą dėl Pirkimo komisijos nušalinimo ir jos sprendimų panaikinimo.
- 66.30. 2019 m. gruodžio 6 d. perkantysis subjektas, atsakydamas į tiekėjo „MT Group-Rafako“ 2019 m. lapkričio 29 d. raštą, nurodė, kad šio rašto nevertina kaip pretenzijos, be to, nestabdys Pirkimo procedūrų, o dėl kitų rašte nurodytų aplinkybių teigė jau pasisakęs atsakymais į ankstesnes pretenzijas.
- 66.31. 2019 m. gruodžio 9 d. Vilniaus apygardos teisme gautas ieškovės patikslintas ieškinys civilinėje byloje Nr. 2, juo, be kita ko,

ginčijamas atsakovės 2019 m. lapkričio 8 d. sprendimas dėl tiekėjo „MT Group-Rafako“ ekonominio naudingumo balų perskaičiavimo, nesutinkant dėl sumažintų balų pagal parametrus K₂, E₁, E₂, E₃ ir E₅.

- 66.32. 2019 m. gruodžio 10 d. perkantysis subjektas, pakartotinai atlikęs tiekėjų „MT Group-Rafako“ ir „Alvora-ŠDS“ galutinių pasiūlymų vertinimą, priėmė sprendimą sudaryti pasiūlymų eilę ir kaip pirmos vietos laimėtoją nustatė tiekėją „Alvora-ŠDS“, jopasiūlymui suteikė 94,9213 ekonominio naudingumo balo, o antroje vietoje liko tiekėjas „MT Group-Rafako“, šio pasiūlymas surinko 90,3700 ekonominio naudingumo balo.
- 66.33. 2019 m. gruodžio 16 d. tiekėjas „MT Group-Rafako“ pateikė perkančiajam subjektui prašymą susipažinti su tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo informacija: pasiūlymo dokumentais, kurie buvo pateikti pakartotinio pasiūlymo vertinimo laikotarpiu; UAB „Vekada“, UAB „Įžvalga“, UAB „Dzūkijos statyba“, UAB „Šakių hidrotechnika“ ir UAB „Žemeta“ dokumentais, patvirtinančiais jų pašalinimo pagrindų nebuvimą; UAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ ir J. K. įmonės aktualius pašalinimo pagrindų nebuvimą patvirtinančius dokumentus; dokumentus, kuriuos buvo atsisakyta pateikti anksčiau (dokumentus pagal Pirkimo sąlygų 8.10.3 punkto reikalavimus (apie gaminius ir įrangą); tiekėjo „Alvora-ŠDS“ ir pasitelktų subjektų užsakovų atsiliepimus ir užsakovų atsiliepimus apie tiekėjo „Alvora-ŠDS“ specialistų profesinę patirtį, kvalifikacijos pažymėjimus, patvirtinančius teisę vadovauti gamtinių dujų perdavimo sistemos vamzdinių remonto ir bandymo darbams; Pajėgumų paskirstymo plano priedus; jungtinės veiklos sutarties duomenis dėl Pirkimo darbų pasiskirstymo; ketinimų protokolus su subtiektėjais ir kitais ūkio subjektais duomenų dėl Pirkimo darbų pasiskirstymo).
- 66.34. 2019 m. gruodžio 18 d. perkantysis subjektas CVP IS informavo tiekėją „MT Group-Rafako“ dėl galimybės 2019 m. gruodžio 20 d. atvykti į perkančiojo subjekto patalpas susipažinti su tam tikra tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo informacija.
- 66.35. 2019 m. gruodžio 20 d. ieškovė CVP IS pateikė prašymą susipažinimą su tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo informacija perkelti į 2019 m. gruodžio 23 d.
- 66.36. 2019 m. gruodžio 20 d. tiekėjas „MT Group-Rafako“, nesutikdamas su sprendimu dėl 2019 m. gruodžio 10 d. pasiūlymų eilės, pateikė perkančiajam subjektui pretenziją, kurią grindė argumentais: dėl konkurencinio pranašumo suteikimo tiekėjui „Alvora-ŠDS“, kuris, ieškovės teigimu, nepasitelkdamas papildomų specialistų sutarčiai vykdyti, galėjo pateikti konkurencingesnį galutinį darbų kainos pasiūlymą; dėl lygiateisiskumo principo pažeidimo formaliai po Saugumo plano parengimo pripažinus tiekėją „Alvora-ŠDS“ atitinkanti nacionalinio saugumo interesus; dėl neteisėtai tiekėjui „Alvora-ŠDS“ atskleistos tiekėjo „MT Group-Rafako“ pirminio pasiūlymo kainos; dėl tiekėjo „Alvora-ŠDS“ po parašų pateikimo termino pasitelktų papildomų specialistų kvalifikacijai pagrįsti (dėl 16 suvirintojų pagal Pirkimo sąlygų A-3 priedo 9.10 punkto 3 dalį); dėl tiekėjo „Alvora-ŠDS“ klaidinančios informacijos dėl pasitelktų specialistų skaičiaus, specialistų patirties, atitikties nacionalinio saugumo interesams.
- 66.37. 2019 m. gruodžio 23 d. atsakovė tiekėjo „MT Group-Rafako“ 2019 m. gruodžio 20 d. pretenziją paliko nenagrinėtą. Šį sprendimą grindė tuo, kad pretenzija pakartotinė, pateikta praleidus įstatymo nustatytus terminus.
- 66.38. 2019 m. gruodžio 23 d. perkantysis subjektas, atsakydamas į tiekėjo „MT Group-Rafako“ 2019 m. gruodžio 16 d. kreipimąsi, informavo šį tiekėją, kad teikiama susipažinti dalis Pirkimo laimėtojo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo informacijos: nuasmeninti Pirkimo laimėtojo ir jo pasitelktų subjektų pašalinimo pagrindų nebuvimą patvirtinantys dokumentai, įsakymas dėl specialistų paskyrimo, statybos darbų užbaigimo aktai, EBVPD, įsipareigojimai įdarbinti, pasiūlymo galiojimo užtikrinimo dokumentai, nekonfidencialūs dokumentai dėl siūlomos pagrindinių gaminių ir įrangos pagal Pirkimo sąlygų 8.10.3 punktą, nuasmeninti specialistų patirtį, pagrindžiantys dokumentai, nuasmeninti darbuotojų (specialistų) sąrašai, kvalifikacijos atestatai (pažymėjimai). Nurodė, kad dalis Pirkimo laimėtojo pasiūlymo duomenų dėl jų konfidencialumo neteiktini susipažinti.
- 66.39. 2019 m. gruodžio 23 d. perkantysis subjektas ir Pirkimo laimėtojas sudarė Sutartį.
- 66.40. 2019 m. gruodžio 23 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismas civilinėje byloje Nr. 2, be kita ko, pripažino nevieša bylos medžiaga dalį dėl ieškovės patikslinto ieškinio priedų.
- 66.41. 2020 m. sausio 2 d. tiekėjas „MT Group-Rafako“ pateikė perkančiajam subjektui pretenziją, ginčydamas atsakovės 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimą sudaryti pasiūlymų eilę, 2019 m. gruodžio 23 d. sudarytą Sutartį. Nurodė, kad Sutartis sudaryta pažeidus atidėjimo terminą jai sudaryti, tiekėjui „Alvora-ŠDS“ pagal parametą E nepagrįstai skirtas 1 balas pasitelktam specialistui už patirtį Šakių dujų skirstymo stoties projekte, tiekėjas „Alvora-ŠDS“ parašų pateikimo termino pabaigos dieną neturėjo reikiamos kvalifikacijos (dėl 16 suvirintojų), tiekėjui „MT Group-Rafako“ nepagrįstai nesuteikta galimybė susipažinti su tam tikrais Pirkimo laimėtojo pasiūlymo dokumentais.
- 66.42. 2020 m. sausio 3 d. Vilniaus apygardos teisme gautas ieškovės ieškinys, pagal jį iškelta civilinė byla Nr. e2-1566-855/2020 (toliau – civilinė byla Nr. 3). Ieškovė ieškiniu ginčija perkančiojo subjekto 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimo sudaryti pasiūlymų eilę ir Sutartį teisėtumą.
- 66.43. 2020 m. sausio 9 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismas civilinę bylą Nr. 3 prijungė prie civilinės bylos Nr. 2, suteikė vieną civilinės bylos Nr. 2 numerį ([Nr. e2-537-855/2020](#)).
- 66.44. 2020 m. sausio 10 d. perkantysis subjektas paliko nenagrinėtą tiekėjo „MT Group-Rafako“ 2020 m. sausio 2 d. pretenziją. Vertino ją kaip pateiktą Pirkimo procedūroms pasibaigus.
- 66.45. 2020 m. sausio 16 d. Vilniaus apygardos teisme gautas ieškovės patikslintas ieškinys civilinėje byloje Nr. 3, šiuo ieškinio patikslinimu ieškovė, be kita ko, ginčija perkančiojo subjekto 2020 m. sausio 10 d. sprendimą, kuriuo šis jos 2020 m. sausio 2 d. pretenziją paliko nenagrinėtą.
- 66.46. 2020 m. sausio 20 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismas, be kita ko, pripažino nevieša bylos medžiaga: 2019 m. gruodžio 23 d. nutartimi pripažintos nevieša bylos medžiagos vertimus į lietuvių kalbą, ieškovės 2020 m. sausio 6 d. pateiktą papildomų paraškos specialistų išlaidų skaičiavimą, ieškovės 2020 m. sausio 13 d. pateiktus 2020 m. sausio 10 d. dubliko priedus.
- 66.47. 2020 m. sausio 26 d. ieškovė Vilniaus apygardos teismui pateikė prašymą atnaujinti bylos nagrinėjimą, šį prašymą grindė tuo, kad tik 2020 m. sausio 18 d., kai perkantysis subjektas į bylą kartu su tripliku pateikė Pirkimo laimėtojo pasiūlymo tam tikrus duomenis, ieškovei paaiškėjo naujos ginčo aplinkybės, jog perkantysis subjektas neteisėtai leido Pirkimo laimėtoju, pasibaigus galutinių pasiūlymų pateikimo Pirkimo terminui, pakeisti specialiuoju statybos darbų vadovą iš vieno į kitą, kurių profesinę patirtis buvo vertinama pagal ekonominio naudingumo vertinimo parametą E₃.
- 66.48. 2020 m. vasario 5 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismas, be kita ko, pripažino nevieša bylos medžiaga: atsakovės 2020 m. sausio 28 d. pateiktus dokumentus (UAB „Alvora“ 2018 m. rugpjūčio 22 d. parašą, tiekėjo „MT Group-Rafako“ Pajėgumų paskirstymo plano dalį, atlyginimo apskaičiavimo lentelę).
- 66.49. 2020 m. vasario 18 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismas, be kita ko, pripažino nevieša bylos medžiaga atsakovės 2020 m. vasario 18 d. tripliko priedus.

67. Vienas svarbiausių šalių ginčo objektų, dėl kurio iš esmės inicijuota peržiūros procedūra – civilinė byla Nr. 2, – perkančiojo subjekto teisė pakartotinai vertinti tiekėjų pasiūlymus, *a fortiori* (ypač) iš naujo nustatyti ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą žinant tiekėjų Pirkime pateiktas pasiūlymų kainas. Ieškovė ikiteisminėje ginčo stadijoje ir teismo procese nuosekliai laikėsi pozicijos, kad tokie atsakovės veiksmai pažeidžia skaidrumo ir lygiateisiškumo principus, be to, sudaro prielaidas manipulytyviai pakartotinai vertinti tiekėjų pasiūlymus, nes vertinami pasiūlymų aspektai yra ne kiekybinio, o kokybinio pobūdžio. Ieškovė, be kita ko, įrodinėjo, kad pakartotinis pasiūlymų vertinimas turėtų apimti ir tiekėjų teisę pateikti naujus kainos pasiūlymus, nes tai atitiktų Pirkimo sąlygose įtvirtintą pasiūlymų vertinimo tvarką, kurią pakartoti nusprendė perkantysis subjektas. Atsakovė, Pirkimo laimėtojas ir teismai laikėsi priešingos pozicijos.
68. Kasaciniu skundu ieškovė ginčija pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų išvadą, kad, *pirma*, atsakovė pagal kasacinio teismo praktiką turėjo teisę panaikinti anksčiau Pirkimo dalyviams suteiktus ekonominio naudingumo balus ir, pakartotinai įvertinti pasiūlymus, suteikti naujus, *antra*, Pirkimo dalyvių pasiūlymai pakartotinai įvertinti dėl objektyvių priežasčių, *trečia*, pakartotinis pasiūlymų vertinimas negalėjo būti atliktas laikantis Pirkimo sąlygų, o atsakovės veiksmų teisėtumą patvirtinta teisinis reguliavimas (KPI 57 straipsnis) *ketvirta*, ekonominio naudingumo vertinimo kriterijai yra kiekybinio, o ne kokybinio pobūdžio, todėl pakartotinis vertinimas yra objektyvus (skaidrus), *penkta*, pati ieškovė laikėsi nenuoseklios pozicijos dėl pakartotinio pasiūlymų vertinimo, be to, savo veiksmais jam pritarė.
69. Kasacinis teismas iš esmės pritaria pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų pozicijai dėl atsakovės veiksmų pakartotinai vertinant neatmestų tiekėjų pasiūlymus teisėtumo. Kita vertus, teismų išvada apie teisėtai atliktą pakartotinį pasiūlymų vertinimą *per se* (savaime) nereikia konkretaus sprendimo dėl šio vertinimo rezultato, dėl jo šioje nutartyje pagal kasacinio skundo argumentus bus pasisakoma vėliau. Teisėjų kolegija prie pirmiau nurodytos išvados dėl pakartotinio pasiūlymų vertinimo teisėtumo prieina pagal iš dalies kitus argumentus, nei tai padarė teismai.
70. Teisėjų kolegija pirmiausia atkreipia dėmesį į tai, kad byloje nėra ginčo dėl to, jog perkantysis subjektas, pirmą kartą vertindamas tiekėjų pasiūlymus, tinkamai laikėsi procedūros, įtvirtintos Pirkimo sąlygose, tuo aspektu, kad iš pradžių buvo įvertinti tiekėjų pasiūlymų techniniai duomenys, o vėliau, antrame Viešųjų pirkimų komisijos posėdyje, buvo atskleistos tiekėjų siūlomos kainos. Be to, šalys sutaria ir dėl to, kad, pakartotinai vertindama tiekėjų pasiūlymus, atsakovė *de facto* tokios tvarkos nesilaikė, nes, tiekėjų kainoms nekontingant, jų pasiūlymų ekonominis naudingumas buvo vertinamas viename posėdyje, iš anksto žinant pasiūlytas kainas. Atsižvelgdama į šias aplinkybes, ieškovė įrodinėja, kad atsakovė turėjo tiekėjams suteikti galimybę iš naujo pateikti pasiūlymų kainas, tai atitiktų Pirkimo sąlygose įtvirtintą pasiūlymų vertinimo tvarką.
71. Kasacinis teismas su tokia ieškovės pozicija nesutinka, ją vertina kaip teisiškai nepagrįstą. Iš tiesų, jei būtų pritariama ieškovės argumentams dėl perkančiojo subjekto pareigos Pirkimo dalyviams suteikti galimybę iš naujo pateikti pasiūlymų kainas ir dėl jų iš naujo varžytis, tokia procedūra viršytų pakartotinio pasiūlymo vertinimo veiksmus, o labiau prilygtų viso paskelbto Pirkimo procedūrų atnaujinimui, esminių jo procedūrų pakartojimui. Iš naujo pateikto pasiūlymo (jo dalies) vertinimas iš esmės reiškia ne pakartotinį jau pateiktų pasiūlymų, o naują pakartotinai pateiktų pasiūlymų vertinimą, taigi tokiu atveju būtų leidžiama pasitaisyti ne tik perkančiajam subjektui, bet ir Pirkimo dalyviams.
72. KPI (taip pat VPI) atskirai nesureguliuotas pakartotinis pasiūlymų vertinimo mechanizmas, jis išplaukia iš teismų praktikos. Vis dėlto tapačiai atskirai nesureguliuotas pakartotinis pasiūlymų kainų pateikimas, kai pirminiai pasiūlymai jau buvo pateikti ir įvertinti, viršytų ne tik perkančiųjų subjektų (organizacijų) pasitaikymo esmę ir tikslus, bet ir būtų nesuderinamas su kitų viešojo pirkimo dalyvių ir (ar) tiekėjų, nepateikusių pasiūlymų, lygiateisiu interesu užtikrinimu. Nėra svarbu, dėl kokių priežasčių vieniems tiekėjams leidžiama pateikti naujus pasiūlymus (jų dalis), jei kitiems tokia teisė nesuteikiama. Taigi, teisiškai vienodoje padėtyje turėtų atsidurti visi ūkio subjektai.
73. Atsižvelgiant į tai, teisiškai nereikšmingais pripažįstami ieškovės argumentai dėl Pirkimo sąlygų ir teisinio reguliavimo (KPI nuostatų) aiškinimo ir taikymo tuo aspektu, kad pakartotinis tiekėjų pasiūlymų vertinimas, viena vertus, žinant pasiūlytas kainas, ir, antra vertus, iš naujo suteikiant ekonominio naudingumo balus ir nustatant Pirkimo laimėtoją viename Viešųjų pirkimų komisijos posėdyje, yra *per se* neteisėtas. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad kasacinio teismo teisėtais nebuvu pripažinti perkančiosios organizacijos veiksmai, kuriais ji, atlikdama ne pakartotinį, o pirminį pasiūlymų vertinimą, nesilaikė reikalavimo skirtinguose posėdžiuose susipažinti iš pradžių su pasiūlymų techniniais duomenimis, o vėliau – su kainomis; tokie veiksmai, atsižvelgiant į ginčo aplinkybes, buvo kvalifikuoti kaip formalus procedūrinis pažeidimas (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. kovo 20 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-132/2012).
74. Jei būtų pritarta pirmiau nurodytai ieškovės pozicijai, nebūtų galima apskritai atlikti pakartotinio pasiūlymų vertinimo, kai šie vertinami pagal dvipakopę vertinimo procedūrą. Kasacinio teismo praktikoje iš esmės pripažįstama perkančiųjų organizacijų (subjektų) teisė persvarstyti savo sprendimus dėl pasiūlymų vertinimo (dėl to bus plačiau pasisakoma vėliau), ši teisė neturėtų priklausyti tik nuo pasiūlymų vertinimo tvarkos, įtvirtintos KPI (VPI) ar Pirkimo sąlygose.
75. Nors neginčytina, kad iš anksto išviešintos pasiūlymų dvipakopės vertinimo tvarkos nesilaikymas sudaro papildomas prielaidas pažeisti skaidrumo principą, tačiau vien ši aplinkybė *per se* nesuponuoja šio imperatyvo sulaužymo. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad, net ir esant vienpakopei pasiūlymų vertinimo sistemai, kai tiekėjų pasiūlymų techniniai duomenys ir kaina vertinami (šiems elementams suteikiami balai) vienu metu, pakartotinis pasiūlymų ekonominio naudingumo vertinimas supponuoja lygiai tokią pačią skaidrumo pažeidimo riziką, nes pakartotinio vertinimo metu kaina jau būna viešai žinoma.
76. Primintina kasacinio teismo praktika, pagal kurią grynai formalus nukrypimas nuo VPI nustatytos konkrečios procedūros, kuris iš esmės neturėjo įtakos dalyvių ir kitų tiekėjų teisių apimčiai, negali lemti viešųjų pirkimų principų pažeidimo, nebent besiskundžiantis dalyvis ar tiekėjas iš tiesų įrodytų, kad šiais veiksmais buvo pažeisti jo teisėti iš VPI kildinami interesai ir taip nepagrįstai suvaržyta galimybė sudaryti viešojo pirkimo sutartį (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. balandžio 6 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-150/2010). Šiame kontekste atskirai pažymėtina ieškovės pozicija dėl negalimumo pakartotinai vertinti Pirkimo dalyvių pasiūlymus, *inter alia*, dėl to, kad ekonominio naudingumo kriterijai yra ne kiekybinio, o kokybinio pobūdžio, todėl pasiūlymų vertinimas yra ne objektyvus, o subjektyvus.
77. Teisėjų kolegijos vertinimu, neretai viešojo pirkimo sąlygos turinio kvalifikavimas kaip kiekybinio ar kokybinio pobūdžio gali būti pernelyg kompliktuotas, ypač kai šie aspektai koegzistuoja. Nagrinėjamu atveju Pajėgumų paskirstymo plano turinys ir jo vertinimas daugiau ar mažiau yra tiek kokybinio, tiek kiekybinio pobūdžio. Iš tiesų, sprendžiant dėl pakartotinio pasiūlymų vertinimo teisėtumo, daug svarbiau nustatyti atitinkamų kriterijų objektyvumą, galimybę patikrinti jų taikymo rezultatą. Tiekėjai gali inicijuoti peržiūros procedūrą dėl jų ar kitų dalyvių atžvilgiu priimto naujo sprendimo, o tai lemia poreikį nustatyti skundžiamo perkančiojo subjekto (perkančiosios organizacijos) sprendimo pagrindus, jų taikymo tinkamumą.
78. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pagrindai – atitinkamų darbų ir personalo nurodymas Pajėgumų paskirstymo plane, dėl kurių ieškovei po pakartotinio pasiūlymo vertinimo buvo sumažintas anksčiau suteiktų balų skaičius, yra objektyvūs ta prasme, kad juos galima patikrinti pagal Pirkimo sąlygų turinį, jų aiškinimą, nustatyti, ar pirmą kartą balai buvo suteikti klaidingai ar ne, ar naujas pasiūlymų vertinimas atitinka Pirkimo dalyvių lygiateisiškumą.
79. Teisėjų kolegijos manymu, nagrinėjamu atveju ieškovės interesus daugiau pažeidžia ne pats pakartotinis pasiūlymų vertinimas, juolab kad ir pirmą kartą jos pasiūlymas buvo įvertintas mažesne balų suma nei tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymas, bet galimai netinkamai iš naujo suteikti

ekonominio naudingumo balai, t. y. vertinimo rezultatas. Neatmestina tikimybė, kad po pakartotinio pasiūlymų vertinimo pirminiai rezultatai gali keistis iš esmės, t. y. ne tik pasikeisti suteiktų balų suma, bet ir pats laimėtojas. Šiuo atveju akivaizdu, kad ne pats pakartotinis vertinimas, o jo rezultatai, kurie, kaip nurodyta pirmiau, nepasikeitė, lėmė tai, jog ieškovė nebuvo pripažinta Pirkimo laimėtoja, todėl pagrindinis nagrinėjamoje byloje ginčo objektas iš tiesų susijęs su kitais šalių nesutarimo aspektais, *a fortiori*, Pirkimo laimėtojos pasiūlymo vertinimu.

80. Iš dalies nesutiktina su atsakovės ir teismų pozicija, kad ieškovės argumentai dėl tiekėjų pasiūlymų pakartotinio vertinimo suponuoja nelygiavertę Pirkimo dalyvių padėtį, nes ieškovė kvestionuoja perkančiojo subjekto teisę persvarstyti tik jos pasiūlymą, tačiau tokių pačių abejonių nekelia dėl kitų tiekėjų. Iš tiesų pagal kasacinio teismo praktiką vienas iš pakartotinio pasiūlymų vertinimo teisėtumo tikrinimo aspektų yra tas, ar perkančiosios organizacijos (perkančiojo subjekto) veiksmai apima visų vienodoje situacijoje esančių ūkio subjektų pasiūlymų pakartotinį vertinimą (žr. plačiau Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. lapkričio 2 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-407/2011](#)).
81. Vis dėlto nagrinėjamu atveju bent jau iš pradžių buvo susiklosčiusi kiek kita situacija ta prasme, kad, *pirma*, atsakovės sprendimas pakartoti pasiūlymų vertinimą buvo priimtas jau prasidėjus teismo procesui pagal ieškovės ieškinį (civilinė byla Nr. 1), kuriuo buvo kvestionuojamas atsakovės veiksmų vertinant tiekėjų „Alvora-SDS“, o ne ieškovės pasiūlymą teisėtumas. *Antra*, atsakovės sprendimas pakartotinai vertinti tiekėjų pasiūlymus, *inter alia*, buvo grindžiamas VPT išvadose pateiktais išaiškinimais dėl tiekėjo „Alvora-SDS“ pasiūlymo vertinimo trūkumų. Tiekėjų pasiūlymų pakartotinis vertinimas pagal gautą pretenziją ir paties perkančiojo subjekto iniciatyva nėra lygiavertės situacijos, todėl tiekėjai turi teisę skirtingais pagrindais kvestionuoti tokius veiksmus.
82. Primintina kasacinio teismo praktika, kad kai perkančioji organizacija (perkantis subjektas), gavusi (-ęs) pretenziją, iš naujo vertina atitinkamą tiekėjo pasiūlymą ir sprendžia dėl skundžiamo savo sprendimo teisėtumo, tai laikytina ne priimto sprendimo persvarstymu, o tiesiog VPI (KPI) nustatyto pretenzijos nagrinėjimų sprendimas tenkinti tiekėjo pretenziją ir panaikinti prieš tai priimtą sprendimą – perkančiosios organizacijos teisėtai išreikšta valia pasinaudoti įstatyme įtvirtinta teise pakeisti savo ankstesnį sprendimą; tokiu atveju tiekėjui civilinės teisės kyla naujojo sprendimo pagrindu (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. vasario 27 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-106-690/2017](#) 32 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
83. Dėl perkančiojo subjekto teisės kvestionuoti paties priimtus sprendimus atkreiptinas dėmesys į jo pareigą objektyviai ir kruopščiai vykdyti viešojo pirkimo procedūras, užtikrinti viešųjų pirkimų principų laikymąsi ir tikslo pasiekimą (KPI 29 straipsnis). Teismų praktikoje pripažįstama, kad nors tam tikri perkančiosios organizacijos priimti procedūriniai sprendimai viešųjų pirkimų santykių subjektams ir sukuria teisinius padarinius, t. y. poreikį pereiti į kitą konkurso etapą, tačiau tai neturi lemti perkančiosios organizacijos pareigos sudaryti viešojo pirkimo sutartį su tiekėju, kuris iš tiesų arba galbūt nepagrįstai pripažintas atitinkančiu pirkimo sąlygas; jei perkančioji organizacija jokiais būdais negalėtų persvarstyti savo sprendimų, tai tokiu atveju nebūtų iki galo įgyvendinti viešųjų pirkimų tikslai ir nebūtų sudaryta galimybės pačiai perkančiajai organizacijai pakeisti savo galbūt skubotai ar neteisėtai priimtą sprendimą (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. gruodžio 11 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-656/2013 ir joje nurodytą kasacinio teismo praktiką).
84. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pirmiau nurodytas perkančiųjų subjektų (organizacijų) pasitaikymo mechanizmas ir jo taikymas nėra absoliučiai diskreciškas, beribis. Pirmiau nurodytoje kasacinio teismo 2011 m. lapkričio 2 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. 3K-3-407/2011](#), *inter alia*, pažymėta, kad perkančioji organizacija (perkantis subjektas) turi nurodyti priežastis, ją paskatinusias pakartotinai atlikti kurią nors viešojo pirkimo procedūrą. Vėlesnėje praktikoje pažymėta, kad šios priežastys turi būti svarbios, pasiūlymai gali būti pervertinami esant išimtinio pobūdžio situacijai, kuri paprastai siejama su poreikiu atitaisyti pastebėtą klaidą, o aplinkybės, pateisinančios tokius veiksmus, turi būti išskirtinės (pvz., itin sudėtingas, didelės apimties pirkimas) (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. liepos 5 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-359/2012).
85. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad tiekėjai iš esmės gali ginčyti perkančiųjų organizacijų (subjektų) sprendimus pakartotinai vertinti tiekėjų pasiūlymus bet kuriuo iš šių pagrindų: dėl to, ar tiekėjams buvo apskritai ir (ar) tinkamai paaiškinta, dėl kokių priežasčių priimtas sprendimas pakartoti pasiūlymų vertinimą, ir ar šios priežastys objektyvios (pastebėta ar pranešta klaida, VPT įpareigojimas ir pan.); dėl to, ar pakartotinio pasiūlymų vertinimo priežastys pagrįstos išimtinėmis aplinkybėmis, pavyzdžiui, ar pirkimo procedūros (objektas) yra specifškos, sudėtingos; dėl to, ar kriterijai, pagal kuriuos atliktas pirminis ir pakartotinis pasiūlymų vertinimas, objektyvūs, patikrinami, ar pakartotinai taikomos viešojo pirkimo sąlygos turinys suponuoja platų ar siaurą aiškinimo rezultatą (pavyzdžiui, pagal techninę specifikaciją galima pateikti kelis panašius techninius sprendinius); dėl to, ar pakartotinis vertinimas visiems atitinkamoje padėtyje esantiems ūkio subjektams atliekamas lygiateisiškai, taikant tokius pačius ir tokios pačios apimties vertinimo veiksmus.
86. Nors pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai išsamiai argumentavo priežastis ir motyvus, dėl kurių perkantis subjektas pakartotinai atliko Pirkimo dalyvių pasiūlymų ekonominio naudingumo vertinimą, o šie pagrindai iš esmės galėtų būti kvalifikuojami kaip suponuojantys tokių atsakovės veiksmų teisėtumą, tačiau nagrinėjamoje byloje teisėjų kolegija dėl to nespėjo iš esmės. Atkreiptinas dėmesys į šios bylos specifškumą tuo aspektu, kad, kaip jau buvo nurodyta, atsakovės sprendimas persvarstyti tiekėjams suteiktus ekonominio naudingumo balus, prieš tai panaikinus Pirkimo rezultatus, buvo priimtas vykstant teismo procesui civilinėje byloje Nr. 1. Būtent dėl šio atsakovės sprendimo pirmosios instancijos teismas priėmė procesinį sprendimą – civilinę bylą Nr. 1 nutraukė.
87. Pirmiau nurodytas pirmosios instancijos teismo 2019 m. lapkričio 8 d. procesinis sprendimas nebuvo skundžiamas (ieškovė dėl jų teismui pateikė tik rašytinius paaiškinimus), įsiteisėjo, dėl to ginčo šalims ir kitiems subjektams turi *res judicata* (galutinio teismo sprendimo) galią, nepriklausomai nuo to, kad peržiūros procedūra buvo inicijuota dėl kitų perkančiojo subjekto sprendimų (žr. pagal analogiją Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gruodžio 21 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-7-359-469/2018](#) 82 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
88. Teismo procesiniu sprendimu nutraukti civilinę bylą dėl to, kad atsakovės iniciatyva buvo panaikinti Pirkimo rezultatai ir nuspręsta iš naujo nustatyti likusių Pirkime dalyvių pasiūlymų ekonominį naudingumą, buvo įvertinti ir iš esmės patvirtinti tokie perkančiojo subjekto veiksmai, dėl jų ginčo šalims kilo teisės ar jų manymu, teisės suvaržymų, kurių rezultata, o ne atsiradimo priežastis (pačių pakartotinį vertinimą), šiame procese atskirai galima ginčyti. Ieškovės iš naujo inicijuota peržiūros procedūra, kuria ginčijamas perkančiojo subjekto sprendimas pakartoti pasiūlymų vertinimą, nagrinėjamu atveju *de jure* reiškia pavėluotą ir netinkamą pirmosios instancijos teismo sprendimo nutraukti civilinę bylą Nr. 1 kvestionavimą.

Dėl ieškovės pasiūlymo pakartotinio vertinimo tinkamumo

89. Byloje nustatyta, kad atsakovė, atlikusi tiekėjo „MT Group-Rafako“ pasiūlymo A dalies vertinimą, jame pateiktam Pajėgumų paskirstymo planui pagal Pirkimo sąlygų 14.11 punkto parametą „Pajėgumai (K₂)“ skyrė 0 ekonominio naudingumo balų, tokį sprendimą grįsdamas tuo, jog Pajėgumų paskirstymo plane nėra nurodyti kontrolinio įtaiso paleidimo ir priėmimo kamerų įrengimo darbai, be to, plane nurodyti 34, o ne 35 papildomi specialistai – šaltkalviai.
90. Ieškovė kasaciniame skunde ginčija pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų motyvus, kuriais pripažintas teisėtu perkančiojo subjekto sprendimas, atlikus tiekėjo „MT Group-Rafako“ Pajėgumų paskirstymo plano vertinimą, neskirti ekonominio naudingumo balų už parametą K₂. Ieškovės teigimu, teismai pažeidė turiningojo pasiūlymo siaurąją prasme duomenų vertinimo taisyklę, neatsižvelgdami į paties perkančiojo subjekto Pirkimo sąlygų paaiškinimus, netinkamai, aiškino Pirkimo sąlygų 14.11.2 punkto esmę.

91. Kasacinio teismo praktikoje dėl pirkimo sąlygų turinio nuosekliai pabrėžiama, kad šios privalo būti aiškios tiek tiekėjams, tiek perkančiosioms organizacijoms (perkantiesiems subjektams), kad pirmieji galėtų tinkamai suformuluoti ir pateikti pirkėjų poreikius atitinkančius pasiūlymus, o antrosios – juos vienodai įvertinti pagal pirkimo sąlygas; pirkimo sąlygos aiškinamos ir taikytinos sistemiskai, nesuabsoliutinant lingvistinio aiškinimo metodo, atsižvelgiant į tikrąją perkančiojo subjekto valią bei į kituose teisės aktuose įtvirtintas normas, taip pat į kitas nuostatas (pvz., VPT teisės aktus); kita vertus, sisteminis pirkimo sąlygų aiškinimo rezultatas neturi lemti visiskai priešingos išvados, palyginus su lingvistine jų išraiška; toks pirkimo sąlygų aiškinimo padarinys bet koku atveju nepateisinamas, nesuderinamas su uolais ir rūpestinguo tiekėjo teisėtai lūkesčiais dėl jų supratimo; konkurso specifikacijų apimtį turi būti nustatoma iš potencialių viešojo pirkimo dalyvių pozicijų; perkančiojo subjekto valios ir ketinimo, jei jų iš tiesų tokių buvo, dėl pirkimo sąlygų turinio svarba sumenksta, jei ji pirkimo sąlygose juos netinkamai ir nesuprantamai materializuoja (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 27 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-140-916/2020](#) 38 punktą).
92. VPĮ (KPI) ir kituose teisės aktuose įtvirtinti reikalavimai tiek perkančiosioms organizacijoms (perkantiesiems subjektams), tiek tiekėjams yra nustatyti ne tam, kad kaip savitiksles būtų atliktos formalios procedūros, kuriose perkančiųjų organizacijų ir tiekėjo veiksmai atitiktų teisės normas ar atitinkamas pirkimo sąlygas (pvz., dokumento formos reikalavimai), o siekiant viešųjų pirkimo tikslo, išplaukiančio iš VPĮ 17 (KPI 29) straipsnio ir viešųjų pirkimų reguliavimo; viešųjų pirkimų teisiųjų santykių formalizavimas svarbus tiek, kiek tai padeda siekti viešųjų pirkimų tikslų ir nepažeidžia viešųjų pirkimų principų (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 16 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-369-916/2017](#) 47 punktą).
93. Nurodyta kasacinio teismo praktika koreliuoja su kasacinio teismo ne kartą pabrėžtu turinio viršenybės prieš formą principu viešuosiuose pirkimuose vertinant tiek tiekėjų, tiek perkančiojo subjekto veiksmus. Jo esmė – formalizuotas viešųjų pirkimų procedūrų reguliavimas neturi viršenybės prieš perkančiojo subjekto ir tiekėjų veiksmus, jei šie atitinka teisės normų ir viešo konkurso sąlygų esmę ir jomis siekiamus tikslus. Šis principas ypač aktualus dėl pasiūlymų nagrinėjimo, vertinant, ar perkantysis subjektas pagrįstai atmetė tiekėjo pasiūlymą dėl jame aptiktų trūkumų ar netikslumų, t. y. ar tinkamai sprendė dėl tiekėjo pasiūlymo turinio ir formos pusiausvyros (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 19 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-468-469/2018](#) 68 punktą; 2020 m. lapkričio 11 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-272-378/2020 60 punktą).
94. Be to, turinio prieš formą principas viešuosiuose pirkimuose siejasi ir su tiekėjo teise paaiškinti, patikslinti, papildyti kitus tiekėjo pasiūlymo duomenis, nekeičiant pasiūlymo esmės; tačiau nėra pagrindo taikyti ir spręsti dėl turinio viršenybės prieš formą principo, kai pasiūlymo siaurąja prasme turinio, atitinkančio pirkimo sąlygų reikalavimus, tiekėjas apskritai nepateikė, nes pagal įstatymą tiekėjams suteiktos ribotos teisės tikslinti šią pasiūlymų dalį (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. birželio 18 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-234-469/2018](#) 34 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
95. Šiame kontekste pažymėtina, kad pirkimo sąlygų analizė – ne fakto klausimas, taigi galimas spręsti kasaciniame procese. Atsižvelgiant į tai, netinkamas ar nemotyvuotas ginčo viešojo pirkimo sąlygų turinio aiškinimas ir taikymas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesiniuose sprendimuose kasacinio teismo neriboja dėl to spręsti (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. birželio 2 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-291-969/2016](#) 70 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
96. Byloje nustatyta, kad, vadovaujantis Pirkimo sąlygų 14.11 punktu, ekonominio naudingumo balai pagal parametą K₂ skiriami tokia tvarka: 1) jei Pajėgumų paskirstymo planas atitinka visus Pirkimo sąlygų 8.10.2 punkto reikalavimus arba juos atitinka ne visa apimtimi, tačiau jame siūlomi tik parašikoje nurodyti specialistai (arba nenurodytas kuris nors parašikoje nurodytas specialistas), suteikiama 0 balų; 2) jeigu Pajėgumų paskirstymo planas atitinka visus Pirkimo sąlygų 8.10.2 punkto reikalavimus ir jame siūlomi ne tik parašikoje nurodyti specialistai, bet siūlomi bei aprašyti mažiausiai šiame punkte nurodyti specialistai bei įranga (vienas konkretus specialistas ir (ar) konkrečios įrangos vienetas negali būti skaičiuojami daugiau kaip vieną kartą) (be kita ko, 35 šaltkalviai (montuotojai, izoliuotojai), kaip nurodyta Pirkimo sąlygų 14.11.2 punkto lentelės 1.4 eilutėje), suteikiami 3 balai.
97. Ieškovė kasaciniame skunde argumentuoja, jos įsitikinimu, netinkamą teismų atliktą Pirkimo sąlygų 14.11.2 punkto reikalavimo esmės aiškinimą. Dėl to, teisėjų kolegijos vertinimu, tikslinga atskirai pasisakyti dėl kasaciniame skunde ginčijamos aplinkybės – reikalavimo nurodyti Pajėgumų paskirstymo plane 35 papildomus specialistus – šaltkalvius.
98. Byloje nustatyta, kad pagal Pirkimo sąlygų 8.10.2.2 punktą Pajėgumų paskirstymo plane turi būti nurodyta darbams atlikti siūloma specialistų komanda, kuri privalo apimti visus parašikoje pasiūlytus specialistus. Kaip nurodyta pirmiau, 3 ekonominio naudingumo balai skiriami tuo atveju, jei, be kita ko, tiekėjo Pajėgumų paskirstymo plane yra siūlomi ne tik parašikoje nurodyti specialistai, bet ir 35 šaltkalviai (Pirkimo sąlygų 14.11.2 punkto lentelės 1.4 eilutė). Ieškovės teigimu, teismai netinkamai aiškino Pirkimo sąlygų 14.11.2 punktą taip, kad, siekiant gauti 3 ekonominio naudingumo balus, Pajėgumų paskirstymo plane reikėjo nurodyti papildomus, parašikoje nenurodytus, specialistus, tarp jų ir 35 šaltkalvius. Kasaciniame skunde ieškovė nurodo, kad tiekėjas „MT Group-Rafako“ Pajėgumų paskirstymo plane nurodė 35 šaltkalvius – taip, kaip buvo reikalaujama Pirkimo sąlygų 14.11.2 punkte ir perkančiojo subjekto pateiktuose šio punkto paaiškinimuose.
99. Pasisakant dėl perkančiojo subjekto Pirkimo sąlygų paaiškinimų reikšmės, aktualu pažymėti, kad pagal nuosekliai suformuotą kasacinio teismo praktiką viešojo pirkimo sąlygų paaiškinimai ir patikslinimai laikytini sudėtine pirkimo sąlygų dalimi, todėl dėl pirkimo objekto ir kitų iškeltų reikalavimų turinio spręstina pagal perkančiojo subjekto dokumentų visumą; šalys ir teismai negali ignoruoti perkančiojo subjekto procedūrų metu atliktų pirkimo sąlygų paaiškinimų, patikslinimų (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. vasario 7 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-17-690/2019](#) 32 punktą).
100. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad perkantysis subjektas 2018 m. liepos 26 d., 2018 m. spalio 24 d., 2018 m. spalio 30 d. Pirkimo dokumentų paaiškinimuose, 2019 m. vasario 15 d. atsakymuose į tiekėjų klausimus nurodė, jog: tiekėjas Pajėgumų pasiskirstymo plane privalo nurodyti mažiausiai visus parašikoje nurodytus specialistus ir ūkio subjektus, kurių pajėgumais remiasi, grįsdamas atitiktį Pirkimo sąlygose nustatytiems kvalifikacijos reikalavimams; Pajėgumų paskirstymo planą perkantysis subjektas turės vertinti kaip atitinkantį Pirkimo sąlygų 8.10.2 punkto reikalavimus ne visa apimtimi tais atvejais, kai tiekėjas nurodys alternatyvius specialistus tam tikrai funkcijai (darbui); tiekėjų siūlomai specialistai bus vertinami vadovaujantis Pirkimo sąlygų 14.11 punktu: *jeigu tiekėjas parašikoje nurodys papildomų specialistų, tačiau Pajėgumų paskirstymo plane nurodys ne visus iš šių į parašiką įtrauktų papildomų specialistų, tiekėjui už parametą „Pajėgumai (K)₂“ bus skiriama 0 balų*; jei tiekėjas Pajėgumų paskirstymo plane nurodys alternatyvius specialistus, Pajėgumų pasiskirstymo planui bus skiriama 0 balų.
101. Kaip teisingai nurodė pirmosios instancijos teismas, tam, kad tiekėjui pagal parametą „Pajėgumai (K)₂“ būtų suteikti 3 ekonominio naudingumo balai, (1) *Pajėgumų paskirstymo planas turi atitikti ne tik visus Pirkimo sąlygų 8.10.2 punkto reikalavimus*, bet ir (2) *Pajėgumų pasiskirstymo plane turi būti siūlomi ne tik tiekėjo parašikoje nurodyti specialistai, bet ir mažiausiai dar Pirkimo sąlygų 14.11.2 punkto lentelėje nurodytas konkretus specialistų ir įrangos kiekis* (vienas konkretus specialistas ir (ar) konkrečios įrangos vienetas skaičiuojami ne daugiau kaip vieną kartą).
102. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į pirmiau nurodytą kasacinio teismo praktiką dėl pirkimo sąlygų paaiškinimų reikšmės, neturi pagrindo nepritarti pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų padarytai išvadai, kad, vadovaujantis Pirkimo sąlygų 14.11.2 punkto reikalavimu (lentelės 1.4 eilutė), 3 ekonominio naudingumo balai skiriami tuo atveju, jei, be kita ko, tiekėjas Pajėgumų paskirstymo plane nurodo siūlomus papildomus 35 specialistus – šaltkalvius (montuotojus, izoliuotojus), kurie nėra nurodyti parašikoje. Kitaip tariant, kaip teisingai pažymėjo apeliacinės instancijos teismas, pagal Pirkimo sąlygų nuostatas (A-4 priedo 6 punktas, Pirkimo sąlygų 14.11 punktas) tas pats konkretus

specialistas negali būti nurodomas paraiškoje ir Pajėgumų paskirstymo plane, t. y. šie specialistai negali dubliuotis, nepriklausomai nuo to, kad šis specialistas paraiškoje buvo nurodytas kaip papildomas.

103. Byloje nėra ginčo, kad, grįsdamas Pirkimo sąlygų A-3 priedo 9.10 punkto reikalavimą pasiūlyti mažiausiai bent 8 kvalifikuotus specialistus (darbininkus), turinčius teisę atlikti gamtinių dujų perdavimo sistemos vamzdynų remonto ir bandymo darbus (reikalavimas kvalifikacijai pagrįsti), tiekėjas „MT Group-Rafako“ paraiškoje nurodė 10 kvalifikuotų darbuotojų tarp jų ir šaltkalvį R. V.. Taip pat ieškovė neneigia, kad Pajėgumų paskirstymo plane, siekdama atitikti Pirkimo sąlygų 14.11.2 punktą, nurodė 35 šaltkalvius, be kita ko, ir šaltkalvį R. V. (žr. šios nutarties 66.25 punktą). Nagrinėjamu atveju to paties konkretaus specialisto nurodymas tiek paraiškoje, tiek Pajėgumų paskirstymo plane (pagal Pirkimo sąlygų 14.11.2 punktą) suponuoja, kad tiekėjo „MT Group-Rafako“ Pajėgumų paskirstymo planas neatitinka aptarto Pirkimo sąlygų 14.11.2 punkto reikalavimo, todėl 3 ekonominio naudingumo balai pagal parametą K_2 jam negali būti suteikiami.
104. Priešingo vertinimo nelenia ir ieškovės procesiniuose dokumentuose nurodoma aplinkybė, kad Pirkimo sąlygose nenustatytas draudimas kvalifikacijai pagrįsti pagal Pirkimo sąlygų A-3 priedo 9.10 punktą pasitelkti daugiau nei reikalaujamas minimalus specialistų skaičius. Šiuo aspektu, ieškovės teigimu, tiekėjo „MT Group-Rafako“ šaltkalvis R. V. paraiškoje nurodytas kaip papildomas, kuriuo nesiremiama kvalifikacijai pagrįsti, todėl šis šaltkalvis galėjo būti nurodytas ir Pajėgumų paskirstymo plane pagal Pirkimo sąlygų 14.11.2 punktą kaip vienas iš 35 šaltkalvių. Tačiau nėra pagrindo nepritarti bylą nagrinėjusių teismų Pirkimo sąlygų, kurių sudėtinė dalimi laikytini ir perkančiojo subjekto paaiškinimai, vertinimui, kad visi paraiškoje nurodyti specialistai, net ir papildomi (t. y. nurodant daugiau nei nustatytas minimalus skaičius), turi būti nurodyti Pajėgumų paskirstymo plane, kaip tai nustatyta Pirkimo sąlygų 8.10.2.2 punkte, o pagal Pirkimo sąlygų 14.11.2 punktą tam, kad būtų skiriami 3 balai, turi būti nurodomas atitinkamas skaičius siūlomų papildomai, paraiškoje nenurodytų specialistų (konkrečių asmenų), šiuo atveju – 35 šaltkalviai. Be to, ieškovės nurodytos pozicijos nepagrįstą papildomai patvirtina aplinkybė (į kurią atkreipė dėmesį ir apeliacinės instancijos teismas), kad pats tiekėjas „MT Group-Rafako“, perkančiajam subjektui 2019 m. balandžio 16 d. pateikdamas paaiškinimus dėl pasiūlymo, pripažino, jog specialistą – šaltkalvį R. V. per klaidą nurodė ir paraiškoje, ir Pajėgumų paskirstymo plane.
105. Byloje taip pat nėra ginčo dėl to, kad Pirkimo sąlygose aiškiai įtvirtintas reikalavimas Pajėgumų paskirstymo plane nurodyti Pirkimo sąlygų 8.10.2.1 punkte kiekvienos išvardytos darbų grupės, pateiktos ne mažesniu nei nurodytos sudedamosios dalys tikslumu, atlikimo trukmę (be datų) mėnesių tikslumu (darbų grupės kiekvienam techninėje specifikacijoje nurodytam darbų etapui nurodomos atskirai, jei tokie darbai tame darbų etape atliekami). Be to, nėra ginčo, kad Pirkimo sąlygų 8.10.2.1.13 punkte yra aiškiai ir konkrečiai nurodyta, jog vienas iš reikalavimų Pajėgumų paskirstymo plane nurodyti kontrolinio įtaiso paleidimo ir priėmimo kamerų įrengimo darbų atlikimo trukmę (be datų) mėnesių tikslumu.
106. Bylą nagrinėję teismai nustatė, kad tiekėjas „MT Group-Rafako“ Pajėgumų paskirstymo plane nurodė, jog kontrolinio įtaiso paleidimo ir priėmimo kamerų įrengimo darbai bus atliekami I ir IV darbų etapuose, įvardijo juos atliksiančią specialistų komandą, tačiau paskirstymo plane neišskyrė kontrolinio įtaiso paleidimo ir priėmimo kamerų įrengimo darbų atlikimo trukmės. Tokią išvadą teismai padarė įvertinę tiek Pirkimo sąlygų 8.10.1, 8.10.2.1.13 punktuose aiškiai nustatytus reikalavimus, tiekėjas „MT Group-Rafako“ Pajėgumų paskirstymo plano duomenis, tiek atsizvelgdami į pačios ieškovės procesiniuose dokumentuose (2020 m. sausio 9 d. teisme gautame patikslintame ieškinyje, apeliaciniame skunde) nurodytus argumentus, kad pirmiau minėtus kontrolinio įtaiso paleidimo ir priėmimo kamerų įrengimo darbus tiekėjas „MT Group-Rafako“ Pajėgumų paskirstymo plano grafinėje dalyje nurodė kaip įtrauktus į čiaupų aikštelių įrengimo darbus bei Santaikos dujų apskaitos ir slėgio ribojimo stoties įrengimo darbus. Be kita ko, pažymėtina, kad analogiškais argumentais paremtą poziciją tiekėjas „MT Group-Rafako“ nurodė perkančiajam subjektui ir 2019 m. lapkričio 5 d. pateiktuose galutinio pasiūlymo paaiškinimuose (žr. šios nutarties 66.17 punktą).
107. Teisėjų kolegijos vertinimu, tokie ieškovės argumentai, kad aptariamai darbai tiekėjo „MT Group-Rafako“ Pajėgumų paskirstymo plane buvo nurodyti kaip įtraukti į kitus darbus, sudaro pagrindą daryti išvadą, jog planas neatitinka Pirkimo sąlygų 8.10.2.1.13 punkto reikalavimo atskirai nurodyti kontrolinio įtaiso paleidimo ir priėmimo kamerų įrengimo darbų atlikimo trukmę (be datų) mėnesių tikslumu. Kaip nurodyta pirmiau, turinio viršenybės prieš formą principas aktualus ir taikytinas, kai turinys yra nurodytas, tik tai atlikta netinkamu būdu (ne toje vietoje, ne ta forma ir pan.). Nagrinėjamu atveju kitų objektyvių duomenų (įrodymų), be ieškovės subjektyvios pozicijos apie vienų darbų turinį kaip apimančių ir kitus darbus, byloje nenustatyta.
108. Taigi, atsizvelgiant į tai, kad 3 ekonominio naudingumo balai pagal parametą K_2 gali būti skiriami, jei teikėjo pasiūlymas (Pajėgumų paskirstymo planas) atitinka Pirkimo sąlygų 14.11 punkte nurodytų sąlygų visumą, konstatavus, kad tiekėjas „MT Group-Rafako“ Pajėgumų paskirstymo planas neatitinka Pirkimo sąlygų 8.10.2.1.13 punkto reikalavimo, yra pakankamas pagrindas daryti išvadą, jog šio konsorciumo Pajėgumų paskirstymo planui negali būti skiriami ekonominio naudingumo balai pagal nurodytą Pirkimo sąlygų 14.11 punktą.
109. Aptartų argumentų visuma, teisėjų kolegijos vertinimu, sudaro pagrindą konstatuoti, kad bylą nagrinėję pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai tinkamai aiškino Pirkimo sąlygų reikalavimus, pagal kuriuos galėjo būti skiriami ekonominio naudingumo balai pagal parametą K_2 , bei padarė pagrįstą išvadą, jog perkantysis subjektas įvertino tiekėjo „MT Group-Rafako“ pasiūlymo duomenų visumą ir priėmė teisingą sprendimą šio dalyvio pasiūlymui (Pajėgumų paskirstymo planui), kaip neatitinkančiam Pirkimo sąlygų 14.11.2 punkto reikalavimų, neskirti 3 ekonominio naudingumo balų pagal parametą K_2 .

Dėl atsakovės veiksmų užtikrinant ieškovės teisę į savo interesų gynybą teisėtumo ir ieškovės pasinaudojimo šiomis teisėmis tinkamumo

a) dėl ieškovės teisinio suinteresuotumo ginčyti perkančiojo subjekto sprendimus

110. Nuosekliai formuojamoje kasacinio teismo praktikoje pažymima, kad sprendžiant asmenų procesinio subjektiškumo klausimą ne tik subjekto, galinčio patenkinti perkančiosios organizacijos poreikius, statusas, bet ir jo teisinis suinteresuotumas sudaryti viešojo pirkimo sutartį yra teisiskai reikšmingas; dėl to teismai, nepriklausomai nuo subjekto teisinės ir faktinės padėties viešojo pirkimo procedūrose, privalo visada įvertinti, ar toks subjektas yra teisiskai suinteresuotas, *inter alia*, viešojo pirkimo sutarties sudarymu, dalyvavimu naujose viešojo pirkimo procedūrose, teisės į žalos atlyginimą įgyvendinimu ir pan. (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 21 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-296-378/2019](#) 35.8, 35.10 punktus).
111. Nors šiuo atveju Pirkimo sutartis jau yra sudaryta, ši aplinkybė savaime nesuponuoja ieškovės teisinio nesuinteresuotumo. Tokia išvada išplaukia ir iš viešųjų pirkimų teisinio reguliavimo (KPI 11 straipsnio), pagal kurį teismas, nustatęs imperatyviųjų normų pažeidimą, turėtų spręsti dėl pirkimo sutarties pripažinimo negaliojančia, išskyrus atvejus, kai dėl viešojo intereso ją būtina išsaugoti (KPI 111 straipsnis). Kasacinio teismo praktikoje pripažįstama, kad tiekėjų teisinis suinteresuotumas nebūtinai turi lemti tiesioginius ir konkrečius padarinius jiems palankaus teismo procesinio sprendimo priėmimo atveju (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. balandžio 9 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-78-248/2020](#) 44 punktą). Teismo proceso metu ieškovo (tiekėjo) teisinio suinteresuotumo turinys dėl pasikeitusių aplinkybių (pavyzdžiui, dėl nepritaikytų laikinųjų apsaugos priemonių sudarytos ir įvykdytos viešojo pirkimo sutarties) taip pat gali keistis.
112. Kasacinio teismo dėl panašaus pobūdžio situacijos, kai peržiūros procedūros metu ginčijant viešojo pirkimo rezultatus buvo sudaryta pirkimo sutartis, pažymėta, kad vien tokia aplinkybė nepaneigia ieškovo teisinio suinteresuotumo toliau ginčyti perkančiosios organizacijos (perkančiojo subjekto) sprendimus, o teisė reikalauti žalos dėl galimai neteisėtų veiksmų netaikytina vienintele teisių gynybos priemone (žr.

pirmiau nurodytos kasacinio teismo nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-272-378/2020](#) 102 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką). Šiame kontekste taip pat primintina kasacinio teismo praktika, pagal kurią tiekėjams, siekiantiems iš perkančiųjų organizacijų (subjektų) prisiteisti žalos atlyginimą dėl neteisėtai atimtos galimybės sudaryti viešojo pirkimo sutartį, pirmiausia, išskyrus pagrįstas išimtis, atskirame procese būtina nugincyti neteisėtus pirkėjų veiksmus, dėl kurių jie šią galimybę prarado (žr. pirmiau nurodytos kasacinio teismo nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-7-359-469/2018](#) 54.1 punktą).

113. Dėl ieškovės teisinio suinteresuotumo ginčyti atsakovės veiksmus atskirai atkreiptinas dėmesys į jos reikalavimą, susijusį su atsakovės veiksmais tiekėjo „Alvora-ŠDS“ atitikties nacionaliniam saugumui procedūroje. Ieškovė tiek 2019 m. gruodžio 23 d. pretenzijoje, kurią atsakovė paliko nagrinėti, tiek kasaciniame skunde kelia klausimą dėl perkančiojo subjekto sprendimų – veiksmų teisėtumo, kiek jie susiję su nacionalinio saugumo interesų patikra. Ieškovės teigimu, atsakovė sukūrė konkurencinį pranašumą Pirkimo laimėtojui, nes jo atitikties nacionalinio saugumo interesams patikra buvo atliekama, kai atsakovė parengė Saugumo planą, o ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą pateikęs dalyvis „KRS-Beltruboprovodstroj“ buvo pašalintas iš Pirkimo procedūrų, nes jo atitikties nacionalinio saugumo interesams patikra buvo atliekama nesant parengtam nurodytam Saugumo planui. Atitinkamai ieškinyje, be kita ko, ieškovė prašė įpareigoti atsakovę kreiptis į Saugumo komisiją dėl pakartotinės tiekėjų „KRS-Beltruboprovodstroj“ ir „Alvora-ŠDS“ atitikties nacionalinio saugumo interesams patikros.
114. Nors bylą nagrinėję teismai iš esmės nusprendė, kad atsakovė pagrįstai nenagrinėjo ieškovės 2019 m. gruodžio 23 d. pretenzijos argumentų, susijusių su atitikties nacionalinio saugumo interesams patikra, nes ši pretenzija buvo pareikšta praleidus įstatyme nustatytą pretenzijos pateikimo terminą, tačiau vis dėlto iš dalies pasisakė ir vertino jų (ne)pagrįstumą. Pirmosios instancijos teismo vertinimu, ieškovė apskritai neturi teisinio suinteresuotumo ginčyti „KRS-Beltruboprovodstroj“ atitikties nacionalinio saugumo interesams patikros, nes nei pats „KRS-Beltruboprovodstroj“, nei Pirkimo laimėtojas tiekėjas „Alvora-ŠDS“ neginčijo atsakovės sprendimų, Saugumo komisijos išvadų, kiek jos susijusios su „KRS-Beltruboprovodstroj“ atitiktimi nacionalinio saugumo interesams, be to, teismai nusprendė, kad šio dalyvio pakartotinės patikros atlikimas neturėtų įtakos tiekėjui „MT Group-Rafako“, kurio pasiūlymas surinko mažiau ekonominio naudingumo balų nei laimėtoju pripažinto tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymas. Taip pat teismai atkreipė dėmesį į tai, kad ne perkartysis subjektas, o kitos institucijos turi kompetenciją atlikti atitikties nacionalinio saugumo interesams patikrą.
115. Dėl šio ieškovės teisinio suinteresuotumo aspekto teisėjų kolegija pažymi, kad visų pirma ieškovė tiesiogiai neįrodinėja, jog dėl tiekėjų „KRS-Beltruboprovodstroj“ ir „Alvora-ŠDS“ pakartotinės atitikties nacionalinio saugumo interesams patikros pasikeistų tiekėjo „MT Group-Rafako“ teisinė padėtis, *antra*, tokia pozicija, jog pakartotinės atitikties nacionalinio saugumo interesams patikros rezultatai galbūt galėtų nulenti tiekėjo „MT Group-Rafako“ pripažinimą laimėtoju, iš esmės laikytina parenta teisiskai nepagrįsta prielaida.
116. Šiuo aspektu aktualu pabrėžti, kad nors tiekėjų teisinio suinteresuotumo inicijuoti peržiūros procedūrą turėjimo vertinimas iš esmės pagrįstas teisiniu prielaidų ir tikimybių vertinimu, tačiau jis neturi būti ir pernelyg hipotetinis, juolab kad teismine tvarka subjektų teisės neginamos tik neabejotino jų nesuinteresuotumo atveju (žr. pirmiau nurodytos kasacinio teismo nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-272-378/2020](#) 97, 108 punktus). Nurodyta išvada koreliuoja su kasacinio teismo išaiškinimais, kad vienas iš privalomų tiekėjo teisinio suinteresuotumo elementų yra būtent jo subjektyvūs siekiai pažeidžiamas savo teises, o visų galimų panašioje situacijoje esančių subjektų interesus nepripažįstamas tiekėjo teisiniu suinteresuotumu (žr. pirmiau nurodytos kasacinio teismo nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-296-378/2019](#) 34, 35.11.3 punktus).
117. Ieškovė ikiteisminėje ginčo stadijoje ir teismo procese dėl galimai neteisėtų atsakovės veiksmų sandorio atitikties nacionalinio saugumo interesams patikros procedūroje akcentavo nepagrįsto konkurencinio pranašumo kriterijų. Kasacinio teismo dėl jo konstatuota, kad, vertinant perkančiosios organizacijos veiksmų ir sprendimų teisėtumą, ypač tais atvejais, kai nėra aiškių VPĮ nuostatų atitinkamoje srityje, reikėtų atsizvelgti ir į atitinkamų jos veiksmų ar sprendimų realiai sukeliamas pasekmes; tam taikytinas tiekėjų nepagrįsto konkurencinio pranašumo vertinimo kriterijus; reikia įvertinti tai, kiek perkančiosios organizacijos veiksmai dėl vieno tiekėjo faktiškai (realiai) paveikė kitus tiekėjus ir ar pirmajam tiekėjui buvo suteikta daugiau teisių negu kitiems, t. y. ar perkančiosios organizacijos veiksmai dėl vieno tiekėjo pakeitė šio tiekėjo padėtį ir situaciją kitų tiekėjų nenaudai (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 2 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-25/2009](#)).
118. Teisėjų kolegijos vertinimu, atsizvelgiant į tai, kad atitikties nacionalinio saugumo interesams apsaugos aspektu tikrinami ne visi viešojo pirkimo konkurso dalyviai, o tik laimėtojas, pirmiau nurodytas teisėtumo pagrindas, iš esmės atitinkantis tiekėjų lygiateisiskumo principą, nėra aktualus (žr. pagal analogiją Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 9 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-35/2009](#)). Be to, kaip jau buvo pažymėta, ieškovė Pirkimo laimėtojo atžvilgiu galimai taikytą konkurencinį pranašumą iškelia ne dėl savęs, o dėl iš Pirkimo pašalinto tiekėjo. Galiausiai ieškovė aiškiai neparodė, ypač atsizvelgiant į pagal analogiją taikomą NSUSOAĮ 13 straipsnio 8 dalyje įtvirtintą Saugumo komisijos sprendimo poveikį susijusiems sandoriams, ar Saugumo komisija, pakartotinai atlikdama vertinimą pagal siauresnės apimties tikrinimo pagrindus (nevertinant Saugumo planą), vieną kartą pritarusi sandoriui, apskritai galėtų prieiti prie kitokio vertinimo.
119. Taip pat sutiktina su teismų padarytomis išvadomis, kad nagrinėjamu atveju tiekėjo atitikties nacionalinio saugumo interesams vertinimas nepatenka į perkančiojo subjekto kompetenciją, atitinkamai ir ieškovės argumentai, susiję su tiekėjų nacionalinio saugumo patikros rezultatais, atlikti pakartotinę patikrą, kurie keliami tiek 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijoje, tiek ieškinyje, negali būti nagrinėjamo ginčo dalykas.
120. Pagal NSUSOAĮ 12 straipsnio 10, 12 ir 13 dalių bei 13 straipsnio 1 ir 7 dalių nuostatose įtvirtintą reguliavimą nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės kreipiasi į Saugumo komisiją dėl sandorių atitikties nacionalinio saugumo interesams patikros; išvadą dėl sandorio atitikties nacionalinio saugumo interesams priima Saugumo komisija; išvadą dėl neatitikties nacionalinio saugumo interesams Saugumo komisija pateikia Vyriausybei, kuri priima galutinį teisiskai ir faktiškai pagrįstą sprendimą dėl atitikties nacionalinio saugumo interesams. Nurodytų viešojo administravimo subjektų priimti sprendimai gali būti skundžiami Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka (NSUSOAĮ 20 straipsnis).
121. Bylos duomenimis, Pirkimo sąlygų 1.12 punkte įtvirtinta, kad dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos dalis Lietuvos Respublikoje bus nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinti infrastruktūra, kaip tai suprantama pagal NSUSOAĮ; dėl to, prieš nustatydamas Pirkimo laimėtoją, perkantysis subjektas turi kreiptis į Saugumo komisiją dėl sandorio su galimu Pirkimo laimėtoju atitikties nacionalinio saugumo interesams patikros.
122. Taigi, pirmosios instancijos teismas, remdamasis tiek aptartu teisiniu reguliavimu, tiek įvertinęs Pirkimo sąlygų aktualias nuostatas, pagrįstai nusprendė, kad perkančiojo subjekto veiksmai tiekėjo atitikties nacionalinio saugumo interesams patikros procese pasireiškia tik tokiais patikrai reikalingų dokumentų iš tiekėjo gavimu (surinkimu). Kitaip tariant, tiekėjo ir sandorio su juo atitikties nacionalinio saugumo interesams perkantysis subjektas nevertina, nes tai yra Saugumo komisijos kompetencija, kurios priimti sprendimai, kaip minėta, gali būti skundžiami ne bendrosios kompetencijos teismui, o Vilniaus apygardos administraciniam teismui (NSUSOAĮ 20 straipsnis).
123. Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytų argumentų visuma, konstatuoja, kad bylą nagrinėję teismai padarė pagrįstą išvadą, jog nagrinėjamu atveju ieškovė iš esmės nepagrindė savo teisinio suinteresuotumo ginčyti Pirkimo metu atliktos atitikties nacionalinio saugumo interesams patikros, atitinkamai ir reikalauti pakartotinės tiekėjų „KRS-Beltruboprovodstroj“ bei „Alvora-ŠDS“ patikros. Be kita ko, teismų pagrįstai pripažinta, kad ieškovės argumentai ir reikalavimai, susiję su atitikties nacionalinio saugumo interesams patikros rezultatais, laikytini pareikštais netinkamam subjektui, dėl to nenagrinėtini.

124. Ieškovė kvestionuoja Sutartį, *inter alia*, dėl to, kad ši buvo sudaryta 2019 m. gruodžio 23 d., kai ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzija kaip neva pakartotinė ir pavėluota buvo neišnagrinėta ir atmesta 2019 m. gruodžio 23 d., t. y. Sutartis buvo neteisėtai sudaryta nesilaikant atidėjimo termino, įtvirtinto KPI 109 straipsnio 2 dalyje. Šioje nuostatoje nurodyta, kad perkantysis subjektas negali sudaryti pirkimo sutarties anksčiau negu po 10 dienų nuo rašytinio pranešimo apie jo priimtą sprendimą išsiuntimo pretenziją pateikusiame tiekėjui, suinteresuotiems kandidatams ir suinteresuotiems dalyviams dienos. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai, sutikdami su atsakovės atliktu ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijos kvalifikavimu, perkančiojo subjekto veiksmus dėl atidėjimo termino pripažino teisėtais.
125. Teisėjų kolegija dėl šios ginčo dalies pirmiausia pažymi, jog ieškovė kasaciniu skundu, *inter alia*, teikia prašymą kasaciniam teismui kreiptis į Teisingumo Teismą, kad šis priimtų prejudicinį sprendimą dėl Europos Sąjungos teisės normų, kuriomis reglamentuojamas atidėjimo termino taikymas. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnio 1 dalies b punkto, 3 dalies nuostatas Europos Sąjungos institucijų aktų išaiškinimo klausimui iškylus nagrinėjant bylą valstybės narės teisme, kurio sprendimas pagal nacionalinę teisę negali būti toliau apskundžiamas teismine tvarka, tas teismas dėl jo kreipiasi į Teisingumo Teismą.
126. Nors nacionalinis teismas nėra saistomas bylos šalių iniciatyvos, prašymo buvimo ir sprendimą kreiptis dėl prejudicinio sprendimo priima savo nuožiūra (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 9 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-17-701/2018 59 punktą), be to, jis gali spresti, kad iškeltas teisės klausimas nėra svarbus bylai, kad dėl nagrinėjamos Europos Sąjungos teisės nuostatos Teisingumo Teismas jau pateikė savo išaiškinimą arba kad tinkamas Europos Sąjungos teisės taikymas yra toks akivaizdus, jog dėl to negali kilti jokių pagrįstų abejonių (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. balandžio 11 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-131-378/2019 90 punktą ir jame nurodytą Teisingumo Teismo praktiką), tačiau, atsižvelgiant į galutinės instancijos teismų pareigą (o ne į kitoms nacionaliniams teismams suteiktą teisę) kreiptis į Teisingumo Teismą, toks dalyvaujančio asmens prašymo netenkinimas turi būti aiškiai motyvuotas.
127. Šiame kontekste teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į Europos Žmogaus Teisių Teismo 2019 m. balandžio 16 d. sprendimą byloje *UAB „Baltic Master“ prieš Lietuvą*, peticijos Nr. 55092/16, kuriame konstatuota, kad Lietuvos Respublikos teismai nepakankamai motyvavo atsisakymą kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą pagal pareiškėjos prašymą administracinėje byloje ir pažeidė Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos (toliau – Konvencija) 6 straipsnio 1 dalį (teisė į teisingą bylos nagrinėjimą); Konvencija negarantuoja teisės į bylos perdavimą Teisingumo Teismui prejudiciniam sprendimui priimti, vis dėlto nacionalinio teismo atsisakymas kreiptis į Teisingumo Teismą tam tikrais atvejais gali pažeisti teisę į teisingą bylos nagrinėjimą, kai toks atsisakymas yra savavališkas, *inter alia*, kai atsisakymas nėra pakankamai motyvuotas, ypač kai subjekto prašymas kreiptis į Teisingumo Teismą yra suformuluotas išsamiai.
128. Kasacinis teismas nagrinėjamoje byloje konstatuoja, kad dėl ieškovės iškeltų Europos Sąjungos teisės normų aiškinimo ir taikymo klausimų nėra poreikio kreiptis į Teisingumo Teismą, kad šis pateiktų išaiškinimą. Teisėjų kolegija vertina, kad nacionalinė KPI (VPI) nuostatų aiškinimo praktika, *inter alia*, pagrįsta Europos Sąjungos teise ir jos aiškinimu, yra pakankamai aiški ir nuosekliai taikoma, jog šalių ginčą būtų galima išnagrinėti be papildomo specialios institucijos sprendimo. Šios nutarties dalyje teisėjų kolegija toliau detaliau pasisako dėl atidėjimo termino (ne)taikymo.
129. Kasacinio teismo dėl perkančiųjų organizacijų (subjektų) sprendimų peržiūros procedūros ne kartą konstatuota, kad veiksmingumo principas reikalauja, jog perkančiųjų organizacijų (subjektų) sprendimų peržiūros procedūra ir jos taikymas neturi būti toks, kad pasinaudojimas šia procedūra tiekėjams pasidarytų praktiškai neįmanomas ar labai sudėtingas; peržiūros procedūrų veiksmingumo principas neapribotas tik teismine ginčo stadija; perkančiosios organizacijos (perkantieji subjektai) privalo užtikrinti, kad tiekėjų galimybė pasinaudoti peržiūros procedūromis būtų ne formali, bet realiai įgyvendinama; pareiga užtikrinti peržiūros procedūros veiksmingumą perkančiosioms organizacijoms kyla dėl jos įgaliojimų nagrinėti tiekėjų pretenzijas; perkančiosios organizacijos pagal savo kompetenciją ir turimas priemones turi imtis reikalingų veiksmų, užtikrinančių tiekėjų pažeistų teisių gynėbos veiksmingumą (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. rugsėjo 23 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-358-248/2020 46, 47 punktus ir juose nurodytą kasacinio teismo praktiką).
130. Vienas peržiūros procedūrų veiksmingumą įstatymo lygmeniu, t. y. nepriklausančių nuo perkančiųjų subjektų (organizacijos) valios, suponuojančių veiksmų – atidėjimo termino taikymas. Šis terminas – tai KPI (VPI) įtvirtintas perkančiojo subjekto (perkančiosios organizacijos) veiksmų privalomos atvangos, susilaikymo laikotarpis, per kurį tiekėjas dėl sprendimo išrinkti viešojo pirkimo laimėtoją ir su juo sudaryti sutartį turi teisę veiksmingai inicijuoti peržiūros procedūrą – teikti pretenziją ir, esant poreikiui, ieškinį, – kurios metu (t. y. paduodant ir nagrinėjant pretenziją bei teikiant ieškinį, pranešant apie pretenzijos išnagrinėjimo rezultatą) perkantysis subjektas (perkančioji organizacija) su laimėtoju negali sudaryti viešojo pirkimo sutarties. Būtent viešojo pirkimo procedūros metu priimtų sprendimų ginčijimas, nesant sudarytos viešojo pirkimo sutarties, peržiūros procedūrą daro veiksmingą ir nestokojančią tikslingumo (pavyzdžiui, kai ieškinio padavimo metu sudaryta sutartis būtų įvykdyta).
131. Kasacinio teismo nurodyta, kad tiekėjai jiems VPI (KPI) suteikta teise ginčyti perkančiosios organizacijos veiksmus turi naudotis neperžengdami socialiai atsakingo ieškovo veiksmų ribų, nepažeisdami bendrųjų teisingumo ir sąžiningumo imperatyvų; platus tiekėjo teisinio suinteresuotumo sudaryti viešojo pirkimo sutartį aiškinimas nepaneigia ieškovo procesinių pareigų elgtis sąžiningai, savo veiksmais nepagrįstai nesukelti neigiamų padarinių kitiems asmenims ar visuomenei; socialiai atsakingo elgesio imperatyvas suponuoja atitinkamas tiekėjų ir perkančiųjų organizacijų teises ir pareigas, kurių vykdymas subordinuotas viešojo intereso apsaugai (žr. pirmiau nurodytos kasacinio teismo nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-7-359-469/2018 41, 42 punktus ir juose nurodytą kasacinio teismo praktiką).
132. Socialiai atsakingo elgesio standartas tiekėjams taikomas, *inter alia*, šiems inicijuojant peržiūros procedūras. Pavyzdžiui, kasacinio teismo konstatuota, kad šio kriterijaus taikymas suponuoja ieškovų pareigas derinti pažeistų teisių gynėbos priemonių taikymą atskiruose procesuose dėl perkančiųjų organizacijų sprendimų pripažinimo neteisėtais ir jų deliktinės atsakomybės (žr. pirmiau nurodytos kasacinio teismo nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-7-359-469/2018 43, 49 punktus ir juose nurodytą kasacinio teismo praktiką). Akivaizdu, kad tiekėjų pareiga perkantiesiems subjektams (perkančiosioms organizacijoms) laiku ir tinkamai pateikti pretenziją dėl jų priimtų sprendimų sudaro jų socialiai atsakingo ir sąžiningo elgesio esmę, juolab kad peržiūros procedūros eiga ir rezultatas daro įtaką apskritai ir kaip įmanoma greičiau pasiekti viešojo pirkimo užsibrėžtų tikslų.
133. KPI 109 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad perkantysis subjektas privalo nagrinėti tik tas tiekėjų pretenzijas, kurios gautos iki pirkimo sutarties sudarymo dienos ir pateiktos laikantis šio įstatymo 108 straipsnio 1 dalyje nustatytų terminų; neprivaloma nagrinėti pretenzijų, teikiamų pakartotinai dėl to paties perkančiojo subjekto priimto sprendimo arba atlikto veiksmo. Ši įstatymo norma pagrįsta kasacinio teismo praktika dėl pretenzijos padavimo terminų ir pakartotinių pretenzijų nagrinėjimo.
134. Kasacinio teismo, *inter alia*, dėl VPI nuostatų, galiojusių iki 2017 m. liepos 1 d. (taigi dar net negaliojant KPI), pažymėta, kad *pirma*,

tiekėjai turi pareigą domėtis vykdomu konkursu ir operatyviai ginti pažeistas subjekto teises; naudojimasis perkančiosios organizacijos sprendimų apskundimo teise gali būti ribojamas, jei tiekėjas galėjo ar turėjo nustatyti pažeidimą, veikdamas taip rūpestingai, kaip galima tikėtis iš patyrusio ūkio subjekto (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 12 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-360-248/2018 40 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką). Be to, pavėluotas tiekėjo teisių gynimas gali suponuoti jo teisinio nesuinteresuotumo pripažinimą (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. kovo 27 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-163-415/2015](#) ir joje nurodytą Teisingumo Teismo praktiką).

135. *Antra*, VPĮ įtvirtinta tiekėjų teisė dėl perkančiųjų organizacijų sprendimų paduoti vieną pretenziją, vėliau teikti ieškinį teismui, jei pretenzija nepatenkinta ar neišnagrinėta, o perkančiosios organizacijos turi teisę pakartotines (dėl to paties sprendimo tuo pačiu pagrindu) pretenzijas palikti nenagrinėtas, tokiu atveju ieškinio senaties terminas pradedamas skaičiuoti nuo sužinojimo apie pirmosios pretenzijos išnagrinėjimą ar nuo datos, kai ji turėjo būti išnagrinėta (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 19 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-371-378/2018](#) 26 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
136. Perkančiųjų subjektų (organizacijų) teisė (bet ne pareiga) nenagrinėti pavėluotai pateiktų ar pakartotinių pretenzijų ir atitinkamai pareiga nagrinėti laiku ir tinkamai pateiktas pretenzijas iš esmės skiriasi tik veiksmų teisine, bet ne faktine išraiška, t. y. pretenzijos, nepriklausomai nuo jų turinio ir pateikimo laiko, privalo būti visada vertinamos, tačiau, nustatę atitinkamas aplinkybes, *a fortiori*, kai jas pavėluojama pateikti ar jomis skundžiami jau išnagrinėti ginčo aspektai, perkantieji subjektai (perkančiosios organizacijos) gali tokių pretenzijų nenagrinėti iš esmės, jas pirmiau nurodytais pagrindais atmetant ar paliekant nenagrinėtas (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 31 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-397-378/2018 39 punktą).
137. Taigi perkantieji subjektai (perkančiosios organizacijos) negali tiesiog ignoruoti jiems ūkio subjektų pateiktų pretenzijų, šių *de facto* nenagrinėjimas, t. y. jų neatmetimas (ar palikimas nenagrinėtų) dėl pakartotinum ar pavėlavimo jas pateikti, suponuoja ieškovams tiekėjams teisę į ieškinio senaties termino atnaujinimą (KPI 108 straipsnio 2 dalis). Kita vertus, pirmiau nurodyta pretenzijų nagrinėjimo eigos situacija nedaro įtakos atidėjimo termino taikymui, nes šis susijęs tik su viešojo pirkimo sutarties sudarymo ribojimu, o ne su ieškinio senaties termino taikymu.
138. Pagal KPI 2 straipsnio 20 dalį atidėjimo terminas apibrėžiamas kaip laikotarpis, kuris prasideda nuo pranešimo apie sprendimą nustatyti laimėjusį pasiūlymą išsiuntimo iš perkančiojo subjekto suinteresuotiems pirkimo kandidatams ir suinteresuotiems pirkimo dalyviams dienos ir kuriam pasibaigus sudaroma pirkimo sutartis. Dėl laiku ir tinkamai pateiktos pretenzijos iš esmės atnaujinamas atidėjimo termino skaičiavimas tam, kad ieškovas galėtų veiksmingai savo teises ginti teisme. Atsižvelgiant į tai, išskirtinos kelios atidėjimo termino taikymo situacijos: a) paskelbus rezultatus, jei nepateikiama pretenzija, atidėjimo terminas prasideda ir baigiasi pagal KPI normas (KPI 94 straipsnio 8 dalis); b) jei per atidėjimo terminą pateikiama laiku ir tinkamai suformuluota pretenzija, šios nagrinėjimo metu turi būti sustabdomos pirkimo procedūros, o ją išnagrinėjus, viešojo pirkimo sutarties sudarymas atidedamas tuo pačiu laikotarpiu, t. y. iš naujo pradedamas skaičiuoti atidėjimo terminas (KPI 109 straipsnio 2 dalis).
139. Pasibaigus pirmiau nurodytam atidėjimo terminui (skaičiuojamam nuo rezultatų paskelbimo ar pretenzijos išnagrinėjimo), perkantieji subjektai gali teisėtai sudaryti viešojo pirkimo sutartį. Išimtimi laikytinos situacijos, kai perkantieji subjektai, prieš sutarties sudarymą gavę pavėluotai pateiktas ar pakartotines pretenzijas, dėl to jų neatmeta ar nepalieka neišnagrinėtų, o jas įvertina iš esmės ir atmeta dėl argumentų nepagrįstumo. Tokiais jų veiksmais sumažinami peržiūros procedūros ydingumo neigiami padariniai tiekėjų atžvilgiu, pavyzdžiui, atnaujinamas procedūrinis pretenzijos padavimo terminas (žr. pagal analogiją pirmiau nurodytą kasacinio teismo nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-35/2009](#)).
140. Vis dėlto jei atidėjimo terminas (KPI 109 straipsnio 2 dalis) būtų taikomas visais atvejais nuo atsakymo į pretenziją, nepriklausomai nuo to, ar ji (ne)pakartotinė ir (ar) (ne)pavėluota, taip pat kaip perkantieji subjektai (perkančiosios organizacijos) dėl jų sprendė, tiekėjams būtų sudarytos prielaidos nepagrįstai vilkinti viešojo pirkimo procedūras vis iš naujo teikiant pretenzijas, tik dėl kurių pateikimo fakto negalėtų būti sudaroma viešojo pirkimo sutartis. Tokia situacija ne tik nederėtų su tiekėjų socialiniu atsakingumu, bet ir pakenktų peržiūros procedūrų operatyvumui.
141. Kasacinio teismo konstatuota, kad ikiteisninė ginčų stadija yra privaloma peržiūros procedūros dalis, jos vykdymas savaime nesuponuoja šalių geranoriškumo ar gerų ketinimų, kuriais įprastai galėtų būti grindžiamas pakartotinis ginčo šalių susirašinėjimas; nors sutiktina, kad šalys turėtų būti skatinamos ginčus spręsti taikiai, tačiau taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad įstatymų leidėjas įtvirtino gan trumpus peržiūros procedūros terminus (pretenzijos padavimo ir ieškinio senaties) tam, kad geranoriškas ginčų sprendimas nesudarytų kliūčių perkančiosioms organizacijoms pasiekti pirkimo tikslą – sudaryti sutartį (žr. pirmiau nurodytos kasacinio teismo nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-360-248/2018](#) 42 punktą).
142. Teisingumo Teismo praktikoje taip pat nuosekliai primenama Direktyvos 92/13 nuostatų, pagal kurias reikalaujama veiksmingos peržiūros pagal išsamias taisykles, kurias gali nustatyti valstybės narės, ir *ypač kuo greitesnio* jos atlikimo šioje direktyvoje nurodytomis sąlygomis, svarba; protingų naikinamųjų apskundimo terminų nustatymas iš esmės atitinka Direktyvoje 92/13 nustatytą veiksmingumo reikalavimą, nes juo įgyvendinamas pagrindinis teisinio saugumo principas; Direktyva 92/13 siekiama tikslo visiškai įgyvendinimui kiltų pavojus, jei kandidatams ir konkurso dalyviams būtų leidžiama bet kuriuo sutarties sudarymo procedūros momentu nurodyti sutarčių sudarymo taisyklių pažeidimus, taip perkantįjį subjektą įpareigojant iš naujo pakartoti visą procedūrą tam, kad būtų pašalinti šie pažeidimai (žr., pvz., pagal analogiją Teisingumo Teismo 2015 m. kovo 12 d. sprendimo byloje *eVigilo*, C-538/13, 50, 51 punktus ir juose nurodytą Teisingumo Teismo praktiką).
143. Taigi, jei perkantysis subjektas atmeta tiekėjo pretenziją, *inter alia*, dėl to, kad ji pateikta kaip pakartotinė ar pavėluota (žr. plačiau pagal analogiją Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. gruodžio 12 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-544/2014](#) ir joje nurodytą kasacinio teismo praktiką), toks sprendimas neatnaujiną atidėjimo termino, įtvirtinto KPI nuostatose, skaičiavimo. Kita vertus, atkreiptinas dėmesys į tai, kad tokiu atveju, atsižvelgiant į tokių pretenzijų galimą kvalifikavimą teismo procese, perkančiajam subjektui (perkančiajai organizacijai) tenka rizika dėl priimto sprendimo sudaryti viešojo pirkimo sutartį nelaukiant atidėjimo termino pabaigos teisėtumo.
144. [CPK](#) 423² straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad kai įstatymų nustatytais pagrindais atsisakoma nagrinėti tiekėjo kreipimąsi, pareikštą išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarka, tiekėjas gali kreiptis į teismą pareikšdamas ieškinį dėl ginčo esmės ir *nurodyti priežastis, dėl kurių jis nesutinka su priimtu sprendimu atsisakyti nagrinėti jo kreipimąsi*; teismas, pripažinęs, kad ieškovo nurodyti argumentai yra pagrįsti,

nagrinėja bylą iš esmės. Dėl šios normos kasacinio teismo konstatuota, kad pirmiau nurodytoje normoje įtvirtinta ieškovo procesinio elgesio taisyklė teismui pateikti argumentus dėl nesutikimo su atsakovo sprendimu nenagrinėti jo pretenzijos aiškintina plačiai ir turi būti suprantama kaip apimanti įvairius atvejus: tiek situacijas, kai ieškovas iš esmės sutinka (šios aplinkybės nekvestionuoja) su pretenzijos termino praleidimu, tačiau vertina, kad dėl tam tikrų priežasčių jam neturėtų būti taikomi griežčiausi terminų praleidimo padariniai (pvz., nurodo objektyvias bei išskirtines priežastis, pateisinančias termino praleidimą); tiek ir tokius ginčus, kai tiekėjas ir perkančioji organizacija, be kita ko, nesutaria, ar iš tiesų terminas pretenzijai pateikti buvo praleistas, t. y. ginčijasi dėl šio termino skaičiavimo ir taikymo tvarkos (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. vasario 24 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-84-248/2015](#)).

145. Teismui nusprendus, kad tiekėjo pateikta pretenzija, atsižvelgiant į jos turinį ir tiekėjo realų sužinojimą apie atitinkamą sprendimą laiką, nėra pakartotinė ir (ar) pavėluota, perkančiojo subjekto (perkančiosios organizacijos) veiksmai sudaryti viešojo pirkimo sutartį pažeidžiant atidėjimo terminą privalės teismo būti kvalifikuojami kaip neteisėti ir papildomai įvertinami pagal KPI 111 straipsnio 1 dalies 2 punkto, 112 straipsnio 1, 2 dalių (VPĮ 105 straipsnio 1 dalies 2 punkto, 106 straipsnio 1, 2 dalių) nuostatas.
146. Nagrinėjamoje byloje sprendžiant dėl to, ar atsakovė ieškovės atžvilgiu nepažeidė atidėjimo termino, būtina nustatyti, ar 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzija kvalifikuotina kaip pakartotinė ir (ar) ji buvo pateikta pavėluotai.

c) dėl galimai pakartotinio ar pavėluoto peržiūros procedūrų inicijavimo bei peržiūros procedūrų veiksmingumo užtikrinimo

147. Dėl atsakovės veiksmų, vykdančių Pirkimo procedūras, teisėtumo buvo sprendžiama trijose civilinėse bylose, iš kurių pirmoji, nors ir buvo nutraukta (šios nutarties 66.19 punktas), tačiau liko tam tikrais aspektais aktuali sujungus į vieną kitas dvi bylas (šios nutarties 66.26, 66.42, 66.43 punktai). Civilinėse bylose Nr. 2 ir Nr. 3 ieškovė ne tik teikė po kelis (pirminius ir papildančiuosius) procesinius dokumentus pirmosios instancijos teismui (šios nutarties 66.26, 66.31, 66.42, 66.45, 66.47 punktai), bet ir aktyviai savo interesus gynė ir ikiteisminėje ginčo stadijoje, perkančiamajam subjektui, kai buvo nutraukta civilinė byla Nr. 1, pateikdama 5 pretenzijas (šios nutarties 66.20, 66.25, 66.27, 66.36, 66.41 punktai), prašymą susipažinti su Pirkimo laimėtojo pasiūlymu (šios nutarties 66.33 punktas), be to, kitokio pobūdžio prašymus (šios nutarties 66.23, 66.29 punktai).
148. Atsižvelgiant į tai, kad naujoji pasiūlymų eilė sudaryta 2019 m. gruodžio 10 d., šalių ginčas, *inter alia*, kilo dėl ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijos kvalifikavimo (ar ji (ne)pakartotinė ir pateikta (ne)pavėluotai) ir atitinkamai perkančiojo subjekto veiksmų ją atmetant teisėtumo. Šių ginčo aspektų vertinimas, be kita ko, pagal kasacinio skundo argumentus suponuoja poreikį nuspręsti, ar pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai pagrįstai susiaurino peržiūros procedūros objekto apimtį nespresdami iš esmės dėl atmetimo pretenzijoje iškeltų klausimų (taip pat nutraukdami atitinkamą bylos dalį) ir nesutikdami atnaujinti civilinės bylos Nr. 2 nagrinėjimo.
149. Ieškovė 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijoje ginčijo atsakovės 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimą sudaryti laimėtojų eilę ir, *inter alia*, alternatyviai reikalavo atmesti tiekėjo „Alvora-SDS“ pasiūlymą arba nutraukti Pirkimo procedūras. Šios pretenzijos argumentai suskirstyti į šešias grupes (dalys) dėl: A) nepagrįsto (neteisėto) konkurencinio pranašumo suteikimo laimėtojiui teikiant galutinį kainos pasiūlymą Pirkime (dėl leidimo nepasitelkti visų papildomų paraiškų nurodytų specialistų galutinio pasiūlymo teikimo dieną); B) nepagrįsto konkurencinio pranašumo suteikimo Pirkimo laimėtojiui jo atitikties nacionalinio saugumo interesams procedūroje, taip pat dėl naujai paaiškėjusios informacijos apie galimą neatitiktį pirmiau nurodytiems interesams; C) galimai nutekintos informacijos apie ieškovės pirminio pasiūlymo kainą Pirkimo laimėtojiui prieš galutinį pasiūlymą pateikimą (prieš 2019 m. kovo 8 d.); D) nepagrįsto leidimo tiekėjui „Alvora-SDS“ po paraiškų pateikimo pasitelkti papildomus specialistus kvalifikacijai pagrįsti (dėl pavėluotai 16 suvirintojų įgytos (pasitelktos) kvalifikacijos vertinimo kaip tinkamos); E) Pirkimo laimėtojo pateiktos klaidinančios informacijos, susijusios su pasiūlymo ekonominio vertinimo kriterijais, pateikimo; F) Pirkimo laimėtojo ir jo subrangovo teisės verstis atitinkama veikla, reikalinga Sutarčiai įvykdyti, ir šios vertinimo.
150. Atsakovė 2019 m. gruodžio 23 d. sprendimu pirmiau nurodytą pretenziją paliko nenagrinėtą, nurodė, kad ji pateikta pavėluotai ir yra pakartotinė (be to, nesuteikė CVP IS audito sekos duomenų). Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai tokius perkančiojo subjekto argumentus dėl ieškovės pretenzijos kvalifikavimo iš esmės pripažino pagrįstais, dėl to nutraukė bylos dalį dėl ieškovės reikalavimo pagal jos 2019 m. gruodžio 20 d. pretenziją panaikinti perkančiojo subjekto 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimą sudaryti pasiūlymų eilę ir išrinkti Pirkimo laimėtoją.
151. Ieškovė kasaciniame skunde ginčija pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų argumentus, kad, *pirma*, ji praleido terminą 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijai paduoti, nes šis skaičiuotinas nuo galimai neteisėtų atsakovės veiksmų paaiškėjimo, nepriklausomai nuo to, jog naujoji laimėtojų eilė dar buvo nesudaryta; *antra*, 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzija yra iš dalies pakartotinė, nes joje keliama klausimai panašūs į nagrinėtas civilinėje byloje Nr. 1 (atitinkamose ankstesnėse pretenzijose); *trečia*, pagal faktines aplinkybes nebuvo pagrindo atnaujinti bylos nagrinėjimo.
152. Teisėjų kolegija iš esmės sutinka su ieškovės pozicija, kad teismai netinkamai sprendė dėl tam tikrų peržiūros procedūros aspektų, dėl jų toliau detaliau pasisakoma šioje dalyje. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad šioje nutartyje iš esmės jau pasisakyta dėl ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijos argumentų, susijusių su Pirkimo laimėtojo atitikties nacionalinio saugumo interesams tikrinimo procedūra (pretenzijos B grupės ir dalies E grupės argumentų), todėl nėra poreikio spręsti, ar ieškovei šiuo aspektu buvo tinkamai užtikrinta teisė ginti galimai savo pažeistus interesus.
153. Dėl ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijos kvalifikavimo jos turinio ir pateikimo laiko atžvilgiu išskirti trys tarpusavyje susiję aspektai: ieškovės galimai pažeistų teisių sužinojimo momentas, kokių ieškovės teises pažeidžiančius sprendimus priėmė atsakovė ir kokia apimtimi perkantysis subjektas pakartotinai vertino tiekėjų pasiūlymus. Teisėjų kolegijos vertinimu, pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų teisiskai nepagrįstas išvadas iš esmės lėmė tai, kad dėl ieškovės pretenzijos jie nusprendė analizuoti daugiausia tik pirmąjį aspektą, t. y. momentą, kada ieškovė galimai sužinojo apie tiekėjo „Alvora-SDS“ pasiūlymo neatitiktį Pirkimo sąlygoms.
154. KPI 107 straipsnio 1 dalies 1 punkte, *inter alia*, nurodyta, kad tiekėjas, kuris mano, jog perkantysis subjektas nesilaikė šio įstatymo reikalavimų ir taip pažeidė ar pažeis jo teisėtus interesus, nustatyta tvarka gali kreiptis į teismą dėl perkančiojo subjekto sprendimų, kurie neatitinka šio įstatymo reikalavimų, panaikinimo ar pakeitimo. KPI 108 straipsnio nuostatose, kuriose reglamentuojami pretenzijų pateikimo procedūriniai klausimai ir ieškinio senaties terminų skaičiavimas, taip pat įtvirtinta, kad šių terminų skaičiavimas pradedamas nuo pranešimo raštu ar paskelbimo apie priimtą sprendimą. Iš šio reguliavimo darytina išvada, kad, *pirma*, paprastai tiekėjų interesus, teises pažeidžia pirkimo metu dėl jų ir (ar) kitų ūkio subjektų priimami sprendimai (viešojo pirkimo komisijos sprendimai, atsakymai tiekėjams, susirašinėjimas ir pan.), *antra*, apie šiuos sprendimus tiekėjai sužino (turi sužinoti) nuo momento, kai jie įstatyme nustatyta tvarka apie juos informuojami.
155. Kasacinio teismo pažymėta, kad perkančiosios organizacijos sprendimų (ar veiksmų) peržiūros procedūros objektas yra bet kokie jų sprendimai, kuriais pažeistos viešųjų pirkimų teisinio reguliavimo nuostatos, nenustatant jokių suvaržymų dėl šių sprendimų prigimties ir turinio, nepriklausomai nuo galimybės tiekėjui prisiesti žalos atlyginimą bei sprendimų priėmimo momento. Bet koks perkančiosios organizacijos sprendimas, priimtas dėl viešojo pirkimo sutarties, patenkantis į viešųjų pirkimų reguliavimo *ratione materiae* (materialusis pagrindas) ir galintis turėti teisinių pasekmių, nepriklausomai nuo to, ar šis aktas priimtas pagal formalią sutarties sudarymo procedūrą, ar jos netaikant, yra

sprendimas, kuriam turi būti taikoma peržiūros procedūra (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gegužės 23 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-211-248/2018 57, 58 punktus ir juose nurodytą Teisingumo Teismo praktiką).

156. Sprendimai pirmiau nurodytų KPI nuostatų prasme suprantami plačiai ir apima ne tik įprastinius viešojo pirkimo komisijos posėdyje priimtus sprendimus, bet ir kitus veiksmus ar neveikimą, galintį daryti įtaką tiekėjo ieškovo teisėms bei galimybėms sudaryti pirkimo sutartį. Vienas iš ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijoje (C dalyje) iškeltų klausimų yra susijęs su galimai nutekinta informacija apie ieškovės pirminio pasiūlymo kainą Pirkimo laimėtojų prieš galutinių pasiūlymų pateikimą. Akivaizdu, kad net jei ieškovės nurodyti neteisėti perkančiojo subjekto veiksmai ir buvo atlikti (dėl to teisėjų kolegija nesprendžia iš esmės), neteisėtas informacijos nutekinimas paprastai vyksta latentiskai, jis nėra įtvirtinamas formaliam perkančiojo subjekto sprendime. Tokiu atveju tokio pobūdžio veiksmų kvestionavimas priklauso nuo to, kada apie juos ieškovas tiekėjas galėjo (ar turėjo) sužinoti.
157. Pažymėtina, kad ieškovė aptariamą galimą atsakovės pažeidimą grindžia netiesioginiais įrodymais – Pirkimo laimėtojo smarkiai sumažinta galutinio pasiūlymo suma, atsakovės ryšiais su UAB „Alvora“ (buvęs perkančiojo subjekto darbuotojas yra UAB „Alvora“ direktorius; ši tiekėja dažnai laimi atsakovės vykdomus pirkimus, šių subjektų atstovus sieja asmeniniai santykiai). Šios aplinkybės, *pirma*, yra tiesiogiai susijusios ne su pasiūlymų vertinimu, o su veiksmais, atliktais prieš galutinių pasiūlymų pateikimą, *antra*, ieškovei neabejotinai buvo žinomos daug anksčiau, nei buvo pateikta 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzija ir suėjo KPI nustatytas terminas jai pateikti. Atsižvelgiant į tai, pritartina perkančiojo subjekto ir pirmosios bei apeliacinės instancijos teismų išvada, kad dėl šios ginčo dalies ieškovė pavėluotai inicijavo peržiūros procedūrą.
158. Dėl kitų ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijoje iškeltų peržiūros procedūros aspektų (A, D, dalis E, F grupės argumentų) turinio ir pateikimo laiko, be kita ko, atkreiptinas dėmesys į atsakovės atsakymą į šią pretenziją. Kasacinio teismo konstatuota, kad [CPK 423³](#) straipsnio 3 dalyje įtvirtinti ribojimai tiekėjams ieškinyje kelti naujus perkančiųjų organizacijų neteisėtų veiksmų aspektus lyginant su pretenzija aktualūs ir perkančiosioms organizacijoms, taigi šios teismo procese negalėtų kelti naujų atmetos pretenzijos nepagrįstumo pagrindų (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 9 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-354-378/2018](#) 35 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką). Atsakovė 2019 m. gruodžio 23 d. atsakyme į pretenziją nurodė, kad ši yra pateikta pavėluotai ir pakartotinai, nes dėl aptariamų pretenzijos A, D, E dalių ieškovė apie perkančiojo subjekto sprendimus buvo informuota 2019 m. spalio 29 d., lapkričio 8 ir 14 d., o dėl F dalies ieškovei apskritai apie iškeltas aplinkybes buvo žinoma civilinės bylos Nr. 1 nagrinėjimo metu (ikiteisninėje ginčo stadijoje ar teismo procese).
159. Dėl atsakovės nurodytų 2019 m. spalio 29 d. ir lapkričio 8, 14 d. raštų (sprendimų) turinio ir reikšmės ieškovės teisių gynbai pažymėtina, kad pirmuoju raštu (sprendimu), kurio pagrindu, *inter alia*, nutraukta civilinė byla Nr. 1, suinteresuoti Pirkimo dalyviai buvo informuoti apie tai, kad perkantysis subjektas panaikina Pirkime priimtus sprendimus dėl pasiūlymų ekonominio naudingumo vertinimo, pasiūlymų eilės sudarymo ir laimėtojo išrinkimo; 2019 m. lapkričio 8 d. atsakovė informavo ieškovę, kad šios galutinis pasiūlymas atitinka Pirkimo sąlygas, už techninius jo duomenis ieškovei suteikiama 10,66 balo iš 16 galimų; 2019 m. lapkričio 14 d. atsakovė, atsakydama į ieškovės prašymą paaiškinti jos sprendimą dėl tiekėjų „MT Group-Rafako“ suteiktų balų, detalizavo savo anksčiau priimto sprendimo motyvus.
160. Pažymėtina, kad iš pirmiau nurodytų perkančiojo subjekto sprendimų (raštų) turinio matyti, jog juose iš esmės nurodoma arba labai bendro pobūdžio informacija, pavyzdžiui, kad pasiūlymų A dalys bus vertinamos iš naujo, taip pat kad šis vertinimas bus atliekamas tik dėl nepašalintų tiekėjų, arba informacija, kuri susijusi išimtinai su ieškovės pasiūlymo vertinimu. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad, *pirma*, ieškovė aptariamų trijų raštų atžvilgiu negalėjo (neturėjo) suprasti atsakovės sprendimo atitinkamai įvertinti tiekėjo „Alvora-SDS“ pasiūlymą turinio (priežasčių), *antra*, 2019 m. lapkričio 8 d. sprendimas ir lapkričio 14 d. paaiškinimas apie jį laikytini sprendimais dėl ieškovės, o ne kito Pirkime likusio tiekėjo pasiūlymo vertinimo.
161. Nors atsižvelgiant į tai, kad dalies ekonominio naudingumo kriterijų vertinimas priklauso nuo visų vertinamų pasiūlymų (jie lyginami tarpusavyje), todėl, informavus apie vienam tiekėjui skirtus balus, galbūt įmanoma, pritaikius Pirkimo sąlygose įtvirtintas skaičiavimo taisykles, suprasti, kiek balų skirta kitam (-iems) tiekėjui (-ams), tačiau ši hipotetinė aplinkybė nesuponuoja teisinio vertinimo, jog sprendimas dėl vienam tiekėjui skirtų balų reiškia sprendimą dėl kito tiekėjo pasiūlymo vertinimo (žr. pagal analogiją dėl tiekėjo ribojimo menamai ginčyti susijusias pirkimo sąlygas Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. rugpjūčio 7 d. nutartį civilinėje [Nr. 3K-3-466-969/2015](#)).
162. Kasacinio teismo praktikoje nuosekliai pažymima, kad nors tiekėjai turi teisę pateikti naujas (nepakartotines) pretenzijas perkančiosioms organizacijoms, pastarosios taip pat turi teisę dėl praleisto termino jų nenagrinėti (palikti jas nenagrinėtas); išimtimi galėtų būti laikomos situacijos, kai tiekėjai įrodo, kad momentas, kada jie turėjo sužinoti apie savo interesus pažeidžiantį įvykį, nesutampa su realaus šios aplinkybės supratimo momentu, ypač kai ginčijamo perkančiosios organizacijos sprendimo pagrindai (motyvai) tiekėjui tampa aiškūs vėliau, nei šis sprendimas buvo priimtas; veiksmingi teisių gynimo būdai viešųjų pirkimų nuostatų pažeidimo atveju gali būti užtikrinti, tik jei numatyti apskundimo terminai bus skaičiuojami nuo datos, kai pareiškėjas sužinojo arba turėjo sužinoti apie tariamą minėtų nuostatų pažeidimą; apskundimo terminas pradedamas skaičiuoti iš naujo nuo tos datos, kai tiekėjas gavo pranešimą ar sužinojo apie perkančiosios organizacijos sprendimą, galimai pažeidžiantį ieškovo interesus (žr. pirmiau nurodytos kasacinio teismo nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-397-378/2018](#) 29, 30 punktus ir juose nurodytą kasacinio teismo praktiką).
163. Pažymėtina, kad 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijoje, *inter alia*, nurodyta, kad, prieš patenkinant ieškovės prašymą susipažinti su Pirkimo laimėtojo pasiūlymu, jai jau buvo aiškūs tam tikri perkančiojo subjekto 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimo neteisėtumo aspektai. Net ir sutinkant su perkančiojo subjekto ir teismų vertinimu, kad reikšminga informacija ieškovei disponavo ir anksčiau (2019 m. spalio 29 d., lapkričio 8 ar 14 d. ar kitu metu), atsakovė iki 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimo sudaryti laimėtojų eilę ieškovės atskirai neinformavo apie kokį nors galutinį sprendimą dėl tiekėjo „Alvora-SDS“ pasiūlymo vertinimo. Taigi, ieškove pagrįstai peržiūros procedūrą dėl Pirkimo laimėtojo pasiūlymo vertinimo teisėtumo inicijavo po to, kai dėl to buvo priimtas ir viešai paskelbtas sprendimas.
164. Šios teisinės išvados nekeičia tai, kad ieškovė neabejotinai visą laiką žinojo, jog iš naujo bus vertinami tik tiekėjų „MT Group-Rafako“ ir „Alvora-SDS“ pasiūlymai, be to, kad šie tiekėjai laikytini nepašalintais. Kasacinis teismas jau yra išaiškinęs, kad peržiūros procedūrų teisinis reglamentavimas suponuoja išvadą, jog tiekėjas, kuris mano, kad perkančioji organizacija (perkantis subjektas) nesilaikė VPĮ (KPI) reikalavimų ir tuo pažeidė ar pažeis jo teisėtus interesus, turi teisę ginčyti pirkimo organizatoriaus veiksmus ar priimtus sprendimus, o ne kito tiekėjo pasiūlymo atitiktį viešojo pirkimo sąlygoms, *a fortiori*, kuri (atitiktis) galutinai dar neįvertinta (žr. pirmiau nurodytą kasacinio teismo nutartį civilinėje byloje Nr. e3K-3-362-415/2015).
165. Sutiktina su ieškove, kad pagal Pirkimo sąlygas perkantis subjektas nustato laimėtoją ir priima sprendimą sudaryti pirkimo sutartį po to, kai patikrina laimėtojo kvalifikacijos atitiktį. Taigi, atskirai nepriėmus sprendimo, kuriuo nepašalintų tiekėjų kvalifikacija pripažinta atitinkančia Pirkimo reikalavimus, būtent 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimas laikytinas peržiūros procedūros objektu kvestionuojant atsakovės veiksmus šioje srityje (tokios pozicijos šalys iš esmės laikėsi ir civilinėje byloje Nr. 1), nepriklausomai nuo to, kad atsakovė galbūt pakartotinai *de facto* netikrino Pirkimo laimėtojo kvalifikacijos duomenų.
166. Priešingai nei nurodė apeliacinės instancijos teismas, atsakovės 2019 m. spalio 29 d. rašte nenurodyta, kad pasiūlymai bus vertinami išimtinai pagal Pirkimo sąlygų 13 ir 14 skyrius. Šiame rašte nurodyta, kad perkantis subjektas *priešėmė sprendimą panaikinti Pirkime priimtus sprendimus dėl galutinės pasiūlymų eilės ir laimėtojo, įskaitant ir dėl ekonominio naudingumo balų skyrimo tiekėjams*. Taigi, darytina išvada, kad visi perkančiojo subjekto sprendimai, priinti dėl suinteresuotų Pirkimo dalyvių, *pirma*, iki 2019 m. spalio 29 d. neteko galios, o po šios datos priimti sprendimai laikytini naujais ir galimi kusti KPI nustatyta tvarka. Tokį teisinį vertinimą patvirtina ir atsakovės 2019 m. spalio 29 d. kreipimasis į pirmosios instancijos teismą ir šio argumentai nutraukiant civilinę bylą Nr. 1 (šios nutarties 169, 170 punktai).

167. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijos A, D, E, F dalys, ginčijant perkančiojo subjekto 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimą, pateiktos nepavėluotai. Dėl ieškovės pretenzijos F dalies, susijusios su Pirkimo laimėtojo (įskaitant jo subrangovo) kvalifikacija, taip pat atkreiptinas dėmesys į galbūt pakartotinį 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijos pateikimą, atsižvelgiant į tai, kad tam tikri tiekėjo „Alvora-ŠDS“ kvalifikacijos vertinimo aspektai buvo keliami ir civilinės bylos Nr. 1 procese (ikiteisminėje ginčo stadijoje).
168. Kasacinio teismo šiame kontekste konstatuota, kad tiekėjas, perkančiajai organizacijai (perkančiajam subjektui) pateikęs vieną pretenziją, dėl to pagal VPI (KPI) neribojamas pateikti naujų, jeigu šios nelaikytinos pakartotinėmis, juolab kad viešojo pirkimo procedūrose tiekėjų interesus gali pažeisti ne vienu metu priimti perkančiųjų organizacijų sprendimai; pretenzijų pakartotinumui vertinti svarbus ne perkančiųjų organizacijų ginčijamų sprendimų priėmimo momentas, o šių sprendimų atskirtis turinio atžvilgiu; pakartotinėmis peržiūros procedūromis nelaikytini tiekėjo veiksmai, kuriais ginčijamos skirtingos viešojo pirkimo sąlygos; be to, nepakartotinėmis pretenzijomis pripažinti tiekėjo kreipimaisi į perkančiąją organizaciją dėl jo konkurentų pasiūlymų vertinimo pagal skirtingas pirkimo sąlygas arba pagal tą pačią, tačiau kitu pagrindu, pavyzdžiui, vertinant skirtingų įvykdytų sutarčių kaip atitiktis įrodymų tinkamumą (žr. pirmiau nurodytą kasacinio teismo 2015 m. rugpjūčio 7 d. nutartį civilinėje Nr. 3K-3-466-969/2015; 2016 m. kovo 30 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-177-916/2016](#) 55 punktą).
169. Nors sutiktina, kad ieškovė iš dalies pakartotinai kvestionavo Pirkimo laimėtojo kvalifikacijos atitiktis vertinimą, tačiau nagrinėjamu atveju būtina atsižvelgti į šalių ginčo specifiškumą. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2019 m. spalio 29 d. atsakovė civilinėje byloje Nr. 1 kreipėsi į pirmosios instancijos teismą, jį informavo apie pirmiau nurodytus veiksmus panaikinti Pirkime priimtus galutinius sprendimus dėl rezultatų ir paprašė šią bylą nutraukti; atsakovė, *inter alia*, pažymėjo, kad, panaikinus ieškovės ginčijamus sprendimus, nebėlio bylos ginčo objekto, taip pat tariamo ieškovės teisių pažeidimo, atlikus pakartotinį pasiūlymų vertinimą, ieškovės ieškinyje iškelti klausimai bus sprendžiami iš naujo, Pirkimo rezultatai gali keistis, laimėtoja gali būti pripažinta ir ieškovė.
170. Pirmosios instancijos teismas atsakovės prašymą patenkino ir civilinę bylą Nr. 1 nutraukė; nurodė, kad dėl atsakovės 2019 m. spalio 29 d. sprendimo neliko ginčo objekto ir ieškovės teisinio suinteresuotumo ginti savo teises teismine tvarka ieškinyje nurodytu teisių gynimo būdu, šalys grįš į pradinę padėtį; teismas, be kita ko, netenkino ieškovės prašymo peržengti ginčo ribas ir pasisakyti dėl atsakovės veiksmų teisėtumo; pažymėjo, kad laimėtojas nenustatytas, pasiūlymai nėra įvertinti, ieškovė gali konkuruoti su kitais tiekėjais atnaujintose Pirkimo procedūrose; dėl to, be kita ko, netenkino ieškovės reikalavimo iš atsakovės išreikalauti tiekėjo „Alvora-ŠDS“ pasiūlymo duomenis.
171. Atsižvelgiant į tai, ieškovės reikalavimai, *inter alia*, susiję su tiekėjo „Alvora-ŠDS“ kvalifikacijos atitiktimi, pirmosios instancijos teismo ne dėl ieškovės kaltės nebuvo išnagrinėti iš esmės. Dėl to ieškovė turėjo teisę iš naujo kelti tuos pačius klausimus, nes pirmoji peržiūros procedūra baigėsi išnykus ginčo objektui (panaikinus atsakovės sprendimus dėl Pirkimo rezultatų), o atnaujintose Pirkimo procedūrose ieškovės teisių gynbos varžymas dėl paties perkančiojo subjekto sprendimo pakartoti pasiūlymų vertinimą neatitiktų teisinio reguliavimo ir būtų nesuderinamas su tiekėjų teisių gynbos veiksmingumo principu. Šios išvados nekeičia tai, kad ieškovė tam tikrų ginčo aspektų galimai nekėlė ieškinyje civilinėje byloje Nr. 1, nes, kaip nurodyta pirmiau, nuo 2019 m. spalio 29 d. priimti sprendimai dėl tiekėjų pasiūlymų vertinimo *de jure* laikytini naujais.
172. Ieškovė, be kita ko, pirmosios instancijos teismo procese 2020 m. vasario 26 d. pateikė prašymą atnaujinti bylos nagrinėjimą iš esmės, priimant rašytinius paaiškinimus dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių: atsakovė, pasibaigus pasiūlymų pateikimo Pirkime terminui, tiekėjui „Alvora-ŠDS“ galimai leido pakeisti pasiūlytą specialiųjų darbų vadovą iš P. G. į A. P., kurio kandidatūra nebuvo nurodyta galutiniame pasiūlyme. Pirmosios instancijos teismas atmetė ieškovės prašymą atnaujinti bylos nagrinėjimą iš esmės, akcentavo viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimo terminų svarbą, taip pat užsitęsusių proceso trukmę ir aplinkybę, kad ieškovė procese buvo atstovaujama profesionalių atstovų.
173. Nors apeliacinės instancijos teismas iš esmės pritarė tokiems pirmosios instancijos teismo argumentams, be to, nurodė, kad ieškovė naujas aplinkybes iš tiesų sužinojo bylos nagrinėjimo iš esmės dieną, tačiau, teismo sprendimo neatnaujinti bylos nagrinėjimo iš esmės nepripažindamas neteisėtu, vis tiek lakoniškai pasisakė dėl pirmiau nurodyto perkančiojo subjekto veiksmų teisėtumo. Teisėjų kolegija vertina, kad, viena vertus, tokie apeliacinės instancijos teismo proceso veiksmai dviprasmiški, antra vertus, argumentai dėl pirmiau nurodytų atsakovės veiksmų teisėtumo nėra išsamūs ir pakankami, kad būtų galima kompensuoti jų nenagrinėjimą iš esmės pirmosios instancijos teismo procese (žr. pagal analogiją Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. spalio 4 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-39-378/2020](#) 127 punktą).
174. Kasacinio teismo konstatuota, kad jei nauja informacija paaiškėja po sutarties sudarymo, vadovaujantis peržiūros procedūros veiksmingumo principu ir siekiant efektyviai įgyvendinti tiekėjo teisę į pažeistų teisių gynbą, potencialiam tiekėjui turi būti pripažįstama teisė ir galimybė savo reikalavimą teisme grįsti tokiais naujai paaiškėjusiais perkančiosios organizacijos pažeidimais, kurių jis nebuvo nurodęs ikiteisminės ginčo nagrinėjimo stadijos metu paduotoje pretenzijoje (žr. pirmiau nurodytos kasacinio teismo 2016 m. balandžio 6 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-237-415/2016](#) 45 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką). Esant tokio pobūdžio situacijoms, kai ieškovai tiekėjai pavėluotai sužino apie galimus pirkimo organizatorių padarytus pažeidimus, teismai, užtikrindami veiksmingos teisinės gynbos principo įgyvendinimą, gali nukrypti nuo įprastinės proceso eigos, pavyzdžiui, tenkinti prašymą tikslinti ieškimo reikalavimus, kai toks prašymas pateikiamas su dubliku (žr., pvz., pirmiau minėtą kasacinio teismo nutartį civilinėje byloje [Nr. e3K-3-362-415/2015](#) ir joje nurodytą kasacinio teismo praktiką).

Dėl bylos procesinės baigties ir bylinėjimosi išlaidų

175. Remdamasi pirmiau nurodytais argumentais, teisėjų kolegija konstatuoja, kad pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai, nesprendami iš esmės dėl ieškovės 2020 m. sausio 2 d. ieškinio, nepagrįstai susiaurino šalių ginčo apimtį, taip neatskleisdami ginčo esmės, todėl skundžiamas apeliacinės instancijos teismo procesinis sprendimas naikintinas, byla grąžintina nagrinėti iš naujo pirmosios instancijos teismui ([CPK](#) 359 straipsnio 1 dalies 5 punktas, 360 straipsnis).
176. Pirmosios instancijos teismas, atsižvelgdamas į šioje nutartyje kasacinio teismo pateiktus argumentus, pakartotinai bylą turėtų nagrinėti tik dėl ieškovės ieškinio, kuris atitinka 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijos argumentų A, D, dalies E, F grupes, nes dėl kitų šios pretenzijos dalių galutinai pasisakyta kasacinio teismo. Kasacinio teismo praktikoje laikomasi nuoseklios pozicijos, kad teismo procesinis sprendimas – vientisas teisės aktas, jį vykdant privalu įvykdyti ne tik rezoliucinėje jo dalyje nurodytą sprendimą, bet ir laikytis motyvuojamojoje dalyje išdėstytų išaiškinimų (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. kovo 19 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-67-248/2020](#) 66 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
177. Atsižvelgdama į bylos procesinę baigtį, teisėjų kolegija nusprendžia, kad, pakartotinai nagrinėdamas bylą, pirmosios instancijos teismas turėtų iš esmės pasisakyti ir dėl ieškovės 2020 m. vasario 26 d. prašyme nurodytų aplinkybių, susijusių su galimu neteisėtu leidimu tiekėjui „Alvora-ŠDS“ pakeisti pasiūlytą specialiųjų darbų vadovą.
178. Be to, pirmosios instancijos teismas, iš naujo nagrinėdamas šalių ginčą pagal šioje nutartyje pateiktus teisės aiškinimus, atsižvelgdamas į tai, kad ieškovės 2019 m. gruodžio 20 d. pretenzijos pirmiau nurodytos dalys nelaikytinos pateiktomis pavėluotai ir pakartotinai, privalės atskirai

spręsti dėl neteisėtų perkančiojo subjekto veiksmų padarinių. Priklausomai nuo to, ar ieškovės 2020 m. sausio 2 d. ieškinio reikalavimai dėl Pirkimo rezultatų bus pripažinti pagrįstais, pirmosios instancijos teismas turės spręsti pasirinktinai dėl KPI 111 straipsnio 1 dalies 2 punkto, 112 straipsnio 1, 2 dalių taikymo (šios nutarties 145 punktas).

179. Pagal [CPK](#) 353 straipsnį kasacinis teismas, neperžengdamas kasacinio skundo ribų, patikrina apskųstus sprendimus ir (ar) nutartis teisės taikymo aspektu. Kasacinis teismas yra saistomas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nustatytų aplinkybių. Teismas turi teisę peržengti kasacinio skundo ribas, kai to reikalauja viešasis interesas ir neperžengus skundo ribų būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai.
180. Pažymėtina, kad kasacinis skundas negali būti papildytas ar pakeistas, išsprendus jo priėmimo klausimą ([CPK 350 straipsnio](#) 8 dalis). Be to, proceso įstatymo nuostatos nesuteikia dalyvaujantiems byloje asmenims galimybės kasaciniame teisme reikšti atsikirtimus į atsiliepimus į kasacinį skundą, papildomus rašytinius paaiškinimus ar pan.
181. 2021 m. sausio 27 d. kasaciniame teisme gauti atsakovės rašytiniai paaiškinimai su prašymu priimti naujus įrodymus – atliktų darbų pagal Sutartį darbų vertės akto išrašą ir publikacijas iš interneto svetainės dėl užsienio bendrovės „Rafako S.A.“ restruktūrizavimo.
182. Vadovaujantis pirmiau nurodytomis [CPK](#) nuostatomis, ieškovės pateiktus rašytinius paaiškinimus ir naujus įrodymus atsisakytina priimti.
183. Ieškovė pateikė įrodymus, kad kasaciniame teisme patyrė 5042,86 Eur išlaidų advokato pagalbai apmokėti ir sumokėjo 3750 Eur žyminio mokesčio už kasacinio skundo pateikimą. Atsakovė pateikė įrodymus, kad kasaciniame teisme patyrė 5962,88 Eur bylinėjimosi išlaidų advokato pagalbai apmokėti. Kasacinis teismas patyrė 20,67 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu.
184. Kasaciniam teismui nutarus perduoti bylą nagrinėti iš naujo pirmosios instancijos teismui, šalių turėtų bylinėjimosi išlaidų kasaciniame teisme atlyginimo klausimas paliktinas spręsti šiam teismui kartu su kitų bylinėjimosi išlaidų paskirstymu ([CPK](#) 93, 96 straipsniai).
185. Dėl kitų kasacinio skundo, atsiliepimų į jį argumentų kaip teisiskai nereikšmingų šalių ginčui spręsti teisėjų kolegija nepasisako.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 5 punktu, 360 straipsniu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Panaikinti Vilniaus apygardos teismo 2020 m. vasario 28 d. sprendimą ir Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. gegužės 21 d. nutartį ir bylą perduoti nagrinėti iš naujo pirmosios instancijos teismui.

Atsisakyti priimti atsakovės akcinės bendrovės „Amber Grid“ rašytinius paaiškinimus.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjos

Gražina Davidonienė

Birutė Janavičiūtė

Sigita Rudėnaitė